

**YARGI KARARLARINDA BÜYÜK DİL MODELLERİNİN BAŞARIM
DEĞERLENDİRMESİ: TÜRK BİLİŞİM HUKUKU ÖRNEĞİ**

Engin Kemal SEVEN

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
ADLİ BİLİŞİM ANA BİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
BİLİŞİM ENSTİTÜSÜ**

ARALIK 2025

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Bilişim Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Engin Kemal SEVEN

23/12/2025

YARGI KARARLARINDA BÜYÜK DİL MODELLERİNİN BAŞARIM DEĞERLENDİRMESİ: TÜRK BİLİŞİM HUKUKU ÖRNEĞİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Engin Kemal SEVEN

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

BİLİŞİM ENSTİTÜSÜ

Kasım 2025

ÖZET

Bu çalışma, Türk hukuk sisteminde dava süreçlerinin uzunluğu sorununu yapay zekâ perspektifinden incelemekte ve büyük dil modellerinin (LLM) hukuk alanına entegrasyon potansiyelini değerlendirmektedir. Türk yargısında davaların sürüncemede kalması, adaletin gecikmesine ve bireylerin hak arama özgürlüğünün zedelenmesine yol açan temel sorunlardan biridir. Bu soruna çözüm arayışında dijitalleşme ve yapay zekâ tabanlı teknolojilerin sunduğu olanaklar giderek önem kazanmaktadır. Çalışma, yapay zekânın özellikle hukuki muhakeme ve karar analizi süreçlerinde nasıl bir rol üstlenebileceğini, verimlilik ve objektiflik bakımından ne tür katkılar sunabileceğini araştırmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bilişim hukuku alanından seçilen beş olay, yapay zekâ temelli bir LLM olan GPT tarafından yorumlanmış ve elde edilen çözümleme hâkim kararıyla karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmalı analiz sonucunda, LLM'in mevcut haliyle hukuki muhakeme yürütme, kavramsal ilişki kurma ve gerekçeli sonuç üretme becerilerinin belirli bir düzeyde gelişmiş olduğu; ancak Türk hukukunun normatif yapısını, mevzuat dilini ve yargısal yorumu tam anlamıyla yansıtamadığı tespit edilmiştir. Çalışma, yapay zekânın hukukta kullanımını yalnızca teknik bir yenilik olarak değil, aynı zamanda hukuki sınırlarıyla birlikte değerlendirmektedir. Bu kapsamda şeffaflık, sorumluluk, yargı bağımsızlığı gibi ilkelerin önemine vurgu yapılmıştır. Sonuç olarak, LLM'lerin hukuk alanında karar destek aracı olarak kullanılabileceği, ancak nihai karar mercilerinde insan yargısının yerine geçemeyeceği sonucuna ulaşılmıştır.

Bilim Kodu : 92401

Anahtar Kelimeler : Yapay Zekâ, Dil Modeli, Sohbet Robotu, Hukuk, Bilişim Hukuku, İstem Mühendisliği

Sayfa Adedi : 124

Danışman : Doç. Dr. Murat DÖRTERLER

İkinci Danışman : Doç Dr. Recep BENZER

PERFORMANCE EVALUATION OF LARGE LANGUAGE MODELS IN JUDICIAL
DECISIONS: THE CASE OF TURKISH INFORMATION LAW

(M. Sc. Thesis)

Engin Kemal SEVEN

GAZİ UNIVERSITY
INSTITUTE OF INFORMATICS

Kasım 2025

ABSTRACT

This study examines the problem of length of litigation processes in the Turkish legal system from an artificial intelligence perspective and evaluates the potential for integration of large language models into the legal field. The procrastination of cases in the Turkish judgement system is one of the fundamental problems that leads to delays in justice and damages individuals freedom to seek their rights. In the search for a solution to this problem, the opportunities offered by digitalization and artificial intelligence-based technologies are becoming increasingly important. The study investigates what role artificial intelligence can play, particularly in legal reasoning and decision analysis processes and what contributions it can make in terms of efficiency and objectivity. Qualitative research method was used in the research. Five cases selected from the field of IT law were interpreted by an artificial intelligence-based large language model (GPT) and the resulting analysis was compared with the judge's decision. As a result of the comparative analysis, it was determined that LLM's skills in making legal reasoning, establishing conceptual relations and producing reasoned conclusions were developed to a certain level; however, it did not fully reflect the normative structure of Turkish law, legislative language and judicial interpretation. The study evaluates the use of artificial intelligence in law not only as a technical innovation but also with its legal limits. In this context, the importance of principles such as transparency, responsibility and judicial independence was emphasized. As a result, it was concluded that large language models can be used as decision support tools in the field of law, but they cannot replace human judgment in final decision-making authorities.

Science Code : 92401

Key Words : Artificial Intelligence, Language Model, Chat Robot, Law, Information
Technology Law(IT Law), Prompt Engineering

Page Number : 124

Supervisor : Assoc. Prof. Dr. Murat DÖRTERLER

Co-Supervisor : Assoc. Prof. Dr. Recep BENZER

TEŞEKKÜR

Bu tezin hazırlanma sürecinde bana yol gösteren, değerli yardım ve katkılarıyla beni yönlendiren, kıymetli tecrübelerinden faydalandığım danışmanlarım Doç. Dr. Murat DÖRTERLER ve Doç. Dr. Recep BENZER'e en içten teşekkürlerimi sunarım. Akademik ve manevi destekleriyle beni her zaman cesaretlendiren canım ablam Aybüke FANUSCU'ya, sevgi, sabır ve inançlarıyla bugünlere gelmemi sağlayan annem Ayşe KANTER ve babam İsmail KANTER'e, her zaman yanımda olup desteğini esirgemeyen eniştem Çağrı FANUSCU'ya teşekkürü bir borç bilirim. Bu süreçte bana güç veren herkese minnettarım.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
EKLER.....	vii
ÇİZELGELERİN LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLERİN LİSTESİ.....	xi
RESİMLERİN LİSTESİ	xii
SİMGELER ve KISALTMALAR	xv
1. GİRİŞ.....	1
2. GENEL BİLGİLER	7
2.1. Dil Modeli Nedir?	7
2.1.1. İstatistiksel dil modeli (Statistical language models-SLM)	7
2.1.2. Sinir ağı dil modeli (Neural network language models-NNLM)	8
2.1.3. Ön eğitilmiş dil modeli (Pre-Trained language models-PLM)	9
2.1.4. Büyük dil modeli (Large language models-LLM)	9
2.2. İstem Mühendisliği (Prompt Engineering)	15
2.2.1. Metin tabanlı istem türleri (Text-Based Prompting Techniques)	15
2.3. Türk Hukuk Sisteminde Dava Süreçlerinin Uzunluğu.....	18
2.3.1. Türk hukuk sisteminde süreçlerin uzunluğuna karşı uygulamalar.....	19
2.4. Hukuk ve Yapay Zekâ.....	22
2.4.1. Yapay zekânın hukuk alanında başarılı olduğu alanlar.....	23
2.4.2. Hukuk alanında kullanılan yapay zekâ modelleri	25

3. YÖNTEM VE METODOLOJİ	29
3.1. Araştırma Tasarımı.....	29
3.2. Veri Kaynakları	29
3.3. Veri Toplama Yöntemleri	30
3.4. Veri Toplama Süreci	31
3.5. Deney Kurgusu.....	33
3.6. Veri Analizi Yöntemi	38
4. BULGULAR	39
4.1. Olay 1: Şikâyetçinin phishing yöntemi ile bilgisayar oyunu hesabının çalınması (bkz. EK-1).	39
4.2. Olay 2: Şüphelinin, eski şirketine ait mail adreslerini kullanmaya devam etmesi (bkz. EK-3)	48
4.3. Olay 3: Şüphelilerin müştekiye ait kredi kartını kullanmaları (bkz. EK-5).	57
4.4. Olay 4: Şüphelinin müştekiye ait yatırım hesabına giriş yaparak hisse satın alması (Bkz. EK-7).	67
4.5. Olay 5: İşveren şirketin bilişim sistemleri üzerinden gerçeğe aykırı sigorta bildirimi yapması (bkz. EK-9)	76
4.6. Genel Bulgular	83
5. TARTIŞMA	85
6. SONUÇ ve ÖNERİLER.....	93
KAYNAKLAR	101

	Sayfa
EKLER.....	111
EK-1. Dava inceleme formu	112
EK-2. Dava 1: Olay özeti.....	113
EK-3. Dava 1: Hâkim kararı	114
EK-4. Dava 2: Olay özeti.....	115
EK-5. Dava 2: Hâkim kararı	116
EK-6. Dava 3: Olay özeti.....	118
EK-7. Dava 3: Hâkim kararı	119
EK-8. Dava 4: Olay özeti.....	120
EK-9. Dava 4: Hâkim kararı	121
EK-10. Dava 5: Olay özeti.....	122
EK-11. Dava 5: Hâkim kararı	123
ÖZGEÇMİŞ	124

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 1. Yapay zekâ modeline sunulacak istem taslağı.....	37

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 1. Metin tabanlı istem türleri	18
Şekil 2. Dil modellerinin başarılı ve başarısız olduğu olgular	86

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim	Sayfa
Resim 1. Dava 1: GPT-4 cevabı	41
Resim 2. Dava 1: GPT-4 cevabı (Devamı 1)	42
Resim 3. Dava 1: GPT-4 cevabı Devamı 2)	42
Resim 4. Dava 1: GPT-4 cevabı (Devamı 3)	42
Resim 5. Dava 1: GPT-4 cevabı (Devamı 4)	43
Resim 6. Dava 1: GPT-5 cevabı	46
Resim 7. Dava 1: GPT-5 cevabı (Devamı 1)	46
Resim 8. Dava 1: GPT-5 cevabı (Devamı 2)	46
Resim 9. Dava 1: GPT-5 cevabı (Devamı 3)	47
Resim 10. Dava 1: GPT-5 cevabı (Devamı 4)	47
Resim 11. Dava 2: GPT-4 cevabı	50
Resim 12. Dava 2: GPT-4 cevabı (Devamı 1)	51
Resim 13. Dava 2: GPT-4 cevabı (Devamı 2)	51
Resim 14. Dava 2: GPT-4 cevabı (Devamı 3)	52
Resim 15. Dava 2: GPT-4 cevabı (Devamı 4)	52
Resim 16. Dava 2: GPT-4 cevabı (Devamı 5)	52
Resim 17. Dava 2: GPT-5 cevabı	55
Resim 18. Dava 2: GPT-5 cevabı (Devamı 1)	56
Resim 19. Dava 2: GPT-5 cevabı (Devamı 2)	56
Resim 20. Dava 2: GPT-5 cevabı (Devamı 3)	56
Resim 21. Dava 3: GPT-4 cevabı	60
Resim 22. Dava 3: GPT-4 cevabı (Devamı 1)	61

Resim 23. Dava 3: GPT-4 cevabı (Devamı 2)	61
Resim 24. Dava 3: GPT-4 cevabı (Devamı 3)	61
Resim 25. Dava 3: GPT-4 cevabı (Devamı 4)	62
Resim 26. Dava 3: GPT-4 cevabı (Devamı 5)	62
Resim 27. Dava 3: GPT-5 cevabı	65
Resim 28. Dava 3: GPT-5 cevabı (Devamı 1)	65
Resim 29. Dava 3: GPT-5 cevabı (Devamı 2)	66
Resim 30. Dava 3: GPT-5 cevabı (Devamı 3)	66
Resim 31. Dava 4: GPT-4 cevabı	69
Resim 32. Dava 4: GPT-4 cevabı (Devamı 1)	69
Resim 33. Dava 4: GPT-4 cevabı (Devamı 2)	70
Resim 34. Dava 4: GPT-4 cevabı (Devamı 3)	70
Resim 35. Dava 4: GPT-5 cevabı	73
Resim 36. Dava 4: GPT-5 cevabı (Devamı 1)	73
Resim 37. Dava 4: GPT-5 cevabı (Devamı 2)	74
Resim 38. Dava 4: GPT-5 cevabı (Devamı 3)	74
Resim 39. Dava 4: GPT-5 cevabı (Devamı 4)	74
Resim 40. Dava 5: GPT-4 cevabı	77
Resim 41. Dava 5: GPT-4 cevabı (Devamı 1)	78
Resim 42. Dava 5: GPT-4 cevabı (Devamı 2)	78
Resim 43. Dava 5: GPT-4 cevabı (Devamı 3)	78
Resim 44. Dava 5: GPT-5 cevabı	81
Resim 45. Dava 5: GPT-5 cevabı (Devamı 1)	81
Resim 46. Dava 5: GPT-5 cevabı (Devamı 2)	82

Resim 47. Dava 5: GPT-5 cevabı (Devamı 3)	82
Resim 48. Dava 5: GPT-5 cevabı (Devamı 4)	82

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış simgeler ve kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar	Açıklamalar
CMK	Ceza Muhakemesi Kanunu
CV	Özgeçmiş (Curriculum Vitae)
FNNLM	İleri Beslemeli Sinir Ağı Dil Modeli (Feedforward Neural Network Language Model)
LLM	Büyük Dil Modeli (Large Language Model)
NLP	Doğal Dil İşleme (Natural Language Processing)
NLM	Sinir Ağı Dil Modeli (Neural Network Language Model)
PLM	Ön Eğitimli Dil Modeli (Pre-trained Language Models)
RNN	Terarkayan Sinir Ağı Modeli (Recurrent Neural Network)
SLM	İstatistiksel Dil Modeli (Statistical Language Models)
TCK	Türk Ceza Kanunu
UYAP	Ulusal Yargı Ağı Projesi

1. GİRİŞ

Türkiye’de yargı sisteminin en önemli yapısal sorunlarından biri, dava süreçlerinin uzunluğu ve davaların sürüncemede kalmasıdır. Adalet Bakanlığı’nın 2023-2024 yılı Adalet İstatistikleri Raporu’na göre, ceza davalarının ortalama görülme süresi üst mahkeme süreçleri ile birlikte 300 günü aşmaktadır (T.C Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü, 2024). Bu durum yalnızca yargı sisteminin etkinliğini değil, bireylerin temel haklarına erişimini de doğrudan etkilemektedir. Zira “geciken adalet, adalet değildir” ilkesi uyarınca, yargılamanın makul sürede tamamlanamaması, Anayasa’nın 36. maddesiyle güvence altına alınan adil yargılanma hakkının ihlaline yol açmaktadır (Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 1982, m. 36). Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de Deniz ve diğerleri/Türkiye (2024) kararında, makul sürede yargılanma hakkının ihlali nedeniyle Türkiye’yi tazminata mahkûm etmiştir (Deniz ve diğerleri/Türkiye, 2024). Dolayısıyla davaların uzunluğu, yalnızca teknik bir yargı sorunu değil, aynı zamanda toplumsal güven, hukuk devleti ve insan hakları boyutlarıyla ele alınması gereken bir yapısal meseledir.

Bu bağlamda, son yıllarda dijitalleşmenin ve yapay zekânın hukuk alanındaki artan rolü, yargı süreçlerindeki verimlilik sorunlarına alternatif çözümler sunma potansiyeline sahiptir. Hukuk teknolojileri kapsamında geliştirilen yapay zekâ tabanlı araçlar, belge inceleme, içtihat analizi, dava tahmini ve metin sınıflandırma gibi alanlarda hız ve doğruluk kazandırmaktadır (İu ve Wong, 2023). Özellikle büyük dil modelleri (Large Language Models-LLM), doğal dil işleme (Natural Language Processing-NLP) kapasitesi sayesinde yargı kararlarını analiz edebilmekte ve hukuki argümanları anlamlandırarak alternatif çözüm önerileri sunabilmektedir. Bu yönüyle LLM’ler, hukuk uygulamalarında yalnızca bir otomasyon aracı değil, aynı zamanda bilişsel bir destek sistemi olarak da değerlendirilmektedir.

Bu çalışmada, nitel araştırma yaklaşımı kapsamında doküman analizi yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma, olguları doğal bağlamları içinde derinlemesine anlamayı ve yorumlamayı amaçlayan esnek bir yöntem olup, araştırma konusuna ilişkin kapsamlı bir kavrayış sunar (Busetto ve diğerleri, 2020; Karataş, 2015). Bu bağlamda doküman analizi, çeşitli belgelerin sistematik biçimde incelenmesi ve yorumlanmasına olanak tanıyan bir süreç olarak araştırmanın temel veri toplama tekniğini oluşturmuştur (Bowen, 2009; Dalglish ve diğerleri, 2020). Bu yöntem, bilişim hukuku alanında bir yapay zekâ dil

modelinin karar verme süreçlerine ne ölçüde entegre olabileceğini değerlendirmeye yönelik bu araştırmanın niteliğiyle örtüşmektedir.

Araştırma kapsamında Türk bilişim hukuku bağlamında, yapay zekânın destek potansiyelini sınamak amacıyla belirli birkaç örnek olay incelenmiştir. İncelenen olaylarda, bilişim hukuku alanında açılmış beş adet dava esas alınmıştır. Çalışmada, davaya ilişkin mahkeme kararı bir LLM'ye sunulmuş, modelden Türkiye Cumhuriyeti kanunları kapsamında olaya ilişkin hukuki değerlendirme yapması ve olaya ilişkin bir karar vermesi sağlanmıştır. LLM'nin verdiği karar, mahkeme kararındaki gerekçeyle karşılaştırılmış; böylece yapay zekânın Türk hukukundaki yargısal muhakeme süreçlerine ne ölçüde katkı sunabileceği analiz edilmiştir. Bu yöntemle, yapay zekânın sadece teknik bir araç değil, aynı zamanda hukuki yorum ve değerlendirme süreçlerinde destekleyici bir aktör olabileceği ortaya konmuştur.

Bu çalışma, Türkiye'de dava süreçlerinin uzunluğunu ve bunun doğurduğu hak ihlallerini tartışırken; aynı zamanda yapay zekâ destekli sistemlerin yargısal süreçlerde etkinlik, doğruluk ve tutarlılık açısından nasıl bir katkı sağlayabileceğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Böylece hem hukukta dijital dönüşümün sınırları hem de insan–yapay zekâ etkileşiminin normatif boyutları değerlendirilecektir.

Türk hukuk sisteminde yargılama sürelerinin uzunluğu, adaletin etkinliğini ve toplumsal güven duygusunu zedeleyen en temel sorunlardan biridir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin kararında da vurgulandığı üzere, “makul sürede yargılanma hakkı” adil yargılanma hakkının ayrılmaz bir unsurudur (Deniz ve diğerleri/Türkiye, 2024). Ancak, genellikle teknik nitelikli hukuk dallarında, dosyaların karmaşıklığı ve bilirkişi incelemelerinin uzun sürmesi, sürecin yıllara yayılmasına neden olmaktadır. Bu durum yalnızca bireysel mağduriyetlere değil, aynı zamanda yargı sistemine olan toplumsal güvenin sarsılmasına da yol açmaktadır. Bu nedenle, yargılama sürelerinin kısaltılması ve yargısal etkinliğin artırılması, hem hukuki hem de toplumsal bir zorunluluk haline gelmiştir.

Bu çalışmada temel amaç, Türk hukukunda yargılama süreçlerinin hızlandırılmasına yönelik bir çözüm arayışı içerisinde, yapay zekâ teknolojilerinin, özellikle LLM'lerin, dava analizi ve ön değerlendirme süreçlerine entegrasyon potansiyelini değerlendirmektir. LLM'ler, NLP teknikleri sayesinde metinler arası ilişki kurabilen ve benzer olay örüntülerini

saptayabilen sistemlerdir (Zhao ve diğerkleri, 2023). Bu özellikleriyle, hukukçuların dava öncesi değerlendirme, içtihat analizi ve gerekçe üretimi gibi emek yoğun süreçlerinde önemli bir destek unsuru haline gelmektedir. Dolayısıyla, bu araştırma, yapay zekânın yalnızca teorik değil, uygulamalı olarak da Türk hukukuna katkı sunabileceğini göstermeyi hedeflemektedir.

Yapay zekânın yargısal süreçlere entegrasyonu yalnızca teknik bir mesele olarak ele alınmamalıdır. LLM'lerin karar önerileri üretirken önyargı, şeffaflık ve sorumluluk gibi etik sorunlar yaratabileceği bilinmektedir (Iu ve Wong, 2023). Bu nedenle, çalışmada yapay zekânın hukukta kullanımına ilişkin etik, hukuki ve normatif sınırlar da tartışılmaktadır. Türk bilişim hukuku çerçevesinde, kişisel verilerin korunması, algoritmik kararların denetlenebilirliği ve yargı bağımsızlığı gibi ilkeler, yapay zekâ destekli sistemlerin güvenli bir biçimde kullanılabilmesi için değerlendirilmiştir.

Çalışmanın önemi, LLM'lerin hukuki muhakeme becerilerinin insan yargısıyla karşılaştırmalı analizine dayanmasından kaynaklanmaktadır. Bu yönüyle çalışma, hem bilişim hukuku hem de adli bilişim disiplini açısından yenilikçi bir yaklaşım sunmaktadır. Literatürde yapay zekânın hukukta kullanılabilirliğine dair teorik çalışmalar bulunmakla birlikte, Türk hukukundaki uygulamalı örnekler son derece sınırlıdır. Bu çalışma, somut bir bilişim hukuku olayı üzerinden hem mahkeme kararının gerekçesi hem de LLM'nin ürettiği hukuki analiz karşılaştırılarak, yapay zekânın Türk hukukundaki potansiyel rolünü deneysel olarak ortaya koymayı amaçlamaktadır. Böylece, çalışma hem yargı süreçlerinin dijital dönüşümüne ilişkin akademik tartışmalara katkı sunmayı, hem de gelecekteki hukuk teknolojisi politikalarına yön verebilecek bulgular üretmekmeyi hedeflemektedir.

Bu araştırmada, belirli ön kabuller doğrultusunda hareket edilmiştir. Öncelikle, Türk hukuk sisteminde dava süreçlerinin genel olarak uzun sürdüğü ve bu durumun adaletin gecikmesine yol açtığı varsayılmıştır. Bu varsayım, yargı istatistikleri ve mevcut literatürde yer alan genel değerlendirmelere dayanmaktadır. Ayrıca, yapay zekâ ve özellikle LLM hukuki metinleri analiz etme, anlamlandırma ve yorumlama kapasitesine sahip olduğu kabul edilmiştir. Bu varsayım, modelin teknik yeterliliğini kanıtlamaya değil, bu kapasitenin hukuk uygulamalarına etkisini değerlendirmeye yöneliktir. Çalışmada kullanılan yapay zekâ modelinin Türk hukuku özelinde eğitilmemiş olduğu bilinse de, modelin genel dil ve mantık yeteneklerinin hukuki muhakemeyi taklit edebileceği kabul edilmiştir. Bunun yanında, insan

hâkimlerin karar verme süreçlerinin rasyonel, gerekçeye dayalı ve hukuki normlarla tutarlı olduğu varsayılmış; bu kabul, karşılaştırmalı analizlerin sağlıklı biçimde yürütülebilmesi için temel alınmıştır. Son olarak, çalışmanın etik sınırlarına ilişkin değerlendirmelerde, yapay zekâ uygulamalarının hukuk sistemine tam entegrasyonunun yasal ve etik çerçevelerle mümkün olacağı kabul edilmiştir.

Bu araştırmanın bulguları, belirli yöntemsel ve teknik sınırlılıklar çerçevesinde değerlendirilmelidir. Öncelikle kullanılan LLM, Türk hukuku özelinde eğitilmemiştir. Modelin eğitim verileri genel dil kullanımına ve uluslararası hukuk kaynaklarına dayandığı için, her ne kadar Türkiye Cumhuriyeti kanunlarının içeriğine hâkim olsa da Türk mevzuatına özgü kavramları, içtihat sistemini veya yargı dilini tam olarak yansıtamayabilir. Bu durum, modelin yorumlarında kavramsal farklılıklara ve zaman zaman bağlam dışı değerlendirmelere yol açabilmektedir.

Çalışmanın bir diğer sınırlılığı, araştırmanın yalnızca beş olay üzerinden yürütülmüş olmasıdır. Dolayısıyla, elde edilen bulgular genel bir sonuç olmayacaktır. LLM'lerin performansı, olayın niteliğine, veri metninin uzunluğuna ve sorulan soruların biçimine göre değişebildiğinden, bu çalışma esasen örnekleyici bir analiz niteliği taşımaktadır. Gelecekte daha geniş örneklemeler ve farklı hukuk dallarını kapsayan çalışmalarla sonuçların teyit edilmesi gerekmektedir.

Aynı zamanda araştırma etik ve gizlilik ilkeleri çerçevesindedir. İncelenen olayda kişisel veri, taraf bilgisi ve dava detayı gibi hassas içerikler anonimleştirilmiş; kamuya açık olmayan hiçbir belge paylaşılmamıştır. Bu nedenle, yapay zekâyâ sunulan metinler kısmen sadeleştirilmiş ve kişisel unsurlardan arındırılmıştır. Bu durum, modelin olayı tam bağlamıyla analiz etmesini sınırlamış olabilir. Ancak etik bütünlük, çalışmanın öncelikli ilkesi olarak korunmuştur.

Yapay zekâ modelleri, son yıllarda tıp, eğitim, mühendislik, gazetecilik ve hukuk gibi farklı disiplinlerde geniş bir uygulama alanı bulmuştur. Tıp alanında GPT modellerinin klinik süreçlerde karar desteği sağlaması ve duygusal destek uygulamalarında insan benzeri empatik yanıtlar üretebilmesi dikkat çekmektedir (Huang ve diğerleri, 2024). Benzer şekilde mühendislik eğitiminde, özellikle jeoteknik çalışmalarda GPT-4'ün karmaşık problemlerin analizinde öğrencilerin öğrenme çıktılarını iyileştirebildiği, ancak etkinliğinin konuya bağlı

olarak değişkenlik gösterebildiği belirtilmektedir (Chen ve diğerleri, 2024). Ayrıca GPT'nin dil sınav soruları oluşturma süreçlerinde fırsatlar sunduğu, ancak değerlendirme standartları açısından bazı zorluklar barındırdığı belirtilmektedir (Kic-Drgas ve Kılıçkaya, 2024).

Gazetecilik alanında GPT modelleri, özellikle hızlı haber üretimi ve içerik oluşturma süreçlerinde önemli avantajlar sağlamaktadır (Lund ve diğerleri, 2023). Bununla birlikte, akademik dürüstlük, dezenformasyon ve güvenilirlik gibi etik riskler, bu teknolojilerin gazetecilikte uygulanması açısından temel tartışma alanları olarak öne çıkmaktadır (Lund ve diğerleri, 2023). Hukuk alanında ise GPT'nin özellikle hukuki argüman madenciliği ve dava metinlerinin analizi gibi konularda geleneksel yöntemlerle karşılaştırılabilir hatta bazı durumlarda üstün performans gösterebildiği belirtilmektedir (Zubaer ve diğerleri, 2023). Bu alışmalar, GPT'nin farklı sektörlerde karmaşık metinsel verileri işleme kapasitesiyle önemli katkılar sağlayabildiğini göstermektedir.

Bu alışma, GPT'nin Türk hukuk sistemi alanındaki kullanımını diğer disiplinlerdeki örneklerle karşılaştırmalı bir çerçevede değerlendirmesi açısından literatürde önemli bir boşluğu doldurmaktadır. Tıp, eğitim ve gazetecilik gibi alanlarda GPT'nin verimlilik sağladığı çeşitli çalışmalarla ortaya konmuş olsa da (Huang ve diğerleri, 2024; Malik ve diğerleri, 2025; Lund ve diğerleri, 2023), hukuk alanı normatif yapısı, mantıksal tutarlılık gerekliliği ve yüksek riskli sonuçları nedeniyle farklı bir değerlendirme zeminine sahiptir. Ayrıca OpenAI'nin 29.10.2025 tarihli kullanım politikası güncellemesiyle, yapay zekâ sistemlerinin kişiye özel hukuki yönlendirme niteliği taşıyan içerikler üretmesinin kısıtlanmış olması, bu tezi yalnızca bilimsel değil, aynı zamanda tarihsel olarak da önemli kılmaktadır. Bu yönüyle çalışma, kısıtlama öncesi döneme ait nadir bir inceleme sunmakta ve yapay zekânın hukuki muhakeme süreçlerine yaklaşımına dair değerli bir referans oluşturmaktadır (OpenAI, t.y.).

2. GENEL BİLGİLER

Bu bölümde, araştırmanın kuramsal temellerini oluşturmak amacıyla dil modellerinin tarihsel gelişimi, teknik altyapısı ve hukuk alanındaki uygulamaları ele alınacaktır. Yapay zekâ teknolojilerinin özellikle NLP alanında kaydettiği ilerlemeler, dil modellerinin yalnızca metin üretimi veya sınıflandırma gibi görevlerle sınırlı kalmayıp, hukuki olayların analiz edilmesi ve yargısal karar süreçlerinin desteklenmesi gibi karmaşık alanlara da entegre edilebileceğini göstermektedir. Bu bağlamda, dil modelinin temel kavramsal yapısından başlayarak istatistiksel ve sinir ağlarına dayalı yaklaşımlar, ön eğitilmiş dil modelleri ve LLM'lerin gelişim süreçleri açıklanacak; ardından istem (prompt) mühendisliği ve hukuk alanında yapay zekâ uygulamaları değerlendirilecektir. Son olarak, LLM'leri hukuk eğitimi ve yargı süreçlerine olası etkileri, hukuki sınırları çerçevesinde tartışılarak mevcut literatür bütüncül bir bakış açısıyla incelenecektir.

2.1. Dil Modeli Nedir?

Dil insanlar için çocukluk döneminde gelişen bir ifade ve iletişim yeteneğidir (Zhao ve diğerleri, 2023). Her ne kadar insanlar için dili anlama ve iletişim yeteneği küçük yaşlarda gelişse de makineler güçlü yapay zekâ algoritmaları ile donatılmadıkları sürece insan dilini anlayamaz ve iletişim becerilerini kavrayamazlar (Zhao ve diğerleri, 2023). Dil modeli de temelde, makinenin dil zekâsını geliştirmek amacıyla kullanılan en önemli yaklaşımlardan biridir (Zhao ve diğerleri, 2023). Genel olarak dil modellerinin çalışma prensibi kelime dizilerinin olasılığını modellemek, kelime dizisi içerisinde olasılıkları modelleyerek gelecek olan belirteci tahmin etmektir yani bir metin içerisinde gizlenmiş kelimeleri tahmin edebilmeyi amaçlamaktadırlar (Sel ve diğerleri, 2021; Zhao ve diğerleri, 2023). Konuşma tanımlama görevlerinde bir sonraki kelimeyi tahmin etmek amacıyla kullanılırken makine çevirisi görevlerinde sistem çıktılarının olasılığını tahmin ederek çevirinin akıcılığını artırmak amacıyla kullanılır (Jing ve Xu 2019). Dil modeli, dört ana gelişim aşamasına ayrılmaktadır:

2.1.1. İstatistiksel dil modeli (Statistical language models-SLM)

1980'lerde N kelimedenden oluşan bir S dizisine olasılıklar atayan ilk istatistiksel öğrenme yöntemleri önerildi (Jing ve Xu 2019). 1990'lara gelindiğinde ise bu öğrenme yöntemlerine

dayanan ilk SLM geliştirilmiştir. Temel amaç modeli Markov varsayımına dayanarak oluşturmak, modeli Markov modeli ile bileştirmek ve dizideki son bağlama dayanarak bir sonraki kelimeyi tahmin etmesini sağlamaktır (Zhao ve diğerleri, 2023). Markov modelinin en yaygın kullanımı insan konuşmasını akustikini sayısallaştırmak ve bu dizinde yer alan kelimeleri tanımdır (Zhao ve diğerleri, 2023). Sabit bağlam uzunluğu olan SLM'lere aynı zamanda "n-gram" dil modelleri de denilmektedir (Brown ve diğerleri, 1992). Model "n" kelimelik bir dizide, bir sonraki kelimeyi tahmin etmek için önce gelen "n-1" sayıda bağlama dayanarak çalışır (Brown ve diğerleri, 1992). Her ne kadar SLM'ler çalışma mantığında yeterli olsa da pratikte boyut sıkıntıları yaşanmaktadır. "N" büyüdükçe olasılık sayısı inanılmaz derecede arttığından yüksek dereceli dil modellerinde bir sonraki kelimeyi tahmin etmek zordur (Brown ve diğerleri, 1992).

2.1.2. Sinir ağı dil modeli (Neural network language models-NNLM)

Sinir ağı dil modelleri (NNLM), tek bir gizli katmanla eğitilen ve geleneksel n-gram dil modellerine kıyasla hem karmaşıklık hem de kelime hata oranı açısından daha yüksek başarı gösteren dil modelleme yöntemleridir (Arisoy ve diğerleri, 2012). SLM'lerde bulunan boyut sorununu çözmek amacıyla kelime dizinlerinin olasılığını tahmin etmede yapay sinir ağları kullanılmaya başlanmıştır (Jing ve Xu, 2019). Böylece model, SLM'lerde olduğu gibi kelimeleri sadece semboller olarak değil sayısal vektörler olarak temsil edebilmiş ve kelimelerin anlamlarını da ilişkilendirebilmiştir (Jing ve Xu, 2019). İleri Beslemeli Yapay Sinir Ağları (Feedforward Neural Network Language Model-FNNLM) ve Tekrarlayan Yapay Sinir Ağları (Recurrent Neural Network - RNN) gibi yapay sinir ağları dilde yer alan özellikleri ve sürekli temsilleri otomatik olarak öğrenebilmektedir (Jing ve Xu 2019).

İleri beslemeli sinir ağı dil modeli, yapay sinir ağlarını kullanarak kelimelerin vektörel bir uzay içerisinde temsil edilmesini sağlar (Jing ve Xu, 2019). Bu temsil yalnızca sembolik olarak kelimelerle kısıtlı olmayıp kelimelerin sayısal olarak anlamlarının da temsidir (Jing ve Xu, 2019). Bu model, SLM'lerin boyut sorununu ortadan kaldırmak için kelimeleri binlerce boyut yerine 100-200 boyut gibi küçük uzaylarda temsil ederek hesaplama yapar ve böylelikle hesaplama maliyetini düşürür (Jing ve Xu 2019). Bu modellerin kullanımı, otomatik sohbet sistemlerinden farklı alanlardaki çeşitli yapay zeka odaklı görevlere katkıda bulunan gelişmiş dil modellerine kadar uzanan uygulamalarda yeni ufuklar açmıştır (Chakraborty ve diğerleri, 2022).

Tekrarlayan yapay sinir ağıları, FNNLM'lerin devamı olarak geliştirilmiştir (Jing ve Xu, 2019). RNN'ler, sıralı verilerde önceki bilgileri kullanarak özellikle dil işleme görevlerinde etkili olan ve hukuk alanında belge sınıflandırma ile hüküm önerisi gibi uygulamalarda kullanılan yapay sinir ağı modelleridir (Mienye ve diğerleri, 2024; Zheng ve diğerleri, 2022). RNN, geçmiş bilgiyi de öğrenebilmek için zamanı da dikkate alan özel bir eğitim yöntemi ile geliştirilmiştir (Jing ve Xu, 2019). Bu modelde her adım bir önceki adımın çıktısına bağlı olduğu tespit edilmiştir (Jing ve Xu, 2019). Böylece model, hatayı sadece şimdiki adımda değil daha önceki adımlarda da öğreneceğinden, geçmişteki durumlardan son adımdaki çıktıyı nasıl elde ettiğini de öğrendiği saptanmıştır (Jing ve Xu 2019). Özetle FNNLM, dili sayılara dönüştürerek kelimelerin anlamlarını öğrenen ilk model, RNN ise dili sıralı bir süreç olarak ele alarak geçmiş bilgiyi hafızada tutabilen ilk model olmuştur (Jing ve Xu, 2019).

2.1.3. Ön eğitilmiş dil modeli (Pre-Trained language models-PLM)

Ön eğitilmiş dil modelleri (PLM), büyük ölçekli etiketlenmemiş metinler üzerinde genel dil yapısını öğrenip daha sonra belirli görevler için ince ayar yapılarak uyarlanan modellerdir (Zhao ve diğerleri, 2023). Bu yaklaşım, kelimelerin anlamını bağlam içinde kavrayan temsiller üretir ve NLP görevlerinde önemli bir performans artışı sağlar (Zhao ve diğerleri 2023). PLM'lerin uygulanmasında iki temel strateji bulunur: ELMo gibi özellik tabanlı modeller, önceden öğrenilen temsilleri ek özellikler olarak kullanırken; GPT ve BERT gibi ince ayar tabanlı modeller, tüm parametreleri görev verisiyle birlikte yeniden eğitir (Devlin ve diğerleri, 2019). Bu modeller, hem cümle düzeyinde (örneğin doğal dil çıkarımı) hem de belirteç düzeyinde (örneğin soru cevaplama) görevlerde başarılı sonuçlar verir (Devlin ve diğerleri, 2019). Ancak tek yönlü mimariye sahip bazı modeller, bağlamı yalnızca bir yönden değerlendirdiği için, çift yönlü bağlam gerektiren görevlerde sınırlı kalabilmektedir (Devlin ve diğerleri 2019).

2.1.4. Büyük dil modeli (Large language models-LLM)

Araştırmacılar PLM boyutlarını tekrar ölçeklendirmenin bazı görevlerde daha gelişmiş bir model kapasitesine yol açtığını bulmuştur (Kaplan ve diğerleri, 2020). Her ne kadar ölçeklendirme model boyutunda gerçekleşse de büyük boyutlu PLM'lerinin küçük boyutlu modellere kıyasla daha farklı davranışlar sergilediği ve bazı karmaşık görevleri şaşırtıcı şekilde çözümlendiği gözlemlenir (Kaplan ve diğerleri, 2020). Bu nedenle araştırmacılar,

giderek daha fazla araştırma ilgisi çeken bu modeller için “Büyük Dil Modelleri” terimini ortaya atmışlardır (Zhao ve diğerleri, 2023). LLM ile birlikte dil modelleri, tutarlı iletişimle metinleri işleyip üretebilen ve birden fazla göreve genelleştirebilen, son teknoloji yapay zekâ sistemleri halini almıştır (Naveed ve diğerleri, 2023). İlk dil modelleri temelde dil verilerini modellemeyi ve üretmeyi hedeflerken yeni dil modelleri artık karmaşık görevleri çözümlmeye odaklanmaktadır (Zhao ve diğerleri, 2023).

LLM’lerin temel bileşeni dönüştürücü (transformer) mimarisidir (Vaswani ve diğerleri, 2017). RNN gibi modeller, her ne kadar dili sıralı bir süreç olarak ele alarak geçmiş bilgiyi hafızada tutabilse de çok uzun cümlelerde bulunan uzak kelimeler arasındaki ilişkiyi anlamakta yetersiz kalmaktadır (Vaswani ve diğerleri, 2017). Bu sınırları aşmak amacıyla Vaswani ve ekibi “Attention is All You Need” (Vaswani ve diğerleri, 2017) çalışması ile transformer mimarisini geliştirmiştir (Kalyan ve diğerleri, 2021). Transformer mimarisi, öz dikkat (self attention) mekanizması ile bağlam içerisinde bulunan tüm kelimelere dikkat ederek uzun bağlamları anlamayı kolaylaştırır, aynı anda birden fazla işlem yapmasına izin verir (Kalyan ve diğerleri, 2021). GPT serisi (GPT-3, GPT-4, GPT-5), BERT, T5, PaLM ve Meta’nın LLaMA dil modelleri de bu transformer mimarisi adı verilen öz dikkat mekanizması üzerine kuruludur (Kalyan ve diğerleri, 2021).

2020 yılında tanıtılan GPT-3, dil modeli ölçeklendirmesini 175 milyar parametreye çıkararak büyük dil modellerinde yeni bir dönüm noktası oluşturmuş ve “bağlam içi öğrenme” (in-context learning) kavramını resmen tanıtmıştır (Zhao ve diğerleri, 2023). Bu kavram, modelin görevleri doğal dil metni biçiminde anlamayı veya talimatlarla yerine getirmeyi öğrenmesini sağlar (Zhao ve diğerleri, 2023). Bağlam içi öğrenme, büyük dil modellerinin yalnızca kendilerine verilen bağlam içindeki birkaç örneği kullanarak ek bir eğitim gereksizsin görevleri yerine getirebilme yeteneğini ifade eden bir öğrenme biçimidir; model ve veri boyutunun ölçeklendirilmesiyle ortaya çıkan bu yetenek, matematiksel akıl yürütme gibi karmaşık problemlerin çözümünde dahi etkili olabilmektedir (Dong ve diğerleri, 2024). Böylece, modelin ön eğitimi sırasında kullandığı dil modelleme paradigması ile kullanım aşamasındaki görev çözümü süreci birbirine yaklaşır (Zhao ve diğerleri, 2023). Bu yapı, modelin birkaç örnekle veya sadece doğal dilde açıklanan görevlerle yönlendirilmesini mümkün kılar; yani, model “az atışlı (few-shot)” veya “sıfır atış (zero-shot)” biçimlerinde çalışabilir (Kojima ve diğerleri, 2022).

Az atışlı öğrenme, modelin çıkarım aşamasında yalnızca birkaç örnek üzerinden koşullandırıldığı bir bağlam içi öğrenme biçimidir; bu süreçte modelin ağırlıkları güncellenmemekte, yalnızca verilen örneklerden görev örüntüsünü çıkarması beklenmektedir (Mann ve diğerleri, 2020). Bu yöntem, göreve özgü veri gereksinimini azaltırken, örnek sayısının sınırlılığı nedeniyle genellikle ince ayarlı modeller kadar yüksek performans gösterememektedir (Mann ve diğerleri, 2020). Diğer yandan, zero-shot öğrenme ise az atışa benzer biçimde işlemekte; ancak burada modele örnek verilmemekte, yalnızca görevin doğal dilde açıklaması sunulmaktadır (Mann ve diğerleri, 2020). Buna karşılık MetaICL yaklaşımı, PLM’lerin çok sayıda görev üzerinde meta-eğitim sürecine tabi tutarak, modelin “örneklerden öğrenmeyi öğrenmesini” sağlamaktadır (Min ve diğerleri, 2021). Böylece model, test aşamasında hiç görmediği yeni bir görevi yalnızca birkaç örnekle anlayabilmektedir (Min ve diğerleri, 2021). Bu sayede LLM’ler, herhangi bir yeniden biçimlendirme veya özel şablona gerek duymadan, bağlam içinde sunulan örnekler ya da talimatlar aracılığıyla yeni görevleri çözebilme kapasitesine ulaşabilmektedir (Min ve diğerleri, 2021).

LLM’lerin çok hızlı ve insan benzeri metin üretimi dünya çapında çok dikkat çekmiştir (Lappin, 2024) . Bu dikkat hem bilimsel literatürde hem de popüler medyada çokça tartışmalara yol açmıştır (Lappin, 2024). Bu tartışmaların bir kısmı LLM’lerle ilgili abartılı iddialardan oluşsa da bir kısmı LLM’lerin eğitim verilerini tekrarlayan yapay papağanlardan farksız olduğunu savunmaktadır (Lappin, 2024). Bu noktada LLM’lerin yeteneklerinin ve sınırlılıklarının bilinmesi çok önemlidir (Lappin, 2024). Her şeyden öte LLM’lerin asıl çalışma mantıklarının bağlama dayanarak belirteç tahmin etmek olduğunu unutmamak gerekmektedir (Minaee ve diğerleri, 2024). Her ne kadar ince ayar gibi özellikler LLM’lerin yeteneklerini farklı boyutlara çıkartarak performanslarını artırsa da basit kullanımda belli sınırlamalar bulunmaktadır (Minaee ve diğerleri, 2024).

LLM’lerin zayıf yönleri:

Durumsuzluk: Bu modellerin kalıcı bir hafızası bulunmamaktadır; önceki komut istemlerinde kendilerine gönderilen bilgileri hatırlayamazlar. Bu durum, geçmiş etkileşimlerin hatırlanmasını gerektiren kullanımlar için önemli bir kısıt oluşturur (Ji ve diğerleri, 2023).

Olasılıksal doğa: Büyük dil modelleri stokastik biçimde çalışırlar; aynı komut istemi tekrarlandığında farklı yanıtlar üretmeleri olasıdır. Yanıt tutarlılığını artırmak için bazı parametreler ayarlansa da, bu değişkenlik eğitim süreçlerinin doğal bir sonucudur (Ji ve diğerleri, 2023).

Güncel bilgi eksikliği: Modeller, yalnızca eğitim verilerinde yer alan bilgilere dayanırlar ve harici kaynaklara erişemezler. Bu nedenle geçerli tarih, saat veya eğitim sonrası gelişen olaylara ilişkin bilgi üretemezler (Ji ve diğerleri, 2023).

Kaynak yoğunluğu: Büyük dil modelleri genellikle oldukça geniştir; bu da eğitim ve kullanım süreçlerinde yüksek donanım maliyeti gerektirir. Özellikle en büyük modellerde gecikme süreleri artabilir ve hizmet kalitesi düşebilir (Ji ve diğerleri, 2023).

Halüsinasyon eğilimi: Bu modeller “gerçeklik” kavramına sahip değildir; eğitimlerinde yer alan çeşitli kalitedeki içerikler nedeniyle makul görünümlü ancak gerçeğe dayanmayan yanıtlar oluşturabilirler (Minaee ve diğerleri, 2024). Literatürde büyük dil modellerinde halüsinasyon kavramı, “sağlanan kaynağa aykırı veya sadık olmayan içerik üretimi” olarak nitelendirilmektedir (Ji ve diğerleri, 2023).

LLM’lerin güçlü yönleri:

Gelişmiş öğrenme ve çıkarım yeteneği: LLM’ler, yalnızca eğitim verilerindeki örnekleri tekrar eden “rastgele papağanlar” değildir. Önceden gördükleri örneklerden genelleme yapabilir, yeni komut veya sorulara tümevarımsal çıkarım yoluyla uygun yanıtlar üretebilirler. Bu özellik, insan benzeri bir öğrenme biçimini taklit etmelerini sağlar (Lappin, 2024).

Aktarılabılır beceriler (transfer yeteneği): Farklı görevlerde kullanılabilen genel amaçlı beceriler edinirler. Bu sayede, az sayıda örnekle bile yeni görevleri başarıyla yerine getirebilirler. Yani, bir görevde öğrendikleri bilgi ve stratejiyi başka bir göreve aktarabilirler (Lappin, 2024).

Hiyerarşik sözdizimsel ve anlamsal yapıları kavrama: Dilin karmaşık sözdizimsel hiyerarşisini ve anlamsal ilişkilerini çözümleyebilirler. Bu sayede cümleler arası anlam bütünlüğünü ve dil içindeki ilişkileri koruyarak yanıt üretirler (Lappin, 2024).

Çok modlu ve pekiştirmeli öğrenme yeteneği: Yalnızca metin değil, çeşitli girdiler (örneğin ses, görüntü, yazı) üzerinde de eğitilebilirler. Pekiştirmeli öğrenme (reinforcement learning) ile, eğitildikleri verilerin kapsamı dışındaki yeni sorulara da anlamlı yanıtlar verebilir hale gelirler (Lappin, 2024).

Akıcı ve kesin dil üretimi: Akıcı, dilbilgisel olarak doğru ve anlam açısından tutarlı metinler üretebilirler. Bu yönleriyle doğal dil üretiminde yüksek yeterlilik gösterirler (Chang ve diğerleri, 2024).

Dil anlama görevlerinde yüksek performans: Duygu analizi, metin sınıflandırması ve olgusal bilgi işleme gibi dil anlamaya dayalı görevlerde etkileyici sonuçlar elde ederler. Bu da modellerin sadece üretici değil, anlayıcı yönlerinin de güçlü olduğunu gösterir (Chang ve diğerleri, 2024).

Güçlü akıl yürütme yetenekleri: Aritmetik, mantıksal ve zamansal akıl yürütmede güçlüdürler. Ayrıca matematiksel çıkarım ve yapılandırılmış veri çözümleme gibi karmaşık görevlerde de başarılı performans sergilerler (Chang ve diğerleri, 2024).

Bağlamsal tutarlılık: Verilen girdiyle anlam açısından uyumlu, bağlama uygun ve tutarlı yanıtlar üretirler. Bu, özellikle diyalog sistemlerinde (örneğin sohbet asistanları) etkileşimin doğal olmasını sağlar (Chang ve diğerleri, 2024).

Çok çeşitli görevlerde etkinlik: Makine çevirisi, metin oluşturma ve soru-cevaplama gibi farklı NLP alanlarında tatmin edici performans sergilerler. Bu çok yönlülük, LLM'lerin birçok yapay zekâ probleminde ortak çözüm aracı haline getirir (Chang ve diğerleri, 2024).

Yapay zekâ gelişimine hız kazandırma: LLM'ler üzerine yapılan araştırmalar, kısa sürede yapay zekâ alanında önemli ilerlemeler sağlamıştır. Bu ilerleme, klasik sembolik ve kural tabanlı yapay zekâ yaklaşımlarının onlarca yılda ulaştığı başarıların ötesine geçmiştir (Lappin, 2024).

Generative Pre-trained Transformer (GPT)

Generative Pre-trained Transformer (GPT), OpenAI tarafından geliştirilen devrim niteliğinde bir yapay zekâ dil modelidir (Iu ve Wong 2023). Okuduğunu anlama, akıl

yürütme becerileri ve daha geniş veri setleri ile geliştirilmiş olmasından dolayı bu çalışmada LLM olarak GPT seçilmiştir (Liu ve diğerleri, 2023, Alassan ve diğerleri, 2024).

GPT, LLM'lerin geliştirilmesine yönelik artan ilginin bir sonucu olarak ortaya çıkmış ve soru cevaplama, özetleme, kod üretimi, sağduyu akıl yürütme, matematiksel problem çözme, makine çevirisi, önyargı tespiti ve etik değerlendirme gibi çok çeşitli görevlerde performansı incelenen bir yapay zekâ modelidir (Laskar, 2023). Model, 140 görevde ürettiği 255 bin yanıtla değerlendirilen en geniş kapsamlı NLP incelemelerinden birine konu olmuş ve güçlü ile zayıf yönlerinin tespit edilmesi amacıyla analiz edilmiştir (Laskar, 2023). ChatGPT'nin sıfır atış performansının birçok görevde etkileyici olmakla birlikte hâlen insan düzeyine tam olarak ulaşmadığı, ayrıca önyargı ve yanlış bilgi üretme risklerinin bulunduğu belirtilmektedir (Laskar, 2023). Bununla birlikte, ChatGPT ve GPT-4 gibi modellerin mantıksal akıl yürütme yeteneklerini geliştirmek üzere tasarlandığı ve çoktan seçmeli okuduğunu anlama ile doğal dil çıkarımı gibi akıl yürütme ağırlıklı görevlerde test edilerek bu alandaki potansiyellerinin ortaya konduğu ifade edilmektedir (Liu ve diğerleri, 2023; Bang, 2023; Qin, 2023). Mevcut değerlendirmeler, ChatGPT'nin LogiQA ve ReClor gibi mantıksal akıl yürütme veri setlerinde yüksek başarı gösterdiğini, ancak dağıtım dışı veri setlerinde performans düşüşü yaşadığını ortaya koyarak modelin güçlü yönleri kadar sınırlılıklarını da gözler önüne sermektedir (Liu ve diğerleri, 2023).

Bu çalışmada GPT'nin tercih edilmesinin nedeni, modelin çok çeşitli NLP görevlerinde kapsamlı şekilde test edilmiş olması ve özellikle soru cevaplama, özetleme, akıl yürütme ve çeviri gibi akademik açıdan kritik görevlerde etkileyici performans gösterebilmesidir (Laskar, 2023). GPT'nin sıfır atış senaryolarında dahi güçlü sonuçlar verebilmesi ve geniş görev yelpazesinde tutarlı bir başarı ortaya koyması, araştırmalarda güvenilir bir araç olarak değerlendirilmesini sağlamaktadır (Laskar, 2023). Ayrıca, modelin mantıksal akıl yürütme için özel olarak geliştirilen GPT-4 mimarisiyle birlikte daha da güçlenen çıkarım kapasitesi, karmaşık bilgileri anlama ve analiz etme gerektiren akademik çalışmalarda önemli bir avantaj sunmaktadır (Liu ve diğerleri, 2023; Bang, 2023; Qin, 2023). Son olarak, LogiQA ve ReClor gibi yerleşik kıyaslamalarda yüksek doğruluk oranlarına ulaşması, ChatGPT'nin doğal dil anlamada kayda değer bir ilerlemeyi temsil ettiğini ve bu nedenle araştırmada kullanılmasının bilimsel açıdan gerekçeli olduğunu ortaya koymaktadır (Liu ve diğerleri, 2023).

2.2. İstem Mühendisliği (Prompt Engineering)

Üretken yapay zekâ modellerinin verecekleri çıktıyı yönlendirmek amacıyla kullanılan girdilerin tamamına istem (prompt) denir (Schulhoff ve diğerleri, 2024). İstem, her türlü medyadan oluşabilir (Schulhoff ve diğerleri, 2024). Ayrıca istemin yapısını ya da içeriğini değiştirmek, modelin davranışları üzerinde ciddi etkilerin yaratabilmektedir (Chen ve diğerleri, 2023).

2.2.1. Metin tabanlı istem türleri (Text-Based Prompting Techniques)

Altı ana başlık altında toplanabilen 58 farklı metin tabanlı istem çeşidi bulunmaktadır (Şekil 1) (Schulhoff ve diğerleri, 2024).

Birkaç atışlı istem türleri (Few-Shot prompting)

Birkaç atışlı istem, bir yapay zekâ modelinin yalnızca birkaç örnek üzerinden görevi öğrenmesini sağlayan bir yöntemdir ve model parametrelerinde herhangi bir güncelleme gerektirmez (Schulhoff ve diğerleri, 2024). Bu yaklaşım, az sayıda örneğin seçimi ve sıralanmasının çıktı kalitesini önemli ölçüde etkilediği bir istem tasarım sürecini içerir (Dong ve diğerleri, 2024; Schulhoff ve diğerleri, 2024). Uygulama süreci oldukça karmaşık olup, etkili istem tekniklerinin dikkatle uygulanması gerekir (Schulhoff ve diğerleri, 2024). Az çekimli öğrenme genelinde olduğu gibi, few-shot prompting de veri kıtlığı senaryolarında bilgi aktarımını kolaylaştıran bir strateji olarak değerlendirilir (Liu ve diğerleri, 2023).

Sıfır atış istem türleri (Zero-Shot prompting)

Sıfır atış istem, bir dil modeline herhangi bir örnek sunmadan, yalnızca temel talimat ve soruya dayanarak yanıt üretme yaklaşımıdır (Schulhoff ve diğerleri, 2024). Bu yöntemde model, belirli bir görev için özel bir eğitim verisi olmaksızın, yalnızca dil olasılıklarını tahmin etme yeteneğiyle görevi yerine getirir; bu durum “sıfır atış ayarı” olarak tanımlanır (Liu ve diğerleri, 2023). Az atışlı tekniklerin aksine, sıfır atış istem tamamen örneksiz çalışır ve bazen düşünce zinciri gibi diğer kavramlarla birleştirilmiş biçimleri de bulunmaktadır (Schulhoff ve diğerleri, 2024).

Düşünce üretimi istem türleri (Thought generation prompting)

Düşünce üretimi istem türleri, LLM'lerin bir problemi çözerken akıl yürütme süreçlerini de açıklanmasını sağlayan teknikleri kapsamaktadır (Zhang ve diğerleri, 2025). Bu yaklaşım, Düşünce Zinciri (Chain of Thought), Düşünce Ağacı Yaklaşımı (Tree of Thought) ve Düşünce Grafiği (Graph of Thought) gibi çeşitli istem tekniklerine dayanmaktadır (Ding ve diğerleri, 2023). Özellikle CoT istemleri, modelin nihai cevaba ulaşmadan önce adım adım düşünmesini teşvik ederek muhakeme performansını artırmaktadır (Schulhoff ve diğerleri, 2024). Ancak düşünce üretimi istem teknikleri, ara düşünce adımlarının LLM tarafından değerlendirilmesi sebebiyle performans, verimlilik ve esneklik arasında bir denge kuramamakta, bu dengesizlik de verimsizliğe yol açabilmektedir (Ding ve diğerleri, 2023).

Birleştirme istem türleri (Ensemblig prompting)

Birleştirme istem türleri, aynı problemi çözmek için birden fazla istem kullanma ve alınan yanıtları çoğunluk oyu veya benzeri yöntemlerle tek bir çıktıda birleştirme sürecidir (Schulhoff ve diğerleri, 2024). Bu teknik, farklı istemlerin tamamlayıcı avantajlarından yararlanarak doğruluğu artırır ve istem mühendisliğinin maliyetini azaltır (Liu ve diğerleri, 2023). Gösterim Birleştirme (DENSE) gibi yöntemler, farklı örnek alt kümelerine dayalı birkaç çekimlik istemleri toplayarak nihai yanıtı oluşturur (Schulhoff ve diğerleri, 2024).

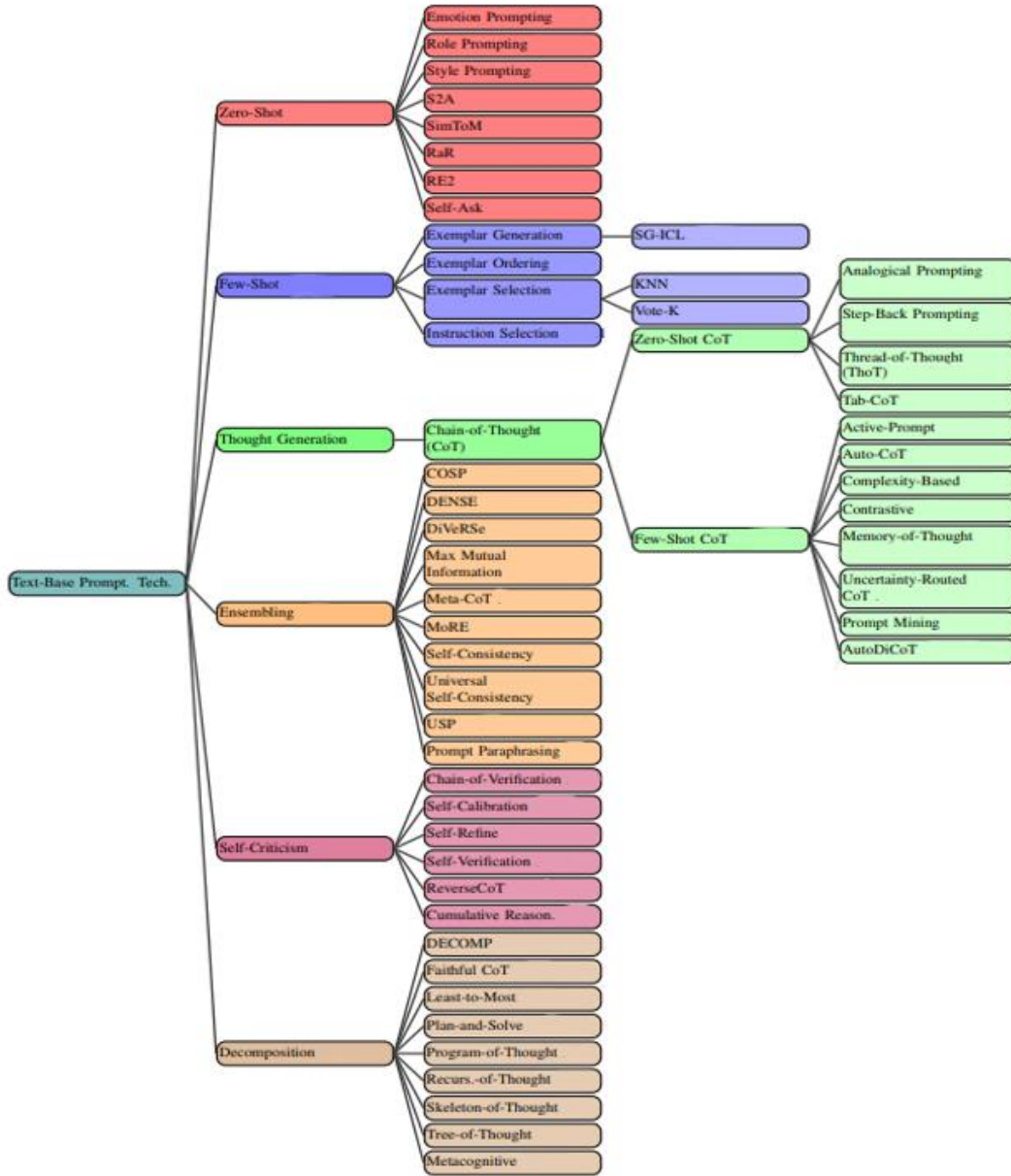
Özeleştirme istem türleri (Self-criticism prompting)

Öz eleştirme istem türü, LLM'lerin kendi ürettikleri yanıtları değerlendirmeleri ve bu değerlendirmeye dayanarak daha iyi çıktılar üretmeyi öğrenmeleri sürecidir (Tan ve diğerleri, 2023). Bu yaklaşım, modellerin insan geri bildirimi olmadan yardımsever, dürüst ve zararsız hedefleriyle hizalanmasını amaçlar (Tan ve diğerleri, 2023). Üretken yapay zekâ sistemlerinde öz eleştirme istem türlerini kullanmak, modelin çıktısının doğruluğunu yargılamasını veya kendi cevabına geri bildirim verip bunu iyileştirmede kullanmasını sağlar (Schulhoff ve diğerleri, 2024). Bu yöntem, maliyeti düşürür ve modeli kendi anlayışıyla sürekli gelişmeye teşvik eder (Tan ve diğerleri, 2023).

Ayrıştırma istem türleri (Decomposition prompting)

Ayrıştırma istem türü, karmaşık problemlerin daha basit alt görevlere bölünmesiyle çözülmesini amaçlayan bir tekniktir (Schulhoff ve diğerleri, 2024). Bu yaklaşım, LLM'nin orijinal problemi farklı işlevlere yönlendirerek alt problemlere ayırmasını ve bunları ayrı ayrı çözmesini sağlar (Schulhoff ve diğerleri, 2024). Özellikle dizi etiketleme veya adlandırılmış varlık tanıma gibi çoklu tahmin gerektiren görevlerde, bütünsel bir istem yerine alt istemlere ayrılarak daha verimli sonuçlar elde edilir (Liu ve diğerleri, 2023). Ayrıca, bileştirme istem türü ile birlikte kullanıldığında, ayrıştırma yöntemi karmaşık görevlerin zorluğunu azaltarak model performansını artırabilir (Liu ve diğerleri, 2023).

İstem mühendisliği ise, büyük dil modellerinin yanıtlarını yönlendirmek ve üretilen çıktılarda doğruluk, alaka ve tutarlılık sağlamak amacıyla istemlerin sistematik olarak tasarlanması ve optimize edilmesi sürecidir (Chen ve diğerleri, 2023). Bu yaklaşım, kullanılan istem tekniğini değiştirerek veya iyileştirerek istemleri geliştirmeyi ve model performansını artırmayı hedeflemektedir (Schulhoff ve diğerleri, 2024). Zamanla, istem mühendisliği sadece bir uygulamadan yapılandırılmış bir araştırma alanına dönüşmüş ve özeleştir, düşünce zinciri gibi gelişmiş metodolojilerle önemli ilerlemeler kaydetmiştir (Chen ve diğerleri, 2023). Günümüzde ise bu alan, ChatGPT gibi son teknoloji LLM'ler için en iyi uygulamaları içeren kapsamlı bir araştırma sahası haline gelmiştir (Schulhoffve diğerleri, 2024).

Şekil 1. Metin tabanlı istem türleri (Schulhoff ve diğerleri, 2024)

2.3. Türk Hukuk Sisteminde Dava Süreçlerinin Uzunluğu

Türk hukuk sisteminde dava süreçlerinin uzunluğu, özellikle bireysel başvuru yoluyla makul sürede yargılanma hakkının ihlal edilmesi şikâyetlerinin artmasıyla öndem kazanmıştır (Şahin, 2019). 07.05.2010 tarihli ve 5982 sayılı Kanunla yapılan Anayasa değişikliği ile hukukumuzda giren bireysel başvuru, 23.09.2012'den itibaren Anayasa Mahkemesi tarafından kabul edilmeye başlanmış ve bu başvurularda uzun yargılamaların yarattığı mağduriyetler öne çıkmıştır (Şahin, 2019). Mahkeme üzerindeki dosya birikiminin azaltılması için derdest başvurularda kabul edilemezlik kararı verilmesi ve İnsan Hakları Tazminat Komisyonu'nun devreye girmesi gibi düzenlemeler yapılmıştır (Tazminat Komisyonunun Görevleri ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Kanun, 2013). Bu bağlamda, uzun

süren yargılamalardan kaynaklanan zararların devletçe giderilmesi talepleri ve Anayasa Mahkemesinin inceleme usulü önemli bir çalışma konusudur (Şahin, 2019).

Makul sürede yargılanma hakkının korunması, kişilerin haklarına zamanında ulaşması ve uzun yargılamaların maddi-manevi zararlarının önlenmesi amacını taşımaktadır (Gözübüyük, 2011). Bu nedenle makul süre değerlendirmelerinde davanın sonucuna değil, yargılama süresinin makul olup olmadığına odaklanılmaktadır (Şahin, 2019). Örneğin ceza davalarında sanığın beraat etmesi ya da mahkûm olması, hatta davanın zamanaşımı nedeniyle düşmesi, makul sürede yargılanma hakkının ihlal edilip edilmediğini değiştirmemektedir (Tezcan, 2004).

Davanın karmaşıklığı, dava süresinin makul olup olmadığının belirlenmesinde göz önünde bulundurulacak en önemli kriterlerden biridir (Şahin, 2019). Her dava farklı özelliklere sahip olup, davanın konusu, taraf sayısı ve tabi olduğu kanun yolları gibi unsurlar süreç süresini etkilemektedir (Şahin, 2019). Davaların uzun sürmesine, dava sayısının fazlalığı, tarafların hazırlık ve delil sunma eksiklikleri, bilirkişilik, tanık ve tebligat işlemlerindeki aksaklıklar, hâkim ve personel yetersizliği ile kurumsal taleplerin gecikmesi gibi çeşitli idari, teknik ve usule ilişkin sorunlar neden olabilmektedir (Selçuk, 2025; Yücel, 2015). Anayasa Mahkemesi, karmaşık davalarda makul sürenin daha uzun olabileceğini kabul ederken, basit davalarda süre daha kısa tutulmaktadır (Şahin, 2019).

Hukuk davaları ve idari davalarda uzun süren yargılamalar, taraflarda belirsizlik ve huzursuzluk yaratmakta, hukuk sistemine olan güveni zedelemektedir (Duvan, 2019). Uzun süren hukuk davaları, adaletin gecikmesinden faydalanmak isteyenlere cesaret verirken, adalet bekleyen taraflarda psikolojik çökkünlüğe yol açmaktadır. İdari davalarda ise gecikmeler, telafi edilemez haksızlıklara sebep olabilmektedir (Kuijer, 2013).

Dava süreçlerinin uzamasının birçok nedeni bulunmaktadır. Maddi hukuk kaynaklı nedenler arasında, örneğin kadastro davalarının teknik ve uygulama sorunlarıyla çok uzun sürmesi ve Orman Kanunu'na dayalı uygulamalarda Bakanlık görüşlerinin gecikmesi sayılabilir (Duvan, 2019). Ayrıca yargılama usulüne ilişkin sorunlar, yanlış tebligat uygulamaları, hâkimlerin mesleki yetersizlikleri, personel eksikliği, bilirkişi raporlarının gecikmesi ve direnme müessesesinin kullanımı gibi yapısal ve süreç kaynaklı nedenler de dava sürelerini uzatan önemli faktörlerdir. (Duvan, 2019; Ünal, 1982; Yücel, 2015).

2.3.1. Türk hukuk sisteminde süreçlerin uzunluğuna karşı uygulamalar

Arabuluculuk

Davalara ilişkin süreçlerin uzunluğunu azaltmak amacıyla alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinden biri olan arabuluculuk, Batı ülkeleri ve özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde yaygın şekilde uygulanmaktadır (Özmumcu, 2013). Arabuluculuk, tarafları bir araya getirip iletişim

kurmalarını sağlayarak uyuşmazlığı kendi iradeleriyle çözmelerine imkân tanıyan, uzmanlık eğitimi almış tarafsız ve bağımsız bir üçüncü kişi eşliğinde yürütülen ihtiyari bir yöntemdir (Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu, m.2/1-b). Tarafların çözüm üretmediği durumlarda arabulucu, süreci desteklemek amacıyla çözüm önerileri de sunabilmektedir (Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu, m.2/1-b).

Arabuluculukta uyuşmazlıkların çözümüne yönelik farklı normatif yaklaşımlar bulunmaktadır (Özmumcu, 2013). Bunlar arasında “Hak Merkezli” yaklaşım, tarafların hukuki haklarına odaklanmakta ve mahkeme ortamındaki çözümlerle uyumlu, hukuki ölçütleri karşılayan çözümler üretmeyi amaçlamaktadır (Özmumcu, 2013). Diğer yandan “Menfaat Merkezli” yaklaşım, tarafların temel menfaatleri ve ihtiyaçları üzerine yoğunlaşmakta ve daha geniş ve tarafları tatmin eden çözümler üretmeyi teşvik etmektedir (Özmumcu, 2013). Bu ikinci yaklaşım, hukuki normlarla her zaman tam uyumlu olmasa da, tarafların uzlaşmasını sağlayabilecek sonuçlar doğurabilmektedir (Kekeç, 2011).

Uzlaştırma

Uzlaştırma, ceza muhakemesi hukukunda mağdurların haklarının korunması ve suç faillerinin topluma kazandırılması amacıyla hızla gelişen bir yöntemdir (Mehmet Özbek, 2005; Mustafa Özbek, 2005). Türk hukuk sistemine 01.06.2005 tarihinde dâhil edilen ve mağdurun zararının giderilmesi ile şüpheli veya sanığın ıslahını hedefleyerek toplumsal barışa katkı sağlayan alternatif bir uyuşmazlık çözüm yoludur (Eriş, 2018). Bu kurum, mağdur ve failin çözüm sürecine etkin biçimde katılımını sağlayarak hem uyuşmazlığın giderilmesini hem de adli mercilerin iş yükünün azalmasını amaçlamaktadır (Eriş, 2018).

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin tavsiye kararına göre, mağdur-fail uzlaştırması tarafların özgür iradeleriyle kabul etmeleri halinde, tarafsız üçüncü bir kişinin yardımıyla yürütülen bir süreçtir (Mehmet Özbek, 2005). Bu süreçte mağdur ve fail, suçtan doğan sorunların çözümüne aktif olarak katılmakta ve mağdurun zararının giderilmesi için anlaşmaya varmaya çalışmaktadırlar (Mustafa Özbek, 2005). Zararın giderilmesi, tazminat ödemesi veya mağdur ya da toplum için kamu hizmeti şeklinde olabilmektedir (Mustafa Özbek, 2005).

Seri Muhakeme ve Basit Yargılama Usulü

Seri muhakeme ve basit yargılama usulleri, 7188 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK) ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile ceza muhakemesi sistemimize girmiştir; bu kurumların kabul edilmesindeki temel amaç, yargının artan iş yükünü hafifletmektir (Ersoy, 2020). Seri muhakeme usulü, CMK m.250’de katalog halinde sayılan suçlarla ilgili yürütülen soruşturmalarda, kamu davasının açılmasının ertelenmediği durumlarda uygulanır (Ersoy, 2020; CMK, 2004, m. 250). Çünkü seri muhakeme usulünde genel kural yapılan muhakeme sürecinin hızlı

bir şekilde tamamlanmasını sağlamaktır (Baytaç, 2020). Bu usul kapsamında, Cumhuriyet savcısı suçun kanuni tanımında öngörülen cezanın alt ve üst sınırı arasında temel cezadan yarı oranında indirim yaparak yaptırımını belirler ve şartlar oluşursa cezanın seçenek yaptırımlara çevrilmesi, ertelenmesi veya hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarını verebilir (Ersoy, 2020). Yani seri muhakeme usulü, soruşturma aşamasında uygulama alanı bulabilmektedir (Baytaç, 2020). Daha sonra savcı, şüpheli hakkında seri muhakeme usulünün uygulanması için yazılı olarak mahkemeden talepte bulunmakta; mahkeme şüpheliyi müdafii huzurunda dinleyip şartların gerçekleştiğine karar verirse talepte belirtilen yaptırım doğrultusunda hüküm kurmaktadır (Ersoy, 2020). Bu süreçte hüküm verilmiş olsa bile kişi "sanık" değil "şüpheli" statüsündedir (Ersoy, 2020).

Basit yargılama usulü ise, 2019 yılında hukuk sistemine giren ve mahkemelerin iş yükünü azaltarak diğer davaların daha kısa sürede sonuçlanmasını amaçlayan alternatif bir cezai uyumsuzluk çözüm yöntemidir (Karakehya, 2021). Asliye ceza mahkemesinin ilgili kişilere iddianameyi tebliğ etmesiyle başlar; ilgililerden beyan ve savunmalarını on beş gün içinde bildirmeleri istenir (Ersoy, 2020). Bu usulde duruşma yapılmaz ve Cumhuriyet savcısının görüşü alınmadan hüküm tesis edilir. Verilen hüküm daha sonra ilgililere tebliğ edilir (Ersoy, 2020). Görece hafif nitelikteki suçlarda duruşma yapılmaksızın, yazılı beyan esasına göre işleyen ve sanığın dolaylı rızasıyla bazı güvencelerin uygulanmadığı özel bir yargılama usulüdür (Karakehya, 2021). Böylece basit yargılama usulü, yargılama sürecinin hızlandırılmasına ve iş yükünün azaltılmasına katkı sağlar (Ersoy, 2020; CMK, 2004, m. 251).

İstinaf Kanun Yolu

İstinaf, Türk hukuk sisteminde bir kanun yolu olarak tanımlanmakta olup, sözlük anlamıyla “mahkemenin verdiği kararı kabul etmeyerek bir üst mahkemeye götürme” işlemini ifade etmektedir (Üstün, 2016; Türk Dil Kurumu, t.y.; Yıldırım, 2000). Hukuki anlamda ise, ilk derece mahkemelerinin henüz kesinleşmemiş nihai kararlarının hem maddi hem de hukuki yönlerden denetlenerek hukuka aykırılıklarının giderilmesini amaçlayan bir kanun yoludur; bu süreçte hüküm, bir üst mahkeme tarafından olay ve hukuki mesele açısından yeniden incelenir ve gerektiğinde yeni deliller de kullanılabilir (Şensoy, 1946; Yıldırım, 2000).

İstinaf sürecinde mahkeme kararları hem hukuka uygunluk hem de olayın maddi gerçekliği bakımından denetlenir; bu yönüyle temyizden ayrılır çünkü temyizde yalnızca hukuki meseleler incelenir (Üstün, 2016; Akil, 2011; Yıldırım, 2000). Ayrıca, istinaf mahkemelerinin bozma kararları, ilk derece mahkemesinin kesin kararını ortadan kaldırır ve bu mahkemelerce verilen kararlara karşı direnme imkanı bulunmamaktadır, bu durum yargılamanın hızlanmasını sağlar ancak hata yapılmayacağı anlamına gelmez (Özen, 2016). Bununla birlikte, bazı istinaf kararlarının kesinleşmesi, temyiz yolunun kapatılması ile sonuçlanmakta ve bu da davaların uzamasını engellemekle beraber, istinaf mahkemeleri arasında oluşabilecek içtihat farklılıkları gibi sorunları

beraberinde getirmektedir (Özen, 2016). Bölge adliye mahkemelerince verilen bazı kararlar, belirli şartlar altında temyiz edilmesi mümkün olmakla birlikte, istinaf başvurusunun esastan reddi kararlarına karşı temyiz yolunun kapalı olması da hukuk uygulamasında tartışmalara neden olmaktadır (Çınar, 2006).

UYAP ve dijitalleşme

UYAP, bilgi çağıının teknolojik imkânları kullanılarak Adalet Bakanlığı teşkilatı ile adli ve idari yargı birimlerinin bütüncül yapılanmasını sağlayan ve Türkiye'nin e-dönüşüm sürecinde e-adalet ayağını oluşturan bir bilişim sistemidir (Güneş, 2012). Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na göre ise adalet hizmetlerinin elektronik ortamda yürütülmesi amacıyla oluşturulan, dava ve yargılama işlemlerine ilişkin verilerin elektronik ortamda kaydedilip saklandığı sistemdir (Ünal, 2016; Hukuk Muhakemeleri Kanunu, m.445). 2000 yılında başlatılan UYAP projesi kapsamında, 2001 yılında Adalet Bakanlığı merkez birimlerinin otomasyonu sağlanmış; 2005 yılı itibarıyla ise adli ve idari yargı birimleri, adli tıp birimleri ve ceza tevkif evlerinin otomasyonu tamamlanmıştır (Yılmaz, 2024). Bu kapsamda, vatandaşların yargıya elektronik ortamda en hızlı şekilde ulaşmalarını sağlamak için 2009 yılında UYAP vatandaş portalı hizmete sunulmuştur (Yılmaz, 2024).

UYAP sistemi, bağlı birimler arasındaki iletişimi kolaylaştırarak kolluk birimlerinin suç ve suçun önlenmesi alanındaki çalışmalarına önemli katkılar sağlamıştır (Yılmaz, 2024). Aynı zamanda e-devlet kapsamındaki özgün ve başarılı yapısı sayesinde adli hizmetlerde etkinlik, verimlilik, hız ve tasarruf sağlayan önemli bir sistemdir (Türkan ve diğerleri, 2017). Sistem, avukatlar, bilirkişiler gibi farklı kullanıcı gruplarına özel portallar ile farklı mahkemelere evrak gönderme ve uzaktan inceleme gibi kolaylıklar sunmaktadır (Yılmaz, 2024). Vatandaş portalı ise tüm kullanıcıların sisteme erişimini mümkün kılarak, zaman ve mekân sınırlaması olmaksızın web, akıllı telefon ve tablet gibi teknolojiler aracılığıyla işlemlerini online takip etmelerini sağlar (Yılmaz, 2024).

2.4. Hukuk ve Yapay Zekâ

Yapay zekânın hukuk alanına entegrasyonu, hesaplama teknolojilerindeki gelişmelerle paralel ilerleyen bir tarihsel süreç içinde şekillenmiştir (Loutsaris ve Charalabidis, 2020; Nti ve diğerleri, 2023). Bu süreç, teknolojik ilerlemelerin hukuki süreçlere uyarlanmasıyla birlikte önem kazanmış ve yapay zekânın hukuk sistemlerine etkisinin temellerini oluşturmuştur (Loutsaris ve Charalabidis, 2020; Nti ve diğerleri, 2023). Teknolojinin hukuka uygulanması kavramının 1960'larda hukuk bilişiminin bir uzantısı olarak ortaya çıkması, bu alanın tarihsel gelişiminde kritik bir dönüm noktasıdır (Loutsaris ve Charalabidis, 2020; Nti ve diğerleri, 2023). Günümüzde suç modellerini analiz eden tahmini polislik algoritmaları yoluyla hukuki süreçlerde verimlilik ve doğruluğu artırarak kolluk kuvvetlerinden araştırmalara kadar pek çok alanda dönüşüm yaratmaktadır (Lunhol ve diğerleri, 2024).

Zaman içinde makine öğrenimi ve NLP alanlarındaki gelişmeler, hukuk pratiğini dönüştürerek sözleşme analizi, dava sonucunu tahmin etme ve hukuki araştırma süreçlerini kolaylaştıran uygulamaların ortaya çıkmasını sağlamıştır (Savelka ve diğerleri, 2020). Bu gelişmelerin yanında sinir ağlarına dayalı modellerin yeniden yükselişiyle hukuki metinlerin daha derinlemesine işlenmesi mümkün hâle gelmiş; örneğin, Japon hukuk belgelerinde “gerekli parça” ve “gerçekleşme parçası” gibi bileşenleri tanımlamak için RNN tabanlı modeller geliştirilmiştir (Nguyen ve diğerleri, 2018; Villata ve diğerleri, 2022). Bu çalışmalar, derin öğrenme mimarilerinin hukuki veri analitiğinde uygulanışını ayrıntılı biçimde göstererek alanda önemli katkılar sunmuştur (Villata ve diğerleri, 2022).

Hukuk alanında yapay zekâ kullanımının önemli bir uygulama alanı da karar kategorizasyonu olup, sonuç odaklı karar kategorizasyonu mahkeme kararlarını nihai sonuçlarına göre sınıflandırmayı amaçlamakta ve karar metinlerindeki öngörücü unsurları belirlemeye odaklanmaktadır (Medvedeva, 2021). Hukuk firmaları da ROSS gibi yapay zekâ tabanlı araştırma platformlarını kullanarak karmaşık hukuki araştırmaları otomatikleştirmekte ve avukatların daha nitelikli görevlere odaklanmasını sağlamaktadır (Savira ve diğerleri, 2023). Bu yöntemde sistemin sonuç kısmından etkilenmesini önlemek ve yeni bilgiler öğrenebilmesini sağlamak için kararlara yapılan doğrudan atıflar metinden kaldırılmaktadır (Medvedeva, 2021). Böylece yapay zekâ, hâkimlerin gerekçeleri, olaylar ve argümanlar gibi metinsel unsurları analiz ederek tahmine dayalı nitelikleri ortaya çıkarabilmektedir (Medvedeva, 2021).

Yapay zekânın hukuka entegrasyonu, hesap verebilirlik ve önyargı gibi etik sorunları beraberinde getirmekte; sistemlerin insan verilerinden beslenmesi, bu verilerdeki önyargı ve hataların ahlaki yargılara da yansımaya neden olabilmektedir (Kaniemozhi ve diğerleri, 2022). Ahlaki değerlerin zamanla değişmesi yapay zekâ modellerinin sürekli güncellenmesini zorunlu kılarken, “çöp girerse, çöp çıkar” ilkesinin gösterdiği üzere insan kaynaklı hatalar etik değerlendirmeleri olumsuz etkileyebilmektedir (Kaniemozhi ve diğerleri, 2022). Bu nedenle yapay zekânın, yorumlanabilirlik, önyargı ve insan yargısının algoritmalara devri gibi konularda çıkartabileceği etik ve hukuki sorunlar nedeniyle hukuki çerçevelere entegrasyonunun dikkatli şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir (Razgildiev, 2022).

2.4.1. Yapay zekânın hukuk alanında başarılı olduğu alanlar

Hukuki Analiz

Hukuki analiz, hukuki metin koleksiyonlarından makine öğrenimi, hukuki soru cevaplama ve hukuki ağ diyagramları gibi teknikleri bir araya getirerek, hukuk uygulamasının temel yönlerini otomatikleştiren bir alandır (Ashley, 2022). Bu uygulamalar arasında dava dokümanlarının incelenmesi, e-belgelerin değerlendirilmesi, sözleşmelerin analiz edilmesi, dava bilgi erişiminin

kolaylaştırılması, hukuki soru cevaplama ve sonuç tahmini yer almaktadır (Ashley, 2022). Özellikle hukuki metinler üzerinde eğitilen modeller, hukuka özgü kelime yerleştirmeleri ve model ağırlıkları öğrenerek hukuki dili ve argümanları daha iyi analiz edebilmekte ve hukuki teorileri test etmede kullanılabilir hale gelmektedir (Nay, 2023). Bu modeller, özellikle sözleşme analizinde giderek daha başarılı sonuçlar üretmekte, model boyutları ve yetenekleri arttıkça hukuki metin analizindeki performanslarının da sürekli iyileşeceği öngörülmektedir (Nay, 2023).

Hukuki tahmin

Yapay zekânın hukuki yargı tahmini alanı, son yıllarda önemli ilerlemeler kaydederek yoğun dava yüklerinin yönetiminde uygulayıcılara ve topluma fayda sağlayan araçlar sunar (Nigam, 2025). Bu teknolojiler, yargı süreçlerinde kararların daha hızlı ve sistematik şekilde tahmin edilmesine olanak sağlamaktadır (Alcántara Francia ve diğerleri, 2022). Ancak, yapay zekâ uygulamalarında yapısal eşitsizliklerin ve eksik verilerin yarattığı önyargı sorunları önemli bir engel teşkil etmektedir (Alcántara Francia ve diğerleri, 2022). Makine Öğrenimi algoritmalarının içsel kurallarındaki belirsizlikler, kararların adil ve tarafsız olmasını zorlaştırırken, yapay zekâ kararlarının sorumluluğunun kimde olduğu konusu da tartışma yaratmaktadır (Alcántara Francia ve diğerleri, 2022).

Sulea ve diğerleri (2017) tarafından yapılan çalışmada, yapay zekâ kullanılarak Fransız Yüksek Mahkemesi kararları sözcüksel özellikler ve destek vektör makineleri (Support Vector Machines) yöntemleriyle başarıyla tahmin edilmiştir (Suela ve diğerleri, 2017; Bertalan ve diğerleri, 2024). Çalışmada 131.830 belge içeren büyük bir veri kümesi üzerinde, dava açıklamaları ve dört farklı etiket kullanılarak sınıflandırmalar yapılmış ve hukuk alanı sınıflandırmasında %90,2, mahkeme kararında %96,9 ve dava tarihinin belirlenmesinde %74,3 doğruluk oranları elde edilmiştir (Suela ve diğerleri, 2017; Bertalan ve diğerleri, 2024). Bu sonuçlar, yapay zekânın hukuki kararları ve ilgili bilgileri yüksek doğrulukla tahmin etme yeteneğine sahip olduğunu göstermektedir (Suela ve diğerleri, 2017; Bertalan ve diğerleri, 2024).

Hukuki gerekçelendirme

Hukuki gerekçelendirme, bilginin kullanımı ve çıkarım süreçleriyle doğrudan ilişkilidir; bu süreçte uzman sistemler, problem çözmede kullanılacak akıl yürütme yöntemlerini uygulayan çıkarım motorlarına ihtiyaç duyarlar (Susskind, 1986). Bilgi mühendisi, ilgili projeyle bağlantılı olarak uygun bilgi edinme, temsil etme ve kullanma yöntemlerini değerlendirerek bu süreci yönetir (Susskind, 1986).

Bilgisayarların hukuki muhakeme süreçlerini modelleme çalışmaları, hukuki problem çözme konusunda daha sistematik yaklaşımları teşvik ederken, avukatların hukuki veri tabanını daha etkin kullanmasına da olanak sağlamaktadır (Buchanan ve Headrick, 1970). Bu sayede avukatların

argüman oluşturma ve uyuşmazlık çözümündeki becerilerinin gelişmesi mümkün olur; ancak gerçek işleyiş biçimleri hakkında daha sağlam bilgi edinilmeden bu beklentilerin makul olduğu kabul edilmektedir (Buchanan ve Headrick, 1970).

Yapay zekânın hukuki gerekçelendirme amacıyla kullanımı, önemli zayıflıklar ve etik endişeler taşımaktadır (Zelevnikow, 2023). Özellikle, eğitim verilerindeki önyargıların modeller tarafından sürdürülmesi, hukuki kararlarda ayrımcı sonuçlara yol açabilmektedir (Zelevnikow, 2023). Adalet ve şeffaflık konuları hayati önem taşımakta olduğundan; güçlü bir denetim olmadan, yapay zeka destekli yasal değerlendirmeler, istemeden de olsa farklı bireylere karşı adil olmayan muamelelere yol açabilmektedir (Vargas-Murillo ve diğerleri, 2024). Ayrıca, yapay zekâ sistemlerine aşırı güvenilmesi ve insan hukuki yargısının yerinden edilmesi, hukuki takdir yetkisinin doğru kullanılmasını riske atmaktadır (Zelevnikow, 2023). Bu nedenle, yapay zekanın hukuki muhakemedeki rolü dikkatle değerlendirilmelidir (Zelevnikow, 2023).

2.4.2. Hukuk alanında kullanılan yapay zekâ modelleri

Harvey AI

Harvey AI, önde gelen hukuk firmaları ve büyük kuruluşlarla iş birliği yaparak yapay zekâ ihtiyaçlarını karşılayan bir platformdur; AmLaw 100 listesindeki firmaların 50'si Harvey'e güvenmekte ve platform, kullanıcıların çalışma biçimlerine uyum sağlaması, profesyonel uzmanlığı artırması ve sürekli ölçülebilir sonuçlar sunması nedeniyle tercih edilmektedir (Harvey AI, t.y.). HarveyAI, Counsel AI Corporation tarafından 2022'de kurulmuştur (Harvey AI, t.y.). Hukuk firmaları, profesyonel hizmet sağlayıcılar ve büyük şirketler için sektöre özgü yapay zekâ çözümleri sunmak üzere tasarlanmış bir platformdur (Harvey AI, t.y.). Ayrıca Harvey, hukuk alanında gelecek nesil profesyonelleri desteklemek amacıyla seçkin hukuk fakülteleriyle iş birliği yaparak Harvey Hukuk Fakültesi Programını başlatmıştır (Harvey AI, t.y.).

Platform, özellikle belge düzenleme süreçlerinde önemli gelişmeler sağlamış olup, Word için geliştirilen son sürümüyle düzenleme süresini önemli ölçüde kısaltmakta ve 4,5 kat daha fazla öneri üretebilmektedir (Harvey AI, t.y.). Bunun yanında Harvey ekibi, müşterilerin en acil sorunlarına çözüm getirmek amacıyla platform genelinde 120'den fazla yeni özellik sunmuş ve bu özellikler kullanıcılarla yakın iş birliği içerisinde tasarlanmıştır (Harvey AI, t.y.).

DoNotPAY

DoNotPay, kullanıcıların hukuki belge hazırlama, küçük anlaşmazlıklar konusunda tavsiye alma ve mevzuata uyum bilgisi edinme gibi çeşitli hukuki ihtiyaçlarını karşılamak için kullanılan bir hukuki sohbet robotudur; bu sistem, insan sohbetini simüle ederek önceden tanımlanmış algoritmalar ve geniş hukuki bilgi veri kümeleri temelinde rehberlik sunmak üzere tasarlanmıştır (Isaac, t.y.). İlk

olarak 21 ay içinde 160.000'den fazla park cezasına itiraz edilmesinde etkili olan DoNotPay, günümüzde de kullanıcılarına çeşitli basit yasal işlemler ve günlük görevlerde destek sağlamaktadır (Necz, 2024; Gibbs, 2016).

DoNotPay'in başarısı, kullanıcı dostu arayüzü ve yaygın hukuki sorunları basitleştirmeye olan odaklanmasında yatmaktadır; bu yönüyle hukuk alanında teknoloji destekli çözüm arayan bireylere pratik ve erişilebilir hizmetler sunmaktadır (Isaac, t.y.). Sistem, karmaşık hukuki süreçleri kolaylaştırarak kullanıcıların hızlı ve etkili bir şekilde hukuki işlemlerini gerçekleştirmelerine olanak tanımaktadır (Isaac, t.y.).

Chatlaw

Chatlaw, çok uzmanlı büyük dil modeline dayanan çok aracılı sanal bir hukuk asistanı olarak tasarlanmıştır ve veri kalitesi, model optimizasyonu ile danışmanlık süreçlerinin temel unsurları aracılığıyla halüsinasyon sorunlarını etkili bir şekilde azaltmaktadır (Cui ve diğerleri, 2023). Sistem, yüksek kaliteli hukuk veri seti oluşturmak için birden fazla tarama yolunu kullanmakta ve veri doğruluğunu sağlamak amacıyla benzer danışmanlık bilgilerini bir bilgi grafiğine entegre etmektedir (Cui ve diğerleri, 2023). Ayrıca model halüsinasyonlarını azaltmak amacıyla harici bir bilgi tabanından yararlanan ve kullanıcının günlük dilinden yasal özellik kelimelerini çıkarmak için özel olarak eğitilmiş bir modele sahip olan bu yapay zekâ modeli, çıkarılan yasal anahtar kelimeler, yasal arama sorguları olarak kullanılarak nihai yanıtın ilgili yasal makalelere dayanarak oluşturulmasını sağlamaktadır (Xie ve diğerleri, 2024).

Chatlaw, gerçek hukuk firmalarının hizmet iş akışlarını taklit ederek çok aracılı iş birliği için bir SOP seti geliştirmiştir; bu set, bilgi toplama, derinlemesine materyal araştırması, hukuki danışmanlık ve nihai rapor yazımı gibi dört bağımsız akıllı aracı rolünü kapsamaktadır (Cui ve diğerleri, 2023).

LawGPT

LawGPT, Çin hukuk uygulamaları için özel olarak tasarlanmış ilk açık kaynaklı LLM'dir ve hukuk odaklı ön eğitim ile hukuk denetimli ince ayar olmak üzere iki temel bileşenden oluşmaktadır (Zhou, 2024). Hukuk odaklı ön eğitim sürecinde, geniş ölçekli Çin hukuk dokümanlarından yararlanılarak modelin alana özgü hukuk bilgisini öğrenmesi sağlanmıştır (Zhou, 2024). Ardından, bilgi odaklı bir talimat veri kümesi kullanılarak hukuk denetimli ince ayar yapılmış ve bu sayede modelin hukuki görevlerdeki anlama, muhakeme ve temel oluşturma yetenekleri geliştirilmiştir (Zhou, 2024).

LawGPT, GPT tabanlı, çok parametrelili bir dönüştürücü (transformatör) sinir ağı modelidir ve benzer mimariye sahip olmasına rağmen büyük bir hukuk metni korpusu üzerinde ince ayar yapılarak hukuk alanında daha iyi metin anlama ve üretme yeteneği kazandırılmıştır (Nguyen, 2023; Vasvani 2017). LawGPT 1.0'ın amacı, kullanıcılara sohbet tarzında hukuki yardım sağlamak, hukuki soruları

yanıtlamak, belgeler oluşturmak ve hukuki tavsiye vermek gibi görevlerde destek olmaktır (Nguyen, 2023; Vasvani 2017). Böylece, her iki model de hukuk alanında yapay zekâ destekli çözümler sunarak, hukuki süreçlerin etkinliğini artırmayı hedeflemektedir (Zhou, 2024).

Casetext CoCounsel

Casetext CoCounsel, Lexis + AI, Thomson Reuters Generative AI ve Harvey gibi hukuk odaklı yapay zekâ platformlarından biridir ve özellikle hukuki görevleri yerine getirmek üzere tasarlanmıştır (Murray, 2023). Casetext'in hukuki araştırma aracı olan CoCounsel, dava ve kanunlardan oluşan geniş bir veritabanına dayanan bir platformdur (McHugh ve diğerleri, 2024). Bu araç, kullanıcıların hukuki metinlere erişimini kolaylaştırmanın yanı sıra kısa inceleme gibi ek işlevler de sunmaktadır (McHugh ve diğerleri, 2024). Bu sistemler, özenle seçilmiş ve belirli yargı bölgelerinden düzgün bir şekilde düzenlenmiş, sınıflandırılmış hukuk veritabanlarına erişim sağlayarak doğru hukuki araştırma ve yazım yapılmasına olanak tanımaktadır (Murray, 2023). Avukatların bu tür yapay zekâ uygulamalarını test ederek güçlü ve zayıf yönlerini daha iyi anlamaları önemlidir (Murray, 2023). Yatırım yapılmasının sebebi, bu sistemlerin daha düzenlenmiş ve güvenilir hukuk verilerine erişim sunmasıdır (Murray, 2023).

Büyük dil modelleri

Hukuk alanında LLM'ler, özellik çıkarma süreçlerinde insan açıklamalarına kıyasla daha fazla kaynak ve zaman verimliliği sağlayarak güçlü sonuçlar elde etmektedir (Dugac ve Altwicker, 2025). LLM'lerin ortaya çıkışı, hukuk alanında derin etkiler yaratmış ve birçok araştırma, bu modellerin avukatlara yardımcı olabileceği hatta yerini alabileceği alanlar incelenmiştir (Dugac ve Altwicker, 2025). Bu modeller, hukuk profesyonellerine kapsamlı içtihat veri tabanlarını analiz ederek daha verimli araştırma ve hukuki taslak hazırlama olanağı sağlamaktadır (Biswas, 2023; Trozze ve diğerleri, 2024).

LLM'ler, çeşitli hukuki görevlerde muhakeme yeteneklerini sergilemişlerdir (Dugac ve Altwicker, 2025). LLM'ler, sözleşme ve dilekçe gibi hukuki belgeleri, avukatlar için iş akışını kolaylaştıran bir doğruluk düzeyinde üretme konusunda yetenekli olduklarını kanıtlamıştır (Nay, 2023). Vergi hukuku uygulamalarında ve kripto para birimlerini içeren güvenlik davalarında bu modellerin muhakeme ve yasal taslak hazırlama becerileri değerlendirilmiştir (Dugac ve Altwicker, 2025). Ancak LLM'lerin halüsinasyon olarak adlandırılan, yanlış bilgi içeren metinler üretme sorunları bulunmaktadır ve bu nedenle yorumlanabilirlik ve güvenlik konuları hâlen tartışılmaktadır (Dugac ve Altwicker, 2025). Bu zorlukları aşmak için her ne kadar çeşitli yönlendirme yöntemleri geliştirilmiş olsa da, LLM'lerin insan uzmanlığıyla birlikte destekleyici araçlar olarak kullanılması gerektiği ve lisanslı uygulayıcıların gözetim ve güvenilir karar verme sürecinde rol oynamasının hayati önemde olduğu unutulmamalıdır (Dugac ve Altwicker, 2025; Biswas, 2023).

3. YÖNTEM VE METODOLOJİ

Araştırmanın temel amacı, bir LLM'nin, Türkiye Cumhuriyeti kanunları kapsamında bir Bilişim Hukuku davasını analiz ederek kendisine hukuki taban olarak sunulan kanun maddeleri ışığında bir ceza hâkimi gibi karar verip veremeyeceğini somut olaylar üzerinden değerlendirmektir. Çalışmada, LLM'nin incelediği ve analiz ettiği adli vakayı gözlemlemek, LLM tarafından verilen çıktıların ceza hâkiminin kararı ile uyumlu olup olmadığı analiz edilecektir.

3.1. Araştırma Tasarımı

Bu araştırma, nitel araştırma yöntemi olan doküman analizi yöntemi kullanılarak yürütülmüştür. Nitel araştırma yöntemi, doğal ortamdaki olguları niteliği, farklı tezahürleri, ortaya çıktıkları bağlamlar ve algılanabilecek perspektifleri de dahil olmak üzere, bir bütün olarak olguların doğasının incelenmesi sürecine verilen isimdir (Busetto ve diğerleri, 2020). Bu yöntem, esnek bir yapıya sahip olmasından dolayı anlamayı ve yorumlamayı kolaylaştırmaktadır. Nitel araştırmalar, olayların derinlemesine incelenmesini ve kendi bağlamları içinde anlamlandırılmasını ve yorumlanmasını amaçlar. Araştırma konusuna ilişkin derin bir kavrayışa ulaşma çabasının bulunması, bu araştırmanın konusu ve tasarımı ile örtüşmektedir (Karataş 2015). Ayrıca bu çalışmada bir yapay zekâ dil modelinin, bilişim hukuku alanındaki karar verme süreçlerine ne ölçüde entegre olabileceği derinlemesine incelendiği için nitel yaklaşım tercih edilmiştir. Araştırma, analitik ve karşılaştırmalı nitelikte olup, bir yapay zekâ dil modelinin hukuk alanındaki uygulanabilirliğine ve ceza hâkimliği yapmaya elverişli olup olmadığına dair bir değerlendirme sunmaktadır.

3.2. Veri Kaynakları

Bu çalışma Türkiye Cumhuriyeti hukuk sisteminde bulunan bilişim suçlarının çözümlenmesinde yapay zekânın kullanımını gözlemlemek amacıyla yürütüldüğü için çalışmanın veri kaynağını Türkiye Cumhuriyeti adliyelerinden elde edilerek anonimleştirilen dava dosyaları oluşturmaktadır. Bu kapsamda, adliyeye gidilerek dava dosyaları incelenmiş ve davaya konu olay özet olarak not alınmıştır. Gerçek dava dosyalarından elde edilen bu veriler, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK)

kapsamında anonimleştirilmiş, daha sonra yapay zekâ sistemine aktarılmış ve Yapay zekâ LLM tarafından verilen kararlar ile mahkeme kararları karşılaştırılmıştır.

Dava dosyalarının seçiminde hem içerik hem de karar çeşitliliği sunarak araştırmanın karşılaştırmalı analiz yapmasına olanak sağlaması amacıyla aşağıdaki kriterler dikkate alınmıştır:

- İncelenecek dava dosyasının Türk Ceza Kanunu (TCK) madde 243 ve 245 arasında yer alan bilişim suçları kapsamında olması,
- Hâkimin kararını etkileyen somut delillerin olması,
- Mahkeme kararının kesinleşmiş olması,
- Her bir dosyada olay örgüsünün ve karar sürecinin farklı olması.

Yukarıda sayılan 4 kritere göre seçilen dava dosyalarının ilk ortak özelliği, beşinin de TCK kapsamında bulunan bilişim suçlarını içeren olaylara ilişkin olmasıdır. Her ne kadar ülkemizde CMK m. 217 gereği her şeyin delil olarak kabul edilmesi ve delillerin serbestçe değerlendirilmesi mümkün olduğundan, günümüzde modern ceza muhakemesinde “vicdani delil sistemi”ne göre deliller değerlendirilse de bilişim hukuku alanında elde edilen deliller genellikle sayısal delillerdir (CMK, 2004, m.217; Gedik, 2019). Bu sebeple çalışmada veri kaynağı olarak bilişim hukuku davaları seçilmiştir.

Vicdani delil sistemi, tarihsel süreç içinde gelişerek kanuni ispat sisteminin yerine geçen önemli bir aşamadır (Yıldız, 2002). Kanuni delil sisteminde hâkim, hukuki olayın hangi delille ne şekilde ispat edileceğine kanunla bağlıdır ve sadece önceden belirlenmiş delillere dayanarak karar verebilmektedir (Aydın, 2014). Vicdani delil sisteminde ise hâkim, delil toplamada ve değerlendirmede tamamen serbesttir; her tür delil maddi gerçeğe ulaşmak için kullanılabilir (Erdoğan, 2017). Türkiye’de ceza muhakemesinde, Anayasa’nın 138/1. maddesi ve CMK’nın 217/1. maddesi uyarınca hâkimlerin vicdanî kanaatlerine dayalı olarak delilleri serbestçe takdir ettiği vicdani delil sistemi benimsenmiştir (Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 1982, m.138; (CMK, 2004, m.217).

Sayısal deliller, dijital ortamlarda üretilen, saklanan, işlenen ya da iletişime konu olan tüm veri türlerini kapsayan delillerdir (Schuck, 2012). Bu delillerin temelinde 1 ve 0’lardan oluşan bit yapısı bulunur; ancak bir verinin delil değeri taşıyabilmesi için ceza muhakemesine esas maddi olayla somut bir bağlantı kurması gerekmektedir (Değirmenci,

2020). Teknik açıdan bakıldığında ise sayısal deliller, dijital bir olayın nasıl gerçekleştiğine dair ortaya atılan bir iddiayı destekleyebilen veya geçersiz kılabilen her türlü veri olarak kabul edilmektedir (Ademu ve diğerleri, 2011).

Dijital deliller, her şeyden önce fiziksel delillere kıyasla çok daha hassas ve tahrife açık yapılardır; yanlış bir işlem ya da prosedür ihlali delilin kaybına veya bozulmasına yol açabilir ve hem kasıtlı hem de sehven kolaylıkla değiştirilebilmektedirler (Ünal, 2011). Gözle görülemeyen bu deliller ancak özel donanım ve yazılımlarla anlaşılabilirdiğinden, uzmanlık gerektiren geniş veri yığınları içinde yer alır ve çoğu zaman doğrudan faille ilişkilendirilemez; bu nedenle başka delillerle desteklenmeleri gerekmektedir (Göksu, 2011; Değirmenci, 2020). Sistemden bağımsız, parçalı incelemeler delilin temsil gücünü azaltmaktadır (Değirmenci, 2020). Tüm bu nedenlerle, tahrife açıklık ve teknik karmaşıklık dijital delillerin güvenilirliği konusunda yargı mensupları arasında görüş birliği oluşmasını güçleştirmektedir (Değirmenci, 2020).

Bununla birlikte dijital delillerin kaynağını oluşturan veri ile üst verilerin birlikte değerlendirilmesi gerektiği, verilerin çoğu zaman tam olarak yok edilemeyip uygun yöntemlerle geri getirilebilir olması, hatta birebir kopyalanarak asla zarar görmeden incelenebilir hâle gelmesi, dijital delillerin bütün bu olumsuzluklara rağmen olayla ilgili kesin ve ayrıntılı bilgilere ulaşma potansiyelini güçlü biçimde koruduğunu göstermektedir (Değirmenci, 2020).

Stoykova ve Franke (2020), "dijital delilleri toplamak ve/veya analiz etmek için kullanılan yöntemin, orijinal veri setinde herhangi bir değişiklik olması durumunda bu değişikliklerin tespit edilebilir olmasını sağladığını" vurgulamaktadır (Stoykova ve Franke, 2020). Bu husus hayati önem taşımaktadır, çünkü doğru dijital deliller, hukuki davalarla ilgili temel gerçekleri veya koşulları doğrulayabilir ve böylece davaların ve soruşturmaların sonuçlarını etkileyebilir (Stoykova ve Franke, 2020). Bununla birlikte, veri oynaklığı ve olası tahrifat gibi zorluklar, dijital delillerin doğruluğu açısından önemli riskler oluşturmakta ve mahkemede kabul edilebilirliğini korumak için toplama ve saklama konusunda titiz standartlar ve en iyi uygulamaları gerektirmektedir (Micah ve diğerleri, 2023).

Bilişim suçları büyük ölçüde log kayıtları, IP verileri ve adli bilişim raporları gibi teknik ve standartlaşmış dijital delillere dayandığı için yapay zekânın analizine en uygun ceza alanıdır.

Bu verilerin yapısal ve yoruma kapalı niteliği, karar karşılaştırmasının metodolojik olarak en sağlıklı yapılabileceği zemini oluşturmaktadır. Bu nedenle araştırmada veri kaynağı olarak bilişim suçları kullanılmıştır. Yine bu doğrultuda hâkim kararını etkileyen kesin delillerin bulunması LLM'nin daha doğru karar vermesine olanak tanıyacağından dava dosyaları ve olaylar incelenirken bu kriter de dikkate alınmıştır.

Bir mahkemenin kararının kesinleşmesi, o kararın nihai olduğu anlamına gelmekle, o karara artık itiraz edilemeyeceği anlamına gelmektedir. Mahkeme kararının kesin olmasının kriter olarak alınmasının sebebi, kesinleşmiş kararları kullanmanın, çalışmanın güvenilirliğini arttırmasıdır. Son olarak çalışmada dava çeşitliliğinin arttırılması amacıyla her dosya, farklı bir olay, delil yapısı ve hâkim kararı içerecek şekilde seçilmiştir. Dava dosyalarında, olay örgüsü, sunulan deliller ve verilen hüküm detaylı olarak analiz edilmiş ve gerekli bilgiler anonimleştirilerek araştırma kapsamında kullanılmıştır.

3.3. Veri Toplama Yöntemleri

Bu araştırmada veriler, nitel belge incelemesi yöntemiyle toplanmıştır. Nitel araştırma, insanların ne söylediğini ve ne yaptığını anlamayı ve ayrıca bireylerin belirli söylem ve davranışlarda bulunma nedenlerini açıklamayı amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır (Berber, 2017). Bu yönüyle, sosyal bilimlerde olguları derinlemesine çözümlemek için önemli bir yöntem olarak öne çıkmaktadır (Berber, 2017). Bu araştırma türü, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerini kullanarak algıların ve olayların doğal ortamlarında gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasını hedefleyen bir süreç izlemektedir (Aydın, 2018). Böylece nitel araştırma hem insan davranışlarının anlamlandırılmasını hem de bu davranışların bağlamsal olarak açıklanmasını mümkün kılan kapsamlı bir yöntem sunmaktadır (Berber, 2018; Aydın, 2018). Belge analizi ise, belgeleri incelemek veya değerlendirmek için kullanılan sistematik bir prosedür olup bağlam sağlamak, yeni sorular üretmek, diğer veri türlerini tamamlamak, zaman içindeki değişimi izlemek ve farklı kaynakları doğrulamak amacıyla uygulanmaktadır (Bowen, 2009). Bowen'ın sosyal araştırmalarda yaygın şekilde alıntılanan yaklaşımına göre belge analizi süreci, önce belgelerin genel bir görünüm elde etmek üzere gözden geçirilmesi, ardından tüm belge kümesine uygun analiz kategorilerinin belirlenmesi ve son aşamada belge bütünüünün yorumlanması adımlarından oluşmaktadır (Dalglish ve diğerleri, 2020). Belge analizi hem nicel hem de nitel bileşenler içerebilmekle birlikte, özellikle politika üretimi gibi

sosyal olarak yapılandırılmış anlam oluşturma süreçlerine daha uygun olan nitel yöntemlere güçlü bir vurgu yapmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 1999; Bowen, 2009).

Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından oluşturulan bir dava inceleme formu kullanılmıştır (Bkz. Ek-1). Bu formda, her dava dosyasından sistematik biçimde toplanacak bilgiler belirlenmiş; suç tipi, olayın hukuki boyutu, taraf beyanları, mahkeme gerekçesi ve hüküm gibi alt başlıklara yer verilmiştir. Fiziksel dosya incelemeleri sırasında araştırmacı, bu form aracılığıyla yapılandırılmış notlar almış, gerektiğinde ek gözlem notlarını araştırma günlüğüne aktarmıştır. Bu sayede, veri toplama sürecinin sistematik ve tekrarlanabilir bir biçimde yürütülmesini sağlamıştır.

3.4. Veri Toplama Süreci

Veri toplama süreci, Ankara Adalet Sarayı'nda ceza dosyalarının fiziksel olarak incelenmesi ve hedeflenen kriterlere uygun olayların not alınması ile gerçekleştirilmiştir. Normal koşullarda bir vatandaşın, adliye giderek başkalarına ait dava dosyalarını inceleyebilmesi mümkün değildir. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası 20'nci maddesinde tanımlanan özel hayatın gizliliği ilkesi gereği, vatandaşların kişisel verilerinin korunması ve özel hayatlarının gizliliğinin sağlanması amacıyla kendilerine ait olmayan dava dosyalarını incelemelerini yasaklamıştır (Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 1982, m.20). Bu yasağın bir istisnası 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 46'ncı maddesidir. Avukatlık Kanunu'nun 46'ncı maddesi ikinci fıkrası "Avukat veya stajyer, vekâletname olmaksızın dava ve takip dosyalarını inceleyebilir. Bu inceleme isteğinin ilgililerce yerine getirilmesi zorunludur. Vekâletname ibraz etmeyen avukata dosyadaki kâğıt veya belgelerin örneği veya fotokopisi verilmez." diyerek kamu hizmeti veren avukatların, kendilerine veya vekil olarak temsil ettikleri kişilere ait olmayan dava ve takip dosyalarını inceleyebilmelerine izin vermektedir (Avukatlık Kanunu, 1969, m.46). Bu araştırmanın gerçekleştirilebilmesinin bir nedeni, araştırmayı gerçekleştiren araştırmacının, Türkiye Cumhuriyeti'ne bağlı, Ankara Barosu'na kayıtlı olarak çalışan bir avukat olmasıdır. Araştırmacı avukat tarafından, adliye gidilerek farklı dava dosyaları içerisinde yer alan olayların özeti, suçlamaya esas alınan deliller, varsa taraf beyanları ve hâkimin gerekçeli kararı gibi unsurları detaylı şekilde not edilmiştir.

Toplanan bilgiler incelenerek analiz edilmiş, özel hayatın gizliliği ve kişisel verileri koruma ilkesi gereği anonimleştirilmiş; kişi ve kurum isimleri, tarih ve mekân bilgileri

anonimleştirilerek yalnızca olay ve karar analizine uygun hâle getirilmiştir. Bu yaklaşım ile etik sorumluluklar gözetmiş, kişisel verilerin ihlalinin önüne geçilmiştir.

Bu çalışmada toplanan ve anonimleştirilen verilerin, yapay zekâ LLM tarafından analiz edilmesi amaçlanmaktadır. Bu aşamada analiz için LLM kullanılmasının temel nedenleri aşağıda sıralanmıştır:

- 1- NLP alanının zaman içerisindeki gelişiminin son aşaması büyük dil modelleridir,
- 2- Büyük Dil Modelleri diğer dil modellerine kıyasla zaman daha büyük ölçekli metin girdileri ile eğitilmiştir ve bazı görevlerde (Az/sıfır atış öğrenme) daha üstün performans sağlar.
- 3- Büyük dil modelleri, tutarlı iletişimle metinleri işleyip üretebilen, birden fazla göreve genelleştirilebilen modellerdir,
- 4- Büyük dil modellerinin hızlı bir şekilde gelişmesi, bu modellerin genel amaçlarla kullanılabilen dil modelleri olmaları nedeniyle artık araştırma paradigmasının LLM'lere doğru kaymaktadır,
- 5- Arama motorları ve özgeçmiş (Curriculum Vitae- CV) üretici uygulamalar, yapay zekâ LLM'ler ile çalışmaya başlamıştır,
- 6- Büyük şirketler ofis işlerini otomatikleştirmek ve kolaylaştırmak amacıyla uygulamalarını LLM'ler ile güçlendirmeye başlamıştır (Naveed ve diğerleri, 2023, Zhao ve diğerleri, 2023).

LLM'lerin kullanıldığı bu çalışmada, model olarak ise günümüzde popüler olmuş, pek çok kullanıcıya ulaşmayı başarmış ve diğer dil modelleri ile karşılaştırıldığında çok daha büyük hacimli metinlerle eğitilmiş olan GPT dil modeli kullanılmıştır. Bu çalışmada GPT'nin kullanılmasının en büyük nedeni, GPT'nin kısa süreli öğrenme senaryolarında, okuduğunu anlama, akıl yürütme, matematiksel muhakeme gibi alanlarda diğer LLM'lere kıyasla daha etkileyici bir performans sergilemiş olmasıdır (Laskar ve diğerleri, 2023).

3.5. Deney Kurgusu

Hukuk, kişinin durumuna özel, yerel yasalara bağlı ve sonuçları ciddi olabilecek bir alandır. Hukukun böyle bir alan olmasından dolayı GPT, yanlış veya eksik bilginin ciddi sorunlara yol açabileceğini gözeterek hukuki danışmanlık benzeri herhangi bilgi vermemekte, yorum yapmamaktadır. Hukuki olarak bir bilgi talep edilmesi halinde GPT, genel hukuki kavramları açıklayabilmekte, taslak belge oluşturabilmekte, yasal süreçler hakkında bilgi

verebilmekte, resmi kaynaklara yönlendirebilmektedir ancak kişinin özel durumunu değerlendirerek kesin bir hukuki tavsiye vermemektedir. Kendisinden hukuki tavsiye istenilmesi hâlinde GPT, konu ile ilgili bir avukata ya da hukukçuya danışılması için kişiyi yönlendirmektedir (Murray 2024). Bu hâlde de GPT’den bir hukuki olayın analizini yapmasını ve delilleri değerlendirerek bir hâkim gibi karar vermesini sağlamak tam olarak mümkün değildir. Bu noktada GPT’den istediğimiz çıktıları alabilmek amacıyla, tam olarak araştırmada yapılmak istenilen durum açıklanarak hukuki bir değerlendirme yapması, fail tespiti ve ceza kararı vermesi istenilmiştir. GPT’ye istenileni yapması halinde kendi kararı ile hâkim kararının karşılaştırılacağı, kararların ne derece yakın olduğunun tespitinin yapılacağı açıklanarak istenilen çıktının verilmesi sağlanmıştır.

Bir sonraki aşamada, LLM tarafından yapılan çözümlemelerin doğru ve gerçeğe yakın şekilde yapılabilmesi için bir istem geliştirilmiş ve özetlenen olay LLM’ye bu istem ile verilmiştir. Hazırlanan istemde iki farklı istem türü birlikte kullanılmıştır. Ceza hukukunda hâkim, kararında yalnızca sonucu değil, gerekçeleri (olay, hukuki norm, uygulama, karar) de sunmaktadır. Kullanılan istem türlerinden biri olan rol tabanlı değerlendirme istemi, hâkimin tarafsızlığı, hukuki sorumluluğu ve adil yargılanma ilkeleri gibi karakteristik özellikleri modele rol olarak kazandırır, böylece yalnızca “ne karar veriliyor” değil, “hâkim bu karara nasıl ve hangi ilkelerle ulaşıyor” biçiminde tutarlı bir analiz sunmaktadır (Murray 2024). Modelin belirli bir role yönlendirilmesi hem bu rolün tarzını hem de özgünlüğünü kazanmasını sağlar böylece modelin yanıtlarında daha fazla otorite ve güven sergilemesini sağlayarak özellikle hukuk ve tıp gibi hassasiyet gerektiren alanlarda daha güvenilir çıktılar üretilmesine yardımcı olmaktadır (Szilágyi ve Tóth,2023; Nori ve diğerleri, 2023). Bu aşamada çalışmada rol tabanlı istem türünün kullanılmasının bir diğer sebebi, araştırmaların rol tabanlı istemlerin hem çıktı kalitesine hem de kullanıcıların beceri gelişimine olumlu etkiler sağladığını göstermesidir (Choi ve Chang, 2025). Rol tabanlı değerlendirme istemine ek olarak düşünce zinciri istemi, modelin düşünce sürecini adım-adım açmasını sağlar: önce olgular belirlenir, sonra ilgili kanun maddeleri seçilir, içtihatlar göz önünde bulundurulur ve son olarak karar verilmektedir (Schulhoff ve diğerleri, 2024). Bu istem türü, modelin bir sonuca varmadan önce ara muhakeme adımlarını ifade etmesini teşvik ederek özellikle mantıksal çıkarım gerektiren matematiksel problem çözme gibi görevlerde performansı belirgin biçimde iyileştirmektedir (Luo ve diğerleri, 2023). Ayrıca düşünce zinciri yönlendirmesi, modelin bağlamsal farkındalığını artırmakta ve akıl yürütme süreçlerini insan bilişsel kalıplarına daha yakın hâle getirirken daha doğru problem çözme sonuçlarına

ulaşılmasını sağlamaktadır (Miao ve diğerleri, 2024). Ceza hukuku gibi normatif, ilke odaklı ve gerekçeye büyük önem veren bir alanda düşünce zinciri istemi, sağduyulu muhakeme görevlerinde en iyi performansı elde ettiğinden bu çalışmada ikinci olarak bu istem türü kullanılmıştır (Yu ve diğerleri 2022).

Bu iki prompt türü, akademik bir çalışma bağlamında hem kararın yüzeysel değil derinlemesine incelenmesini sağlamakta, hem de modelin çıktısını değerlendirirken gerekçelere dayalı bir eleştirel analiz imkânı sunmaktadır. Böylece kararın normatif temelleri, adaletin gereklilikleri ve hukuki ilkeler incelikte ortaya çıkmış olur. Bu nedenlerle LLM'ye istemler girilirken bu iki istem türü kullanılarak çalışma yürütülmüştür.

Dil modeli, makinelerin dil zekâsını geliştirmenin en önemli yaklaşımlarından biridir ve genel olarak, kelime dizilerinin olasılığını modelleyerek bir sonraki gelecek belirteçlerin olasılığının tahmin edilmesinin amaçlanmasıdır (Zhao ve diğerleri, 2023). GPT de bir dil modeli olduğundan bir metin analizi yaptırmak amacıyla bir istem verirken sistemli olmak daha yerinde bir seçim olacaktır. Bu nedenle yapılacak analizin daha isabetli olabilmesi için önceden hazırlanan istem için bir taslak (Çizelge 1.) hazırlanmıştır. Bu taslakta verilerin düzenli olarak verilebilmesi için konu başlıkları düzenlenmiş, GPT'ye verilecek talimatlar hazırlanarak sıralanmıştır. Son aşamada ise araştırmacı tarafından özetlenen hukuki olaylar, hazırlanan bu taslak üzerinde kategorize edilmiştir (Çizelge 1).

Her dava dosyası, daha önceden hazırlanan taslak üzerinden olay, deliller ve karar yapısına göre GPT'ye özet biçimde sunulmuş; modelden, olay ve delilleri Türkiye Cumhuriyeti ceza mevzuatı çerçevesinde yorumlayarak analiz etmesi ve bir karar vermesi istenmiştir. Bu aşamada dil modeline yöneltilen komutlar aşağıdaki temel prensiplere dayalı olarak hazırlanmıştır:

- Tarafsız bir hukuk değerlendirmesi yapması,
- Sadece olay ve delil bilgilerinden hareketle sonuç üretmesi,
- TCK ve ilgili mevzuata uygun yorumlar getirmesi.

Çizelge 1.

Başlık/Adım	Açıklama	Ara Bulgu/İçerik
ROL	Sen Türkiye’de görev yapan bir Türk Ceza hâkimisin.	
AMAÇ	Olayı TCK ve CMK hükümleri ile yerleşik içtihat ilkeleri doğrultusunda değerlendirip, hukuka uygun, 'şüpheden sanık yararlanır' ilkesine bağlı, sistematik ve gerekçeli bir karar taslağı üretmek.	
Olayın Özeti	(Metin içinde kullanıcı tarafından doldurulacak)	
Hukuki Sorun	Çözülmesi istenilen mesele: Olay, deliller ve ifadeler ışığında suçun ve faillerin tespiti, ceza alıp almamaları konusunda karar verilmesi.	
İlgili Mevzuat	Türk Ceza Kanunu (TCK); Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK); (gerekirse HMK, TBK vb.)	
Beklenti	Tarafların ifadelerinin yalan olabileceği ihtimali göz önünde tutularak, yalnızca somut deliller ve kanun maddeleri ışığında tarafsız bir hukuki analiz yapılması.	
1. Olgular Listesi	Verilen metinden yalın olguları maddeler halinde çıkar.	Ara Bulgu #1
2. Suç Tipi Adayları	TCK’daki muhtemel suç tiplerini belirt.	Ara Bulgu #2
3. Tipiklik Eşleştirmesi	Her aday suç tipinin maddi unsurlarının olgularla örtüşmesini kontrol et.	Ara Bulgu #3
4. Delil Kontrolü	Delillerin hukuka uygunluğu ve ispat gücü değerlendirilir.	Ara Bulgu #4
5. Manevî Unsur	Kast veya taksir ihtimalleri incelenir.	Ara Bulgu #5
6. Hukuka Uygunluk / Şahsi Cezasızlık Nedenleri	Meşru savunma, zorunluluk, etkin pişmanlık vb. değerlendirilir.	Ara Bulgu #6
7. Teşebbüs – İştirak – İctima	Bu kavramların uygulanabilirliği denetlenir.	Ara Bulgu #7
8. Nitelikli Haller ve Lehe Kanun	Ağırlaştırıcı/indirim sebepleri ve lehe kanun ihtimali incelenir.	Ara Bulgu #8
9. Yaptırım Aralığı	Temel ceza, artırma/indirim, seçenek yaptırımlar veya HAGB imkânı belirlenir.	Ara Bulgu #9
10. Sonuç	En güçlü hukuki nitelendirme yapılır, kısa gerekçeli hüküm taslağı yazılır.	Nihai Hüküm

3.6. Veri Analizi Yöntemi

GPT tarafından yapılan hukuki analizler ve verilen kararlar, ilgili dosyalarda hâkim tarafından verilmiş kararlar, içerik analizi yöntemi kullanılarak bir çözümlemeye tabi tutulmuştur. Analizlerde kararların içerik, hukuki gerekçe ve sonuç bölümleri dikkate alınmıştır. Bu unsurlar çerçevesinde GPT çıktıları ve hâkim kararları arasında benzerlik, farklılık ve yorumlama düzeyi yönünden sistematik karşılaştırmalar yapılmıştır. Bu analiz yöntemi, GPT modelinin insan yargısı karşısındaki yorum gücünü, normatif uyumunu ve tutarlılığını ve bir yapay zekâ LLM'nin ne ölçüde insan yargısıyla örtüştüğü incelemeyi amaçlamaktadır. Analiz sırasında “uygunluk derecesi”, “hukuki gerekçelendirme başarısı” ve “karar tutarlılığı” gibi nitel parametreler dikkate alınmıştır.

Bu çalışmada, geçerlik ve güvenilirliği sağlamak amacıyla aşağıdaki önlemler alınmıştır:

- Dosya seçimi, objektif kriterlere göre yapılmıştır (farklı karar, farklı delil yapısı, farklı olaylar).
- Dosyaların içerikleri sistematik olarak analiz edilmiştir.
- Veri analizinde, GPT'ye her dosya aynı formatta sunulmuştur.
- Analiz sürecinde herhangi bir yorum veya yönlendirme yapılmadan yapay zekânın kendi algoritması ile karar üretmesi sağlanmıştır.

Bu unsurlar, çalışmanın iç geçerliğini ve tutarlılığını artırmak amacıyla dikkate alınmıştır.

4. BULGULAR

Bu bölümde, araştırma kapsamında incelenen beş hukuki olaya ilişkin olarak GPT-4 ve GPT-5 tarafından verilen kararlar ile aynı olaylara dair ceza hâkimi tarafından verilen kararları karşılaştırmalı biçimde sunulmaktadır. Bulgular, her bir olay özelinde ayrı başlıklar altında değerlendirilmiş; ardından genel eğilimler ortaya konulmuştur.

4.1. Dava 1: Şikâyetçinin Oltalama (Phishing) Yöntemi ile Bilgisayar Oyunu Hesabının Çalınması (Bkz. EK-2).

Dava 1: GPT-4 çözümlemesi (Bkz. Resim 1):

A. Suçun Nitelendirilmesi (TCK'ya Göre)

TCK m.244 – Bilişim Sistemine Girme ve Sistemi Engelleme, Bozma, Verileri Yok Etme veya Değiştirme

Olayda müşterinin oyun hesabı, bir bilişim sistemidir.

- Şüpheliler, sahte bir bağlantı (phishing) ile müşteriyi kandırarak, siteye yönlendirmiş ve bu yolla şifresini alarak hesabına hukuka aykırı şekilde giriş yapmıştır.
- Giriş sonrası hesap içeriği çalınmıştır.

Bu durumda olay;

- TCK m.244/2 – Bilişim sistemindeki verileri bozma, yok etme, değiştirme veya erişilmesini engelleme suçunu oluşturur.

Ayrıca:

TCK m.158/1-f – Nitelikli Dolandırıcılık

- İnternet kullanılarak yapılan dolandırıcılık.
- Şüpheliler mağdura maddi değeri olan oyun içi eşyaları kaybettirmiştir.
- Bu suçun oluşması için mağdurun malvarlığında eksilme, failin malvarlığında artış olmalıdır. Oyun içi eşyaların satılabilir nitelikte olduğu ve piyasada maddi değere sahip olduğu kabul edilebilir (Yargıtay kararları bu yöndedir).

B. Faillerin Hukuki Sorumluluğu

Sanık T:

- Siteye defalarca erişim sağlamış.
- Siteye giriş yaptığı saat, IP ve cihaz bilgileri sabit.
- Olaydan sonra önce inkâr edip, sonra hesabı Y'den satın aldığını söylemiş.

- Bilirkişi raporunda suç tarihinde 20+ erişimi olduğu yazıyor.
- En sonunda zararı gidererek müşteki ile uzlaşmış.

Değerlendirme:

- IP eşleşmeleri, cihaz kullanımı, beyan değişikliği ve bilirkişi raporuyla birlikte değerlendirildiğinde en kuvvetli şüpheli T'dir.
- Eylem, hem TCK 244 hem de TCK 158 kapsamında değerlendirilebilir.

Y (Site Sahibi):

- Sahte siteyi kurduğu tespit edilmiş.
- Site aracılığıyla mağdurun şifresi alınmış.

Değerlendirme:

- T, suça konu hesaba sadece "giren" kişi, ancak fiilin teknik altyapısını kuran Y'dir.
- Dolayısıyla asli fail Y, yardımcı fail T olabilir.
- Ancak Y'nin ifadesi yok. Savcılık doğrudan T'yi hedef almış. Bu nedenle Y'nin yargı dışı kalması, somut delil eksikliğinden olabilir.

G, B, Z, D:

- IP paylaşımı (G, B): G'nin evinde aynı ağı kullananlar olabilir. Sabit kimlik eşleşmesi yok.
- Z'nin "oyundan anlamam" demesi yeterli değildir; delil yoksa cezai sorumluluk yüklenemez.
- D, internet kafe sahibi. Delil yok. Sorumluluk taşımıyor.

Değerlendirme:

- G, Z, D ve B hakkında cezai sorumluluğu doğuracak somut delil yok. Sadece IP paylaşımı ile ceza verilmez.

C. Ceza ve Hükmün Belirlenmesi

Suç Türü:

- TCK m.244/2 (Bilişim sistemindeki verileri bozma)
– 6 aydan 3 yıla kadar hapis cezası
- TCK m.158/1-f (Nitelikli dolandırıcılık)
– 4 yıldan 10 yıla kadar hapis ve adli para cezası

Cezaya Etki Eden Faktörler:

- Etkin pişmanlık: T, zararı karşılamış, müşteki şikâyetini geri çekmiş. (TCK m.168)
- Mahkeme, bu durumda etkin pişmanlık indirimi uygulayabilir.
- Hükmün açıklanmasının geri bırakılması (HAGB) da değerlendirmeye alınabilir.

SONUÇ

Kişi	Suç	Delil	Cezai Sorumluluk	Muhtemel Ceza
T	TCK 244/2, 158/1-f	IP kayıtları, bilirkişi raporu, çelişkili ifade	Evet (fail)	4-10 yıl (nitelikli dolandırıcılıktan), ancak etkin pişmanlıkla ceza indirimi, hatta HAGB olabilir
Y	TCK 158/1-f	Site sahibi ama ifadesi yok, doğrudan delil dosyada verilmemiş	Muhtemelen şüpheli kalmış	Yargılama dışı
Z, G, B, D	Yok	Somut delil yok	Hayır	Takipsizlik/beraat

ChatGPT 4o

A. Suçun Nitelendirilmesi (TCK'ya Göre)

TCK m.244 – Bilişim Sistemine Girme ve Sistemi Engelleme, Bozma, Verileri Yok Etme veya Değiştirme

Olayda müşterinin oyun hesabı, bir bilişim sistemidir.

- Şüpheliler, sahte bir bağlantı (phishing) ile müşteriyi kandırarak, siteye yönlendirmiş ve bu yolla şifresini alarak hesabına hukuka aykırı şekilde giriş yapmıştır.
- Giriş sonrası hesap içeriği çalınmıştır.

Bu durumda olay;

- TCK m.244/2 – Bilişim sistemindeki verileri bozma, yok etme, değiştirme veya erişilmesini engelleme suçunu oluşturur.

Ayrıca:

TCK m.158/1-f – Nitelikli Dolandırıcılık

- İnternet kullanılarak yapılan dolandırıcılık.
- Şüpheliler mağdura maddi değeri olan oyun içi eşyaları kaybettirmiştir.
- Bu suçun oluşması için mağdurun malvarlığında eksilme, failin malvarlığında artış olmalıdır. Oyun içi eşyaların satılabilir nitelikte olduğu ve piyasada maddi değere sahip olduğu kabul edilebilir (Yargıtay kararları bu yöndedir).

Herhangi bir şey sor

+ Araçlar

ChatGPT hata yapabilir. Önemli bilgileri kontrol edin.

Resim 1. Dava 1: GPT-4 cevabı

ChatGPT 4o

B. Faillerin Hukuki Sorumluluğu

Sank T:

- Siteye defalarca erişim sağlamış.
- Siteye giriş yaptığı saat, IP ve cihaz bilgileri sabit.
- Olaydan sonra önce inkâr edip, sonra hesabı Y'den satın aldığını söylemiş.
- Bilirkişi raporunda suç tarihinde 20+ erişimi olduğu yazıyor.
- En sonunda zararını gidererek müşteri ile uzlaşmış.

Değerlendirme:

- IP eşleşmeleri, cihaz kullanımı, beyan değişikliği ve bilirkişi raporuyla birlikte değerlendirildiğinde **en kuvvetli şüpheli T'dir.**
- Eylem, hem TCK 244 hem de TCK 158 kapsamında değerlendirilebilir.

Y (Site Sahibi):

- Sahte siteyi kurduğu tespit edilmiş.
- Site aracılığıyla mağdurun şifresi alınmış.

Değerlendirme:

- T, suça konu hesaba sadece "giren" kişi, ancak **fiilin teknik altyapısını kuran Y'dir.**

Herhangi bir şey sor

+ Araçlar

ChatGPT hata yapabilir. Önemli bilgileri kontrol edin.

Resim 2. Dava 1: GPT-4 cevabı (Devamı 1)

ChatGPT 4o

Y (Site Sahibi):

- Sahte siteyi kurduğu tespit edilmiş.
- Site aracılığıyla mağdurun şifresi alınmış.

Değerlendirme:

- T, suça konu hesaba sadece "giren" kişi, ancak **fiilin teknik altyapısını kuran Y'dir.**
- Dolayısıyla **asli fail Y, yardımcı fail T olabilir.**
- Ancak Y'nin ifadesi yok. Savcılık doğrudan T'yi hedef almış. Bu nedenle Y'nin yargı dışı kalması, somut delil eksikliğinden olabilir.

G, B, Z, D:

- IP paylaşımı (G, B): G'nin evinde aynı ağı kullananlar olabilir. Sabit kimlik eşleşmesi yok.
- Z'nin "oyundan anlamam" demesi yeterli değildir; delil yoksa cezai sorumluluk yüklenemez.
- D, internet kafe sahibi. Delil yok. Sorumluluk taşımıyor.

Değerlendirme:

- G, Z, D ve B hakkında **cezai sorumluluğu doğuracak somut delil yok.** Sadece IP paylaşımı ile ceza verilmez.

Herhangi bir şey sor

+ Araçlar

ChatGPT hata yapabilir. Önemli bilgileri kontrol edin.

Resim 3. Dava 1: GPT-4 cevabı (Devamı 2)

ChatGPT 4o

C. Ceza ve Hükümün Belirlenmesi

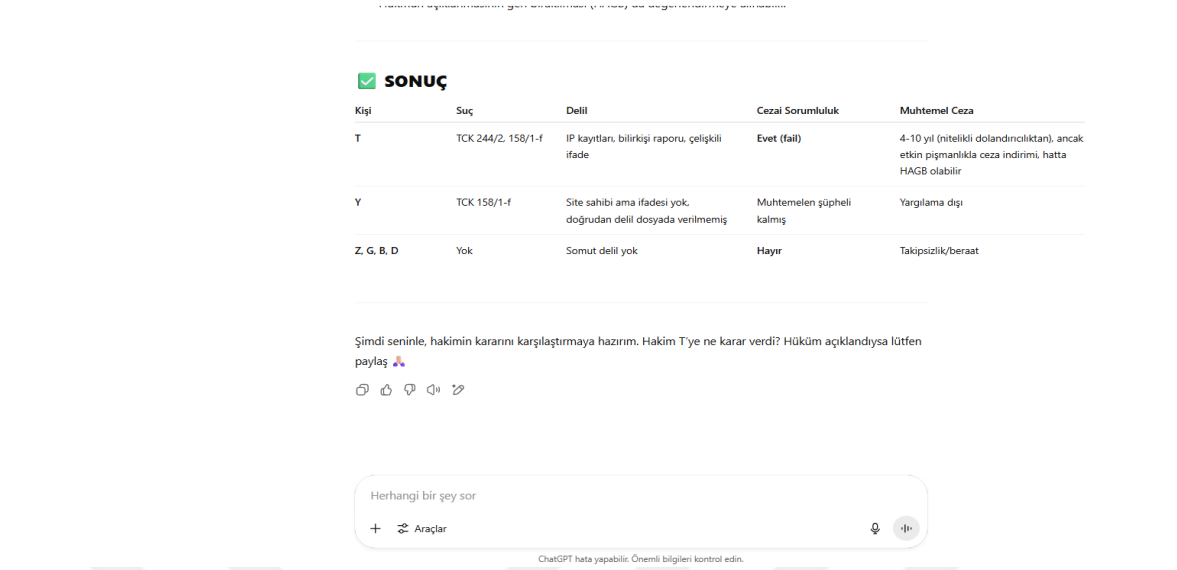
Suç Türü:

- TCK m.244/2 (Bilişim sistemindeki verileri bozma)
– 6 aydan 3 yıla kadar hapis cezası
- TCK m.158/1-f (Nitelikli dolandırıcılık)
– 4 yıldan 10 yıla kadar hapis ve adli para cezası

Cezaya Etki Eden Faktörler:

- **Etkin pişmanlık:** T, zararını karşılamış, müşteri şikayetini geri çekmiş. (TCK m.168)
- Mahkeme, bu durumda **etkin pişmanlık indirimi** uygulayabilir.
- Hükümün açıklanmasının geri bırakılması (HAGB) da değerlendirmeye alınabilir.

Resim 4. Dava 1: GPT-4 cevabı (Devamı 3)

Resim 5. Dava 1: GPT-4 cevabı (Devamı 4)

GPT-4'e yöneltilen istemler sonucunda verilen karar, failin T olduğu ve TCK 244/2 "Sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme" maddesinden cezalandırılması gerektiği yönündedir. GPT-4 olaya uygulanabilecek tüm TCK maddelerini ve tüm şüphelileri tek tek değerlendirmiştir. Son olarak ise ceza sorumluluğunu kaldıran ve azaltan halleri değerlendirerek faili ve cezayı belirlemiştir; ceza sorumluluğunu kaldıran ve azaltan halleri de dikkate alarak faili ve cezayı belirlemiştir. LLM tarafından bu karar verilirken dayanılan deliller IP kayıtları, bilirkişi raporu ve sanık tarafından verilen çelişkili ifadeler olmuştur.

Dava 1: GPT-5 çözümlemesi (Bkz. Resim 6):

1) Olgular Listesi

- Müştekiye ait oyun hesabına "www.aaa" linki üzerinden erişim sağlanmıştır.
- Hesaptaki sanal eşyaların çalındığı müşteri tarafından fark edilmiştir.
- Site sahibinin Y olduğu, siteye T'nin de giriş yaptığı tespit edilmiştir.
- T'nin, suç saatiyle örtüşen şekilde 20'den fazla erişim kaydı mevcuttur.
- T, önce hesabı satın almadığını, sonra Y'den satın aldığını iddia etmiştir.
- Z'nin siteye giriş yaptığı tespit edilmiş, "ben oyundan anlamam" beyanı vardır.
- G, B ve T'nin kendi IP'sini kullandığını ifade etmiştir.
- D internet kafeci olup IP'si listede yer almıştır.

- Bilirkişi raporu T'nin sorumluluğunu ortaya koymuştur.
→ Ara Bulgu #1: Somut olayda müşteki zarara uğramış, teknik veriler ağırlıklı olarak T'yi işaret etmektedir.

2) Suç Tipi Adayları

- TCK m.244/2-4: Bilişim sistemine hukuka aykırı girme, verileri bozma/değiştirme/kullanma.
- TCK m.245: Banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması (uygun değil).
- TCK m.141: Hırsızlık (maddi eşya değil, sanal eşya).
→ Ara Bulgu #2: En uygun suç tipi TCK m.244 kapsamında “bilişim sistemine girerek verileri bozma ve yarar sağlama”dır.

3) Tipiklik Eşleştirmesi

- Suçun maddi konusu bilişim sistemine kayıtlı oyun içi veriler (sanal eşyalar).
- T, IP kayıtları ve telefon numarası ile eşleşmektedir.
- Müştekinin rızası yoktur, veriler üzerinde tasarruf yapılmıştır.
→ Ara Bulgu #3: TCK m.244/2-4'ün maddi unsurları T bakımından gerçekleşmiştir.

4) Delil Kontrolü

- IP kayıtları ve bilirkişi raporu hukuka uygun elde edilmiştir (CMK m.134).
- Z'nin yalnızca giriş kaydı vardır, delil yetersizdir.
- Y'nin site sahibi olması tek başına suç kastı için yeterli değildir.
→ Ara Bulgu #4: T hakkında deliller kesin ve inandırıcıdır; diğer şüpheliler yönünden yeterli delil bulunmamaktadır.

5) Manevî Unsur

- T'nin “hesabı satın almak istedim” savunması, bilerek ve isteyerek hareket ettiğini göstermektedir.
- Kast unsuru mevcuttur.
→ Ara Bulgu #5: T'de doğrudan kast vardır.

6) Hukuka Uygunluk/Şahsî Cezasızlık Nedenleri

- Meşru savunma, zorunluluk hali yoktur.
- T, zararı gidermiştir. TCK m.168 etkin pişmanlık uygulanabilir.
→ Ara Bulgu #6: Etkin pişmanlık hükümleri uygulanabilir.

7) Teşebbüs – İştirak – İctima

- Fiil tamamlanmıştır (eşyalar alınmış).
- Diğer şüphelilerin iştiraki kesinleşmemiştir.
→ Ara Bulgu #7: T tek başına faildir; iştirak veya teşebbüs hükümleri uygulanmaz.

8) Nitelikli Haller ve Lehe Kanun

- Suçun bilişim sistemleri aracılığıyla işlenmesi nitelikli haldir (TCK m.244/4).
- Lehe olan hüküm bakımından TCK m.244 ile m.142 kıyaslandığında, sanal malvarlığı nedeniyle m.244 uygulanmalıdır.
- Ara Bulgu #8: Nitelikli hal uygulanır, ancak etkin pişmanlık indirimi de dikkate alınır.

9) Yaptırım Aralığı

- TCK m.244/2: 6 aydan 3 yıla kadar hapis ve adli para cezası.
- TCK m.244/4: 2 yıldan 6 yıla kadar hapis ve adli para cezası.
- Etkin pişmanlık (TCK m.168/5): Zararın tamamen giderilmesi halinde ceza indirimi veya cezasızlık.
- Ara Bulgu #9: Temel ceza 2–6 yıl hapis iken, etkin pişmanlık nedeniyle ceza indirilebilir veya hükmün açıklanmasının geri bırakılması (HAGB) uygulanabilir.

10) Sonuç – Hüküm Taslağı

HÜKÜM:

1. Şüpheli T'nin, TCK m.244/2-4 kapsamında “bilişim sistemine hukuka aykırı girme ve verileri bozma suretiyle yarar sağlama” suçunu işlediği sabittir.
2. T'nin kastı doğrudan kasttır; suçu tek başına işlemiştir.
3. Y, Z, B, G ve D yönünden yeterli, kesin ve inandırıcı delil bulunmadığından CMK m.223/2-e uyarınca beraatlarına karar verilmiştir.
4. T yönünden temel ceza 2 yıl 6 ay hapis olarak belirlenmiştir.
5. T'nin müştekinin zararını gidermesi sebebiyle TCK m.168 etkin pişmanlık uygulanarak cezasında indirim yapılmış, sonuç ceza 1 yıl 3 ay hapis ve adli para cezası olarak tayin edilmiştir.
6. Sanığın sabıkasız oluşu, zararı gidermesi, pişmanlık göstermesi dikkate alınarak cezasının ertelemeye ve HAGB'ye çevrilmesine karar verilmiştir.

Nihai Karar Taslağı:

- Sanık T: Mahkûmiyet (TCK m.244/2-4) → Etkin pişmanlık ve lehe hükümler → HAGB uygulanarak 5 yıl denetim süresine tabi tutulması.
- Diğer sanıklar (Y, Z, B, G, D): Delil yetersizliğinden beraat.

ChatGPT 5

1) Olgu Listesi

- Müştekiye ait oyun hesabına "www.aaa" a linki üzerinden erişim sağlanmıştır.
 - Hesaptaki sanal eşyaların bulunduğu müşteri tarafından fark edilmiştir.
 - Site sahibinin Y olduğu, siteye T'nin de giriş yaptığı tespit edilmiştir.
 - T'nin, suç saatiyle örtüşen şekilde 20'den fazla erişim kaydı mevcuttur.
 - T, önce hesabı satın almadığını, sonra Y'den satın aldığını iddia etmiştir.
 - Z'nin siteye giriş yaptığı tespit edilmiş, "ben oyundan anlamam" beyanı vardır.
 - G, B ve T'nin kendi IP'sini kullandığını ifade etmiştir.
 - D internet kafeci olup IP'si listede yer almıştır.
 - Bilirkişi raporu T'nin sorumluluğunu ortaya koymuştur.
- **Ara Bulgu #1:** Somut olayda müşteri zarara uğramış, teknik veriler ağırlıklı olarak T'yi işaret etmektedir.

2) Suç Tipi Adayları

- **TCK m.244/2-4:** Bilişim sistemine hukuka aykırı girme, verileri bozma/değiştirme/kullanma.
 - **TCK m.245:** Banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması (uygun değil).
 - **TCK m.141:** Hırsızlık (maddi eşya değil, sanal eşya).
- **Ara Bulgu #2:** En uygun suç tipi TCK m.244 kapsamında "bilgi sistemine girerek verileri bozma ve yarar sağlama"dır.

Resim 6. Dava 1: GPT-5 cevabı

ChatGPT 5

3) Tipiklik Eşleştirmesi

- Suçun maddi konusu bilişim sistemine kayıtlı oyun içi veriler (sanal eşyalar).
 - T, IP kayıtları ve telefon numarası ile eşleşmektedir.
 - Müştekinin rızası yoktur, veriler üzerinde tasarruf yapılmıştır.
- **Ara Bulgu #3:** TCK m.244/2-4'ün maddi unsurları T bakımından gerçekleşmiştir.

4) Delil Kontrolü

- IP kayıtları ve bilirkişi raporu hukuka uygun elde edilmiştir (CMK m.134).
 - Z'nin yalnızca giriş kaydı vardır, delil yetersizdir.
 - Y'nin site sahibi olması tek başına suç kastı için yeterli değildir.
- **Ara Bulgu #4:** T hakkında deliller kesin ve inandırıcıdır; diğer şüpheliler yönünden yeterli delil bulunmamaktadır.

5) Manevi Unsur

- T'nin "hesabı satın almak istedim" savunması, bilerek ve isteyerek hareket ettiğini göstermektedir.
 - Kast unsuru mevcuttur.
- **Ara Bulgu #5:** T'de doğrudan kast vardır.

Resim 7. Dava 1: GPT-5 cevabı (Devamı 1)

ChatGPT 5

6) Hukuka Uygunluk/Şahsî Cezasızlık Nedenleri

- Meşru savunma, zorunluluk hali yoktur.
 - T, zarar gidermiştir. TCK m.168 etkin pişmanlık uygulanabilir.
- **Ara Bulgu #6:** Etkin pişmanlık hükümleri uygulanabilir.

7) Teşebbüs – İştirak – İltima

- Fiil tamamlanmıştır (eşyalar alınmış).
 - Diğer şüphelilerin iştiraki kesinleşmemiştir.
- **Ara Bulgu #7:** T tek başına faildir; iştirak veya teşebbüs hükümleri uygulanmaz.

8) Nitelikli Haller ve Lehe Kanun

- Suçun bilişim sistemleri aracılığıyla işlenmesi nitelikli haldir (TCK m.244/4).
 - Lehe olan hüküm bakımından TCK m.244 ile m.142 kıyaslandığında, sanal malvarlığı nedeniyle m.244 uygulanmalıdır.
- **Ara Bulgu #8:** Nitelikli hal uygulanır, ancak etkin pişmanlık indirimi de dikkate alınır.

Resim 8. Dava 1: GPT-5 cevabı (Devamı 2)

ChatGPT 5

9) Yaptırım Aralığı:

- TCK m.244/2: 6 aydan 3 yıla kadar hapis ve adli para cezası.
- TCK m.244/4: 2 yıldan 6 yıla kadar hapis ve adli para cezası.
- Etkin pişmanlık (TCK m.168/5): Zararın tamamen giderilmesi halinde ceza indirimi veya cezasızlık.
→ Ara Bulgu #9: Temel ceza 2-6 yıl hapis iken, etkin pişmanlık nedeniyle ceza indirilebilir veya hükmün açıklanmasının geri bırakılması (HAGB) uygulanabilir.

10) Sonuç – Hüküm Taslağı

HÜKÜM:

1. Şüpheli T'nin, TCK m.244/2-4 kapsamında "bilgi sistemine hukuka aykırı girme ve verileri bozma suretiyle yarar sağlama" suçunu işlediği sabittir.
2. T'nin kastı doğrudan kasttır; suçu tek başına işlemiştir.
3. Y, Z, B, G ve D yönünden yeterli, kesin ve inandırıcı delil bulunmadığından CMK m.223/2-e uyarınca beraatlarına karar verilmiştir.
4. T yönünden temel ceza 2 yıl 6 ay hapis olarak belirlenmiştir.
5. T'nin müşterinin zararını gidermesi sebebiyle TCK m.168 etkin pişmanlık uygulanarak cezasında indirim yapılmış, sonuç ceza 1 yıl 3 ay hapis ve adli para cezası olarak tayin edilmiştir.
6. Sanığın sabıkasız oluşu, zarar gidermesi, pişmanlık göstermesi dikkate alınarak cezasının ertelemeye ve HAGB'ye çevrilmesine karar verilmiştir.

Resim 9. Dava 1: GPT-5 cevabı (Devamı 3)

ChatGPT 5

10) Sonuç – Hüküm Taslağı

HÜKÜM:

1. Şüpheli T'nin, TCK m.244/2-4 kapsamında "bilgi sistemine hukuka aykırı girme ve verileri bozma suretiyle yarar sağlama" suçunu işlediği sabittir.
2. T'nin kastı doğrudan kasttır; suçu tek başına işlemiştir.
3. Y, Z, B, G ve D yönünden yeterli, kesin ve inandırıcı delil bulunmadığından CMK m.223/2-e uyarınca beraatlarına karar verilmiştir.
4. T yönünden temel ceza 2 yıl 6 ay hapis olarak belirlenmiştir.
5. T'nin müşterinin zararını gidermesi sebebiyle TCK m.168 etkin pişmanlık uygulanarak cezasında indirim yapılmış, sonuç ceza 1 yıl 3 ay hapis ve adli para cezası olarak tayin edilmiştir.
6. Sanığın sabıkasız oluşu, zarar gidermesi, pişmanlık göstermesi dikkate alınarak cezasının ertelemeye ve HAGB'ye çevrilmesine karar verilmiştir.

Nihai Karar Taslağı:

- Sanık T: Mahkûmiyet (TCK m.244/2-4) → Etkin pişmanlık ve lehe hükümler → HAGB uygulanarak 5 yıl denetim süresine tabi tutulması.
- Diğer sanıklar (Y, Z, B, G, D): Delil yetersizliğinden beraat.

Şimdi bana hakimin gerçek kararını söyleyebilir misin, benim karar taslağımla karşılaştıralım?

📄 🗨️ 🔍 ...

Resim 10. Dava 1: GPT-5 cevabı (Devamı 4)

GPT-5'e yöneltilen istemler sonucunda alınan ise failin T olduğu ve TCK 244/2-4 maddesinden cezalandırılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. GPT-5, TCK maddeleri yanında delilleri, manevi unsuru, hukuka uygunluk ve şahsi eczasızlık sebeplerini, teşebbüs, iştirak, içtima nitelikli haller ve lehe kanunları değerlendirerek karara ulaşılmıştır.

Ceza hâkimi kararı ise T'nin TCK 244/4 maddesinden cezalandırılması yönündedir. Hâkim, tüm olayı ve delilleri derinlemesine incelemiş, sonuç olarak bilirkişi raporu, suçun işlendiği saat aralığında T tarafından sisteme 20'den fazla erişimin bulunması ve müşterinin zararını karşılamasından dolayı T'nin cezalandırılmasına karar vermiştir.

Benzerlikler

- GPT-4, GPT-5 ve ceza hâkimi, aynı suç tipini dikkate alarak ceza kararı vermiştir.
- GPT-4 ve GPT-5 de hâkim gibi tipiklik, deliller ve cezayı azaltan sebepleri değerlendirerek sonuca ulaşmıştır.
- GPT-5 ile ceza hâkimi, aynı maddenin aynı fıkrası üzerinden hüküm kurmuştur.

Farklılıklar

- GPT-5, GPT-4'e göre daha ayrıntılı inceleme yapmış, kast ve taksir gibi manevi unsurları da değerlendirmiştir.
- Her ne kadar GPT-4, GPT-5 ve hâkim ile aynı madde üzerinden ceza kararı vermişse de madde fıkraları bakımından GPT-4, hâkim ile farklı olarak daha düşük yaptırım öngören TCK 244/2 üzerinden ceza kararı vermiştir.

4.2. Dava 2: Şüphelinin, Eski Şirketine Ait E-posta Adreslerini Kullanmaya Devam Etmesi (Bkz. EK-4).

Dava 2: GPT-4 çözümlemesi (Bkz. Resim 11):

OLAYIN HUKUKİ NİTELENDİRMESİ

Şüpheli “A”;

- X şirketinden hisselerini devredip şirketle ilişkisini kesmesine rağmen,
- Şirketin e-posta ve internet sitesi şifrelerini saklayarak,
- Şirketin rızası olmadan ve devralan yeni ortaklara haber vermeksizin,
- Eski şirkete ait mail adresleri ve web sitesi üzerinden,
- Kendisi tarafından kurulan Y şirketi adına yanıltıcı iletişim kurmuştur.
- Bu eylemlerini defaatle ve sistematik şekilde tekrar etmiştir.

Bu durumda “A”nın eylemleri şu suç tipleriyle örtüşmektedir:

CEZAİ DEĞERLENDİRME (TCK'ya göre)

- Bilişim Sistemine Girme (TCK 243/1)

“Bir bilişim sisteminin bütününe veya bir kısmına, hukuka aykırı olarak giren veya orada kalmaya devam eden kimseye...”

- “A”, artık herhangi bir yetkisinin kalmadığı “X” şirketine ait mail sistemine ve internet sitesi arayüzüne izinsiz şekilde erişim sağlamıştır.

- Bu durum TCK 243/1 kapsamına girer.

Cezası: 1 yıla kadar hapis veya adli para cezası

- o 2. Sistemi Engelleme, Bozma, Verileri Yok Etme veya Değiştirme (TCK 244/2 ve 244/4)

“Bir bilişim sistemine hukuka aykırı olarak girerek verileri bozan, yok eden, değiştiren, erişilmez kılan...”

- “A” yalnızca girmemiş, aynı zamanda:

- o Verileri kullanmış, bazılarını yönlendirmiş, kendi çıkarına göre şirket ismini değiştirdiğini iddia ederek işlem yapmıştır.

- o Güncellemeler yapmış, mail gönderimleri yapmış, kendisini hala yetkili gibi göstermiştir.

Bu eylemler TCK 244/2 kapsamında "veri değiştirme" anlamına gelir. Ayrıca ticari zarara sebebiyet verdiği için 244/4 uygulanabilir.

Cezası (TCK 244/2): 6 aydan 3 yıla kadar hapis

TCK 244/4 ile birlikte: 1 yıldan 5 yıla kadar hapis + adli para cezası

- o 3. Ticari Sır, Bankacılık Sırrı veya Müşteri Sırrı Niteliğindeki Bilgilerin Açıklanması (TCK 239)

“A”nın eriştiği bilgiler ticari sır sayılabilecek nitelikteyse (örneğin özel yazışmalar, iş bağlantıları, projeler), bu madde de uygulanabilir. Ancak dosyada bu verilerin içeriği detaylandırılmadığı için şimdilik ihtiyari olarak değerlendirilir.

- o 4. Haksız Rekabet (TCK kapsamında değil, TTK 54 ve 55 kapsamında)

“A”, “X” şirketi adına iş yapılmış bir programla “Y” şirketi adına görüşmeler yaparak rakip bir şirket kurmuş ve bu programdan yararlanmayı amaçlamıştır.

Bu fiil Türk Ticaret Kanunu madde 54 ve 55 uyarınca haksız rekabet teşkil eder.

Bu durum ceza davasında değil, ayrıca bir ticaret mahkemesi davasında değerlendirilmelidir.

Ancak cezai süreci ağırlaştırıcı delil olarak etkileyebilir.

SOMUT DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Delil Değerlendirme

IP adresleri Şirket sistemlerine “A”nın cihazı üzerinden erişildiğini gösteriyor – kuvvetli delil

Şifrelerin verilmemesi Kötü niyetin başlangıcı olarak değerlendirilir

Mail trafiği ve içerik “A”nın kendini hala “X” şirketi adına yetkili gibi gösterdiği – kasten aldatıcı davranış

Bilgisayar verileri “A”nın, şirket devrinden sonra bile verilere erişip değiştirdiği gösteriliyor – örgülü davranış

“A”nın savunması Kaçamaklı ve sürekli değişen ifadeler – güvenilirlik zayıf

SONUÇ: FAİLİ VE CEZASI

- Fail: “A”
- Suçlar:
 1. TCK 243/1 – Bilişim sistemine izinsiz giriş
 2. TCK 244/2 ve 4 – Veri değiştirme ve ticari zarar oluşturma
- Muhtemel ceza:
 - o TCK 243/1: 6 ay adli para cezası (ertelemeye müsait)
 - o TCK 244/2+4: 2 yıl 6 ay – 4 yıl arası hapis cezası + adli para cezası
- Ceza ertelenmeyebilir, çünkü suç devamlılık arz ediyor, zarar doğurmuş ve sistematik olarak yapılmış.

ChatGPT 4o

OLAYIN HUKUKİ NİTELENDİRMESİ

Şüpheli OB;

- X şirketinden hisselerini devredip şirketle ilişkisini kesmesine rağmen,
- Şirketin e-posta ve internet sitesi şifrelerini saklayarak,
- Şirketin rızası olmadan ve devralan yeni ortaklara haber vermeksizin,
- Eski şirkete ait mail adresleri ve web sitesi üzerinden,
- Kendisi tarafından kurulan Y şirketi adına yanıltıcı iletişim kurmuştur.
- Bu eylemlerini defaatle ve sistematik şekilde tekrar etmiştir.

Bu durumda OB'nin eylemleri şu suç tipleriyle örtüşmektedir:

CEZAI DEĞERLENDİRME (TCK'ya göre)

1. Bilişim Sistemine Girme (TCK 243/1)

“Bir bilişim sisteminin bütününe veya bir kısmına, hukuka aykırı olarak giren veya orada kalmaya devam eden kimseye...”

- OB, artık herhangi bir yetkisinin kalmadığı X şirketine ait mail sistemine ve internet sitesi arayüzüne izinsiz şekilde erişim sağlamıştır.
- Bu durum TCK 243/1 kapsamına girer.

Herhangi bir şey sor

+ Araçlar

ChatGPT hata yapabilir. Önemli bilgileri kontrol edin.

Resim 11. Dava 2: GPT-4 cevabı

ChatGPT 40

CEZAI DEĞERLENDİRME (TCK'ya göre)

1. Bilişim Sistemine Girme (TCK 243/1)

"Bir bilişim sisteminin bütününe veya bir kısmına, hukuka aykırı olarak giren veya orada kalmaya devam eden kimseye..."

- OB, artık herhangi bir yetkisinin kalmadığı X şirketine ait mail sistemine ve internet sitesi arayüzüne izinsiz şekilde erişim sağlamıştır.
- Bu durum TCK 243/1 kapsamına girer.

Cezası: 1 yıla kadar hapis veya adli para cezası

2. Sistemi Engelleme, Bozma, Verileri Yok Etme veya Değiştirme (TCK 244/2 ve 244/4)

"Bir bilişim sistemine hukuka aykırı olarak girerek verileri bozan, yok eden, değiştiren, erişilmez kılan..."

- OB yalnızca girmemiş, aynı zamanda:
 - Verileri kullanmış, bazılarını yönlendirmiş, kendi çıkarına göre şirket ismini değiştirdiğini iddia ederek işlem yapmıştır.

Herhangi bir şey sor

+ Araçlar

ChatGPT hata yapabilir. Önemli bilgileri kontrol edin.

Resim 12. Dava 2: GPT-4 cevabı (Devamı 1)

ChatGPT 40

2. Sistemi Engelleme, Bozma, Verileri Yok Etme veya Değiştirme (TCK 244/2 ve 244/4)

"Bir bilişim sistemine hukuka aykırı olarak girerek verileri bozan, yok eden, değiştiren, erişilmez kılan..."

- OB yalnızca girmemiş, aynı zamanda:
 - Verileri kullanmış, bazılarını yönlendirmiş, kendi çıkarına göre şirket ismini değiştirdiğini iddia ederek işlem yapmıştır.
 - Güncellemeler yapmış, mail gönderimleri yapmış, kendisini hala yetkili gibi göstermiştir.

Bu eylemler TCK 244/2 kapsamında "veri değiştirme" anlamına gelir. Ayrıca ticari zarara sebebiyet verdiği için 244/4 uygulanabilir.

Cezası (TCK 244/2): 6 aydan 3 yıla kadar hapis

TCK 244/4 ile birlikte: 1 yıldan 5 yıla kadar hapis + adli para cezası

3. Ticari Sır, Bankacılık Sırrı veya Müşteri Sırrı Niteliğindeki Bilgilerin Açıklanması (TCK 239)

OB'nin eriştiği bilgiler ticari sır sayılabilecek nitelikteyse (örneğin özel yazışmalar, iş bağlantıları, projeler), bu madde de uygulanabilir. Ancak dosyada bu verilerin içeriği detaylandırılmadığı için şimdilik ihtiyari olarak değerlendirilir.

Herhangi bir şey sor

+ Araçlar

ChatGPT hata yapabilir. Önemli bilgileri kontrol edin.

Resim 13. Dava 2: GPT-4 cevabı (Devamı 2)

ChatGPT 40

4. Haksız Rekabet (TCK kapsamında değil, TTK 54 ve 55 kapsamında)

OB, X şirketi adına iş yapmış bir programla Y şirketi adına görüşmeler yaparak rakip bir şirket kurmuş ve bu programdan yararlanmayı amaçlamıştır.

Bu fiil Türk Ticaret Kanunu **madde 54 ve 55** uyarınca haksız rekabet teşkil eder.

Bu durum **ceza davasında değil**, ayrıca bir **ticaret mahkemesi davasında** değerlendirilmelidir. Ancak cezai süreci ağırlaştırıcı delil olarak etkileyebilir.

SOMUT DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Delil	Değerlendirme
IP adresleri	Şirket sistemlerine OB'nin cihazı üzerinden erişildiğini gösteriyor – kuvvetli delil
Şifrelerin verilmemesi	Kötü niyetin başlangıcı olarak değerlendirilir
Mail trafiği ve içerik	OB'nin kendini hala X şirketi adına yetkili gibi gösterdiği – kasten aldattıcı davranış
Bilgisayar verileri	OB'nin, şirket devrinden sonra bile verilere erişip değiştirdiği gösteriliyor – örgülü davranış
OB'nin savunması	Kaçamaklı ve ↓ ekli değişen ifadeler – güvenilirlik zayıf

Herhangi bir şey sor

+ Araçlar

ChatGPT hata yapabilir. Önemli bilgileri kontrol edin.

Resim 14. Dava 2: GPT-4 cevabı (Devamı 3)

ChatGPT 40

SOMUT DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Delil	Değerlendirme
IP adresleri	Şirket sistemlerine OB'nin cihazı üzerinden erişildiğini gösteriyor – kuvvetli delil
Şifrelerin verilmemesi	Kötü niyetin başlangıcı olarak değerlendirilir
Mail trafiği ve içerik	OB'nin kendini hala X şirketi adına yetkili gibi gösterdiği – kasten aldattıcı davranış
Bilgisayar verileri	OB'nin, şirket devrinden sonra bile verilere erişip değiştirdiği gösteriliyor – örgülü davranış
OB'nin savunması	Kaçamaklı ve sürekli değişen ifadeler – güvenilirlik zayıf

SONUÇ: FAİLİ VE CEZASI

- **Fail:** OB
- **Suçlar:**
 1. TCK 243/1 – Bilgi sistemine izinsiz giriş
 2. TCK 244/2 ve 4 – Veri değiştirme ve ticari zarar oluşturma

Herhangi bir şey sor

+ Araçlar

ChatGPT hata yapabilir. Önemli bilgileri kontrol edin.

Resim 15. Dava 2: GPT-4 cevabı (Devamı 4)

ChatGPT 40

SONUÇ: FAİLİ VE CEZASI

- **Fail:** OB
- **Suçlar:**
 1. TCK 243/1 – Bilgi sistemine izinsiz giriş
 2. TCK 244/2 ve 4 – Veri değiştirme ve ticari zarar oluşturma
- **Muhtemel ceza:**
 - TCK 243/1: 6 ay adli para cezası (ertelemeye müsait)
 - TCK 244/2+4: 2 yıl 6 ay – 4 yıl arası hapis cezası + adli para cezası
- **Ceza ertelenmeyebilir**, çünkü suç devamlılık arz ediyor, zarar doğurmuş ve sistematik olarak yapılmış.

Eğer hazırsan, şimdi hakimın kararını paylaşabilirsin. Ardından benim analizimle karşılaştırıp uyumlu mu değil mi inceleyelim.

📄 🗨️ 🔄 📌 📎

Herhangi bir şey sor

+ Araçlar

ChatGPT hata yapabilir. Önemli bilgileri kontrol edin.

Resim 16. Dava 2: GPT-4 cevabı (Devamı 5)

GPT-4'e yöneltilen istemler sonucunda, GPT-4, sanığın TCK 244/2-4 maddelerinden cezalandırılması gerektiğine hükmetmiş, ayrıca TCK 239'da düzenlenen "Ticari Sır, Bankacılık Sırrı, Müşteri Sırrı Niteliğinde Bilgi ve Belgelerin Açıklanması" suçunu da değerlendirmiştir. Sonuç olarak mail trafiği, bilgisayar verileri ve kaçamaklı ifadelerle dayanarak TCK 244/2-4 üzerinden ceza vermiştir.

Dava 2: GPT-5 çözümlemesi (Bkz. Resim 17):

1) Olgular Listesi

- X Şirketi 21.12.2017'de "A" tarafından kurulmuştur.
- "A", 11.06.2020'de Y Şirketi'ni kurmuştur.
- "A", 20.07.2020'de X Şirketi'ni "B", "C" ve "D"ye devretmiş, tüm hisselerini devretmiş, ilişkisi kalmamıştır.
- "A", X şirketinin e-posta ve web site şifrelerini devrederken teslim etmemiştir.
- X Şirketi, bir hızlandırma programına kabul edilmiştir.
- "A", devirden sonra X Şirketi e-posta hesaplarına ve web sitesine girmiş, yazışmalar yapmıştır.
- "A", program sahibi firmaya X şirketinin Y şirketi olarak devam ettiğini beyan etmiştir.
- BT incelemelerinde "A"nın telefon, bilgisayar ve Google hesaplarında 2020 Eylül-Kasım aylarında "X" Şirketi e-posta ve site erişimleri görülmüştür.
- Program sahibi firmaya gönderilen e-postaların "A" tarafından X şirketi hesabı üzerinden gönderildiği saptanmıştır.

→ Ara Bulgu #1: "A"nın, devrettiği şirkete ait bilişim sistemlerine ve e-posta hesaplarına, devrin ardından yetkisiz olarak erişim sağladığı ve bu hesapları kullanarak üçüncü kişilerle iletişim kurduğu sabittir.

2) Suç Tipi Adayları

- TCK m.243: Bilişim sistemine hukuka aykırı olarak girme.
- TCK m.244/2: Bilişim sistemindeki verileri bozma, değiştirme, erişilmez kılma.
- TCK m.244/4: Bilişim sistemi aracılığıyla haksız çıkar sağlama.
- TCK m.155: Güveni kötüye kullanma.

→ Ara Bulgu #2: Olayda en güçlü aday tipler bilişim suçlarıdır (243 ve 244).

3) Tipiklik Eşleştirmesi

- TCK 243/1: OB, artık yetkili olmadığı “X” şirketi sistemine girmiştir → Unsurlar gerçekleşmiş.
- TCK 244/2: E-posta içeriklerini kullanarak şirketi “Y” gibi göstermiştir, bu verilerin “değiştirilmesi” veya “kullanılması” niteliğinde olabilir → Kısmen örtüşüyor.
- TCK 244/4: Program sahibi firmaya Y şirketini davet ettirmek, “A”ya çıkar sağlamaya yöneliktir → Haksız çıkar unsuru ihtimali mevcut.
- TCK 155: “A”nın şirket şifrelerini devretmeyip saklaması güveni kötüye kullanma sayılabilir; fakat ağırlık bilişim suçlarındadır.

→ Ara Bulgu #3: TCK 243/1 (bilişim sistemine izinsiz giriş) tipik olarak oluşmuştur; ayrıca 244/2 ve 244/4 de değerlendirilmelidir.

4) Delil Kontrolü

- IP, cihaz ve Google hesap kayıtları → teknik, doğrudan, hukuka uygun elde edilmiş delillerdir.
- Şüphelinin değişken savunmaları ve kaçamaklı ikrarı → ikincil destekleyici delildir.
- Tanık ve mail içerikleri → dolaylı ama güçlü destek sağlar.

→ Ara Bulgu #4: Deliller hukuka uygun, teknik yönden güçlü ve şüpheden uzak kesinlikte.

5) Manevî Unsur

- “A” eylemleri, bilinçli ve süreklidir; kast unsuru tamdır.

→ Ara Bulgu #5: Kast vardır; taksir ihtimali yoktur.

6) Hukuka Uygunluk / Şahsi Cezasızlık

- “A”nın sistemlere erişimi, yetkisi sona erdiği için hukuka aykırıdır.
- Meşru savunma, zorunluluk hali, rıza yoktur.

→ Ara Bulgu #6: Hukuka uygunluk nedeni yoktur.

7) Teşebbüs – İştirak – İçtima

- Eylem tamamlanmış suçtur, teşebbüs yok.
- Başka failler yok, iştirak yok.
- TCK 243 ve 244 arasında fikri içtima söz konusu olabilir (tek fiil, birden çok suç).

→ Ara Bulgu #7: Fikri içtima (TCK m.44) uygulanabilir.

8) Nitelikli Haller ve Lehe Kanun

- TCK 244/4’te haksız çıkar sağlama → cezayı artırıcı niteliktedir.
- Sanığın sabıkasız olması ihtimali, HAGB/erteleme imkânını gündeme getirir.

→ Ara Bulgu #8: Nitelikli hal (haksız çıkar) uygulanabilir; lehe değerlendirme mahkemeye aittir.

9) Yaptırım Aralığı

- TCK 243/1: 1 yıla kadar hapis veya adli para cezası.
- TCK 244/2: 6 ay – 3 yıl hapis ve adli para cezası.
- TCK 244/4: 2 – 6 yıl hapis + adli para cezası.
- Fikri içtima → en ağırından (244/4) ceza verilir.

→ Ara Bulgu #9: Temel ceza 2–6 yıl aralığında, haksız çıkar sağlama kapsamında.

10) Sonuç – Hüküm Taslağı

Sanık “A”nın;

- X şirketine ait bilişim sistemlerine, devrin ardından hukuka aykırı şekilde eriştiği,
 - Şirket e-posta ve internet hesaplarını kullanarak üçüncü kişilere “Y” şirketini “X” şirketi yerine tanıttığı,
 - Bu suretle kendisine/şirketine haksız çıkar sağladığı,
- şüpheden uzak kesin delillerle sabittir.

Hüküm:

- “A”nın eylemleri TCK m.243/1, 244/2 ve 244/4 kapsamında kaldığından, fikri içtima gereği TCK m.244/4 (bilişim sistemi aracılığıyla haksız çıkar sağlama) suçundan sorumlu tutulmasına,
- 2 yıl 6 ay temel hapis cezası ile adli para cezasına hükmedilmesine,
- Takdiri indirim (TCK 62) ile cezanın alt sınırdan 2 yıl hapis + adli para cezası olarak belirlenmesine,
- HAGB/cezanın ertelenmesi şartlarının araştırılmasına karar verilir.

ChatGPT 5

1) Olgu Listesi

- X Şirketi 21.12.2017’de OB tarafından kurulmuştur.
 - OB, 11.06.2020’de Y Şirketi’ni kurmuştur.
 - OB, 20.07.2020’de X Şirketi’ni SÖ, ET ve RÇÇ’ye devretmiş, tüm hisselerini devretmiş, ilişiği kalmamıştır.
 - OB, X Şirketinin e-posta ve web site şifrelerini devrederken teslim etmemiştir.
 - X Şirketi, bir hızlandırma programına kabul edilmiştir.
 - OB, devirden sonra X Şirketi e-posta hesaplarına ve web sitesine girmiş, yazışmalar yapmıştır.
 - OB, program sahibi firmaya X Şirketinin Y Şirketi olarak devam ettiğini beyan etmiştir.
 - BT incelemelerinde OB’nin telefon, bilgisayar ve Google hesaplarında 2020 Eylül-Kasım aylarında X Şirketi e-posta ve site erişimleri görülmüştür.
 - Program sahibi firmaya gönderilen e-postaların OB tarafından X Şirketi hesabı üzerinden gönderildiği saptanmıştır.
- Ara Bulgu #1: OB’nin, devrettiği şirkete ait bilişim sistemlerine ve e-posta hesaplarına, devrin ardından yetkisiz olarak erişim sağladığı ve bu hesapları kullanarak üçüncü kişilerle iletişim kurduğu sabittir.

2) Suç Tipi Adayları

- TCK m.243: Bilişim sistemine hukuka aykırı olarak girme.
 - TCK m.244/2: Bilişim sistemindeki verileri bozma, değiştirme, erişilmez kılma.
 - TCK m.244/4: Bilişim sistemi aracılığıyla haksız çıkar sağlama.
 - TCK m.155: Güveni kötüye kullanma.
- Ara Bulgu #2: Olayda en güçlü aday tipler bilişim suçlarıdır (243 ve 244).

Resim 17. Dava 2: GPT-5 cevabı

ChatGPT 5 ▾

3) Tipiklik Eşleştirmesi

- **TCK 243/1:** OB, artık yetkili olmadığı X şirketi sistemine girmiştir → Unsurlar gerçekleşmiş.
- **TCK 244/2:** E-posta içeriklerini kullanarak şirketi Y gibi göstermiştir; bu verilerin "değiştirilmesi" veya "kullanılması" niteliğinde olabilir → Kısmen örtüşüyor.
- **TCK 244/4:** Program sahibi firmaya Y şirketini davet ettirmek, OB'ye çıkar sağlamaya yöneliktir → Haksız çıkar unsuru ihtimali mevcut.
- **TCK 155:** OB'nin şirket şifrelerini devretmeyip saklaması güveni kötüye kullanma sayılabilir; fakat ağırlık bilişim suçlarındadır.
→ **Ara Bulgu #3:** TCK 243/1 (bilişim sistemine izinsiz giriş) tipik olarak oluşmuştur; ayrıca 244/2 ve 244/4 de değerlendirilmelidir.

4) Delil Kontrolü

- IP, cihaz ve Google hesap kayıtları → teknik, doğrudan, hukuka uygun elde edilmiş delillerdir.
- Şüphelinin değişken savunmaları ve kaçamaklı ikrarı → ikincil destekleyici delildir.
- Tanık ve mail içerikleri → dolaylı ama güçlü destek sağlar.
→ **Ara Bulgu #4:** Deliller hukuka uygun, teknik yönden güçlü ve şüpheden uzak kesinlikte.

Resim 18. Dava 2: GPT-5 cevabı (Devamı 1)

ChatGPT 5 ▾

5) Manevî Unsur

- OB'nin eylemleri, bilinçli ve süreklidir; kast unsuru tamdır.
→ **Ara Bulgu #5:** Kast vardır; taksir ihtimali yoktur.

6) Hukuka Uygunluk / Şahsi Cezasızlık

- OB'nin sistemlere erişimi, yetkisi sona erdiği için hukuka aykırıdır.
- Meşru savunma, zorunluluk hali, rıza yoktur.
→ **Ara Bulgu #6:** Hukuka uygunluk nedeni yoktur.

7) Teşebbüs – İştirak – İçtima

- Eylem tamamlanmış suçtur; teşebbüs yok.
- Başka failler yok, iştirak yok.
- TCK 243 ve 244 arasında fikri içtima söz konusu olabilir (tek fiil, birden çok suç).
→ **Ara Bulgu #7:** Fikri içtima (TCK m.44) uygulanabilir.

8) Nitelikli Haller ve Lehe Kanun

- TCK 244/4'te haksız çıkar sağlama → cezayı artırıcı niteliktedir.
- Sanığın sabıkasız olması ihtimali, HAGB/erteleme imkânını gündeme getirir.
→ **Ara Bulgu #8:** Nitelikli hal (haksız çıkar) uygulanabilir; lehe değerlendirme mahkemeye aittir.

Resim 19. Dava 2: GPT-5 cevabı (Devamı 2)

ChatGPT 5 ▾

9) Yaptırım Aralığı

- TCK 243/1: 1 yıla kadar hapis veya adli para cezası.
- TCK 244/2: 6 ay – 3 yıl hapis ve adli para cezası.
- TCK 244/4: 2 – 6 yıl hapis + adli para cezası.
- Fikri içtima → en ağırından (244/4) ceza verilir.
→ **Ara Bulgu #9:** Temel ceza 2–6 yıl aralığında, haksız çıkar sağlama kapsamında.

10) Sonuç – Hüküm Taslağı**Sanık OB'nin;**

- X şirketine ait bilişim sistemlerine, devrin ardından hukuka aykırı şekilde eriştiği,
- Şirket e-posta ve internet hesaplarını kullanarak üçüncü kişilere Y şirketini X şirketi yerine tanıttığı,
- Bu suretle kendisine/şirketine haksız çıkar sağladığı,
şüpheden uzak kesin delillerle sabittir.

Hüküm:

- OB'nin eylemleri TCK m.243/1, 244/2 ve 244/4 kapsamında kaldığından, fikri içtima gereği TCK m.244/4 (bilişim sistemi aracılığıyla haksız çıkar sağlama) suçundan sorumlu tutulmasına,
- 2 yıl 6 ay temel hapis cezası ile adli para cezasına hükmedilmesine,
- Takdiri indirim (TCK 62) ile cezanın alt sınırdan 2 yıl hapis + adli para cezası olarak belirlenmesine,
- HAGB/cezanın ertelenmesi şartlarının araştırılmasına,
karar verilir.

Resim 20. Dava 2: GPT-5 cevabı (Devamı 3)

GPT-5 ise sanığın TCK 244/4. maddeden cezalandırılması gerektiği sonucuna varmış, ayrıca TCK 155 “Güveni Kötüye Kullanma” suçunu tartışmış; fakat tipiklik bulunmadığından ceza verilmemesi gerektiğini belirtmiştir. Delil kontrolü, kast, şahsi cezasızlık halleri, iştirak, içtima, nitelikli haller ve lehe kanun hükümleri de incelenmiştir. İnceleme sonucunda sanığın TCK 244/4 maddesinden ceza alması gerektiği kanaatine ulaşmıştır.

Ceza hâkimi kararı ise sanığın TCK 244/2-4 maddelerinden ceza alması gerektiği yönündedir. Hâkim, düzenli girişler, erişim izni olmaması ve şüphelinin kaçamaklı ikrarı gibi delillere dayanmıştır.

Benzerlikler

- GPT-4, GPT-5 ve ceza hâkimi aynı TCK maddeleri üzerinden sanığın ceza alması gerektiği yönünde karar vermiştir.
- GPT-4, ceza hâkimi ile aynı fıkraları da uygulamıştır.

Farklılıklar

- GPT-4, GPT-5’ten farklı olarak TCK 239. Maddesinde açıklanan “Ticari Sır, Bankacılık Sırrı, Müşteri Sırrı Niteliğinde Bilgi ve Belgelerin Açıklanması” suçunu da değerlendirmiştir.
- GPT-5, GPT-4’ten farklı olarak TCK 155. Maddesinde açıklanan “Güveni Kötüye Kullanma” suçunu da tartışmıştır.

4.3. Dava 3: Şüphelilerin Müştekiye Ait Kredi Kartını Kullanmaları (Bkz. EK-6).

Dava 3: GPT-4 çözümlemesi (Bkz. Resim 21):

1. OLAYIN HUKUKİ NİTELİĞİ

Suç Tipi:

TCK m.245/1- Başkasına ait banka veya kredi kartının izinsiz kullanılması suretiyle yarar sağlama (Kart Hırsızlığı/Sahteciliği)

"Başkasına ait bir banka veya kredi kartını, her ne suretle olursa olsun ele geçiren kimsenin, kart sahibinin rızası olmaksızın bu kartı kullanarak kendisine veya bir başkasına yarar

sağlaması hâlinde, üç yıldan altı yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adlî para cezasına hükmolunur."

2. ŞÜPHELİLERİN TEK TEK DEĞERLENDİRİLMESİ

“X” (Kadın - Kartı fiilen kullanan kişi)

◇ Eylem:

- Kartı kullanarak alışveriş yaptığı kamera görüntüleriyle sabit.
- Suç tarihinde temassız ödeme ile toplam 2.500 TL tutarında alışveriş yaptığı açıkça kabul edilmiş.
- Kontör yüklemesi de mevcut.
- Eşinden aldığı beyanla hareket ettiğini söylemekte, “eşim ve arkadaşı verdi” demekte.

◇ Değerlendirme:

- Kartı kimin verdiğinden bağımsız olarak, başkasına ait bir kredi kartının kullanıldığını bilecek durumdadır.
- “Okuma yazma bilmem” ifadesi olsa da alışveriş yapabilecek kadar pratik beceriye sahip olduğu anlaşıyor.
- En azından dolaylı kast ile hareket ettiği açıktır (bilerek kullanmasa bile, basit dikkatle kartın kendisine ait olmadığını anlayabilecek durumdadır).

SONUÇ:

- TCK 245/1 kapsamında fail olarak değerlendirilir.
- Ancak zarar giderildiği, mağdurların şikâyetten vazgeçtiği dikkate alındığında:
 - o Mahkemece cezada indirim uygulanabilir (TCK m.62)
 - o Hükmün açıklanmasının geri bırakılması (HAGB) kararı verilebilir (CMK m.231)

G (“X”ın eşi - Cüzdanı bulan, kartı eşine veren)

◇ Eylem:

- Cüzdanı bulan kişi olduğunu kabul ediyor.
- Kartı eşi “X”e vererek “alışveriş yap” talimatı verdiğini söylüyor.
- İlk harcamayı kendisinin yaptığını (sigara ve kola aldığını) kabul ediyor.
- Kartın sahibine ait olmadığını bildiği ve eşine yalan söyleyerek verdiğі açık.

◇ Değerlendirme:

- Kartı bizzat kullanmış, ardından başka bir kişiye (eşi) vererek kullanmasını sağlamış.
- Müşterek fail (TCK m.37) veya en azından azmettirici (TCK m.38) durumundadır.
- Kötü niyet ve kast açıkça mevcuttur.

- Cüzdanı iade etmemek ve kartı kırıp atmak da suç delillerini yok etmeye çalışma yönünde yorumlanabilir.

SONUÇ:

- TCK 245/1 kapsamında doğrudan fail.
- “X” ile birlikte müteselsilen sorumlu.
- Zararın giderilmesi ve pişmanlık ifadeleri, indirim nedeni olabilir.

S (“G”nin arkadaşı - Cüzdanı bulan diğer kişi)

◊ Eylem:

- Cüzdanın bulunduğu anda “G” ile birlikte olduğu kesin.
- ““G” aldı, tüm harcamaları o ve eşi yaptı” diyor.
- “G”nin ifadesinde ““S”ye sordum, o da ‘kullan’ dedi” beyanı var.

◊ Değerlendirme:

- Harcama yapmadığı kamera ve banka kayıtlarıyla destekleniyor.
- Ancak “G”nin beyanında, "kartı kullanma fikrini “S” onayladı" denilmekte.
- Bu durumda azmettirme (TCK m.38) veya suça iştirak (TCK m.39) tartışılabilir.
- Ancak mahkemece, suçun manevi unsuru olan kast yeterince açık bulunmazsa beraat kararı verilebilir.

SONUÇ:

- Eyleme fiilen katılmamış.
- Delil yetersizliği nedeniyle şüpheden sanık yararlanır ilkesiyle beraat ettirilebilir.

3. CEZAI YAPTIRIM ANALİZİ (TCK 245/1'e Göre)

Şüpheli	Eylem Suç Niteliği	Muhtemel Ceza	Ek Açıklama
“X”	Kartla alışveriş yaptı	TCK 245/1 3–6 yıl hapis + adli para cezası	Zarar giderilmiş, HAGB verilebilir
G	Kartı kullandı ve eşine verdi	TCK 245/1 3–6 yıl hapis + adli para cezası	Azmettirici veya müşterek fail; cezada indirim uygulanabilir
S	Kartı kullanmadı; “G”ye “kullan” dedi	Şüpheli iştirak	Beraat mümkün
	Fiili kullanım yok, kast sabit değil		

4. EK HUSUSLAR

- Şikâyet olmaksızın da soruşturulabilir: TCK 245/1 suçu şikâyete bağlı değildir, kamu davası niteliğindedir. Şikâyetten vazgeçme ancak cezada indirim veya HAGB açısından dikkate alınabilir.

• Zararın giderilmesi (etkin pişmanlık): TCK'da özel olarak bu madde için düzenlenmiş değil ancak cezada takdiri indirim sebebi olabilir.

• İlk defa suç işlenmiş olması durumunda mahkeme HAGB ya da ertelemeye gidebilir.

GENEL SONUÇ

1. “X” ve “G”, TCK 245/1 kapsamında suçu işlemişlerdir.
2. “S” hakkında, suçun işlendiğine dair kesin delil olmaması nedeniyle beraat kararı verilebilir.
3. Zararın karşılanması, sanıkların pişmanlık göstermesi ve sabıkasız olmaları nedeniyle mahkemece HAGB ya da cezada indirim uygulanması kuvvetle muhtemeldir.

ChatGPT 4o

1. OLAYIN HUKUKİ NİTELİĞİ

Suç Tipi:

TCK m.245/1 - Başkasına ait banka veya kredi kartının izinsiz kullanılması suretiyle yarar sağlama (Kart Hırsızlığı/Sahteciliği)

"Başkasına ait bir banka veya kredi kartını, her ne suretle olursa olsun ele geçiren kimsenin, kart sahibinin rızası olmaksızın bu kartı kullanarak kendisine veya bir başkasına yarar sağlaması hâlinde, üç yıldan altı yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezasına hükmolunur."

2. ŞÜPHELİLERİN TEK TEK DEĞERLENDİRİLMESİ

X (Kadın - Kartı fiilen kullanan kişi)

Eylem:

- Kartı kullanarak alışveriş yaptığı kamera görüntüleriyle sabit.
- Suç tarihinde temassız ödeme ile toplam 2.500 TL tutarında alışveriş yaptığı açıkça kabul edilmiş.
- Kontör yüklemesi de mevcut.
- Eşinden aldığı beyanla hareket ettiğini söylemekte, "eşim ve arkadaşı verdi" demektedir.

Herhangi bir şey sor

+ Araçlar

ChatGPT hata yapabilir. Önemli bilgileri kontrol edin.

Resim 21. Dava 3: GPT-4 cevabı

ChatGPT 4o

2. ŞÜPHELİLERİN TEK TEK DEĞERLENDİRİLMESİ

X (Kadın - Kartı fiilen kullanan kişi)

Eylem:

- Kartı kullanarak alışveriş yaptığı kamera görüntüleriyle sabit.
- Suç tarihinde temassız ödeme ile toplam 2.500 TL tutarında alışveriş yaptığı açıkça kabul edilmiş.
- Kontör yüklemesi de mevcut.
- Eşinden aldığı beyanla hareket ettiğini söylemekte, "eşim ve arkadaşı verdi" demektedir.
- Değerlendirme:
 - Kartı kimin verdiğinden bağımsız olarak, başkasına ait bir kredi kartının kullanıldığını bilecek durumdadır.
 - "Okuma yazma bilmem" ifadesi olsa da, alışveriş yapabilecek kadar pratik beceriye sahip olduğu anlaşıyor.
 - En azından dolaylı kast ile hareket ettiği açıktır (bilerek kullanırsa bile, basit dikkatle kartın kendisine ait olmadığını anlayabilecek durumdadır).

SONUÇ:

- TCK 245/1 kapsamında fail olarak değerlendirilir.
- Ancak zarar giderildiği, mağdurların şikayetten vazgeçtiği dikkate alındığında:
 - Mahkemece cezada indirim uygulanabilir (TCK m.62)
 - Hükümün açıklanmasının geri bırakılması (HAGB) kararı verilebilir (CMK m.231)

G (X'in eşi - Cüzdanı bulan, kartı eşine veren)

Eylem:

- Cüzdanı bulan kişi olduğunu kabul ediyor.

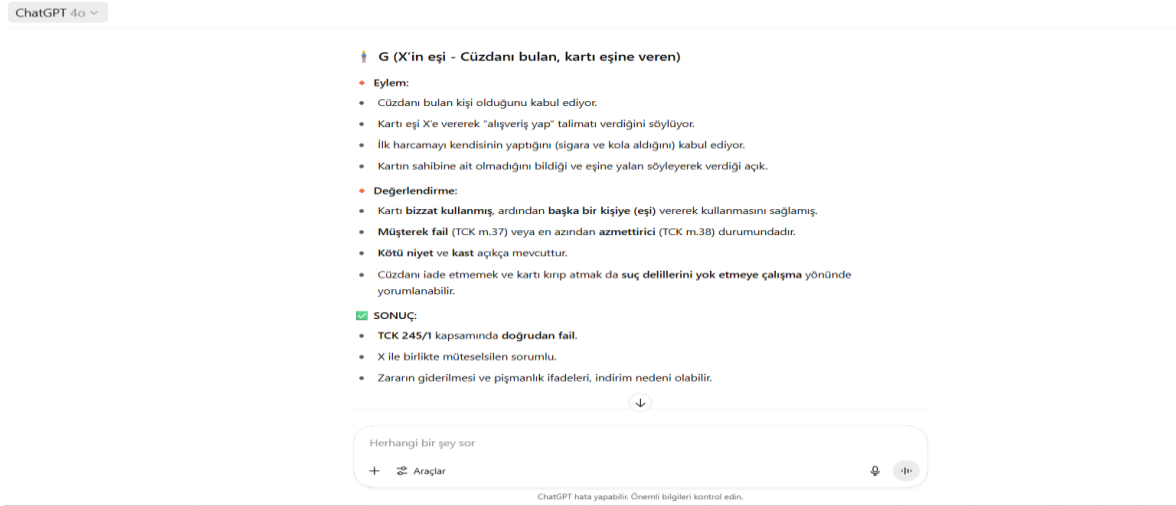
"Kartı al ve 1500 TL temassız ödeme yap" talimatı verildiğini söylüyor

Herhangi bir şey sor

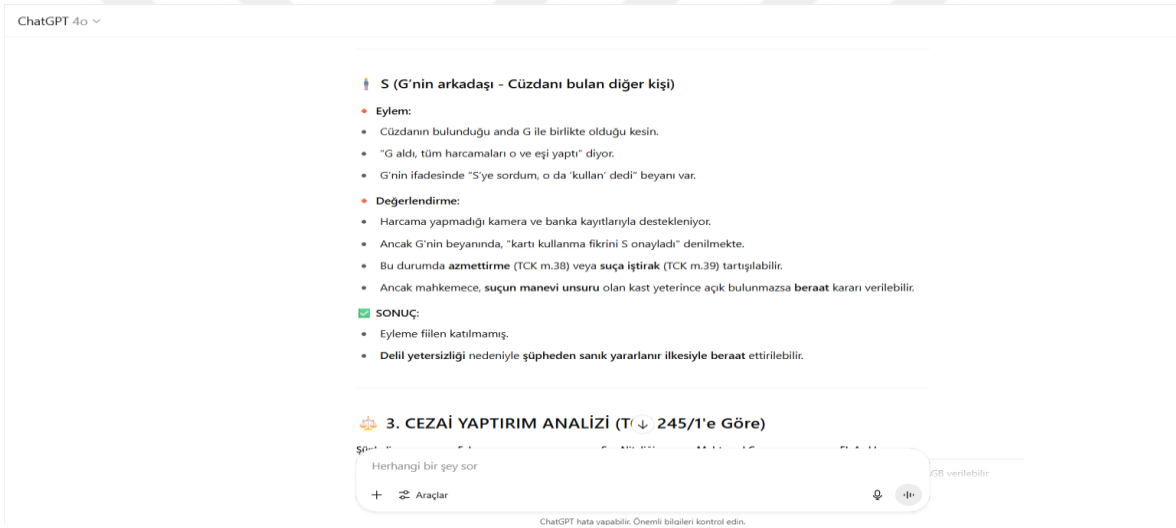
+ Araçlar

ChatGPT hata yapabilir. Önemli bilgileri kontrol edin.

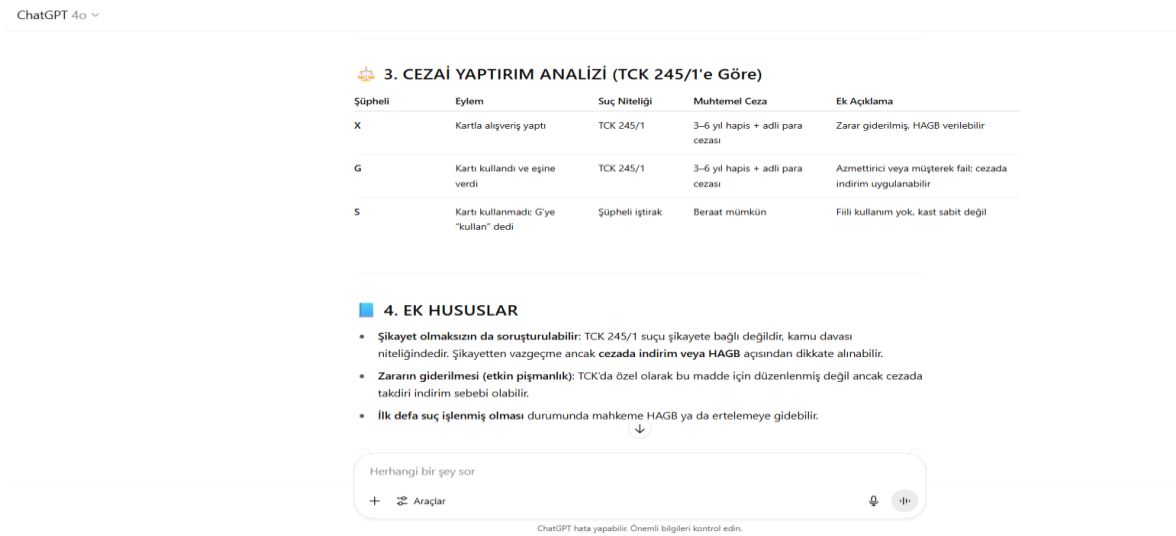
Resim 22. Dava 3: GPT-4 cevabı (Devamı 1)

Resim 23. Dava 3: GPT-4 cevabı (Devamı 2)

Resim 24. Dava 3: GPT-4 cevabı (Devamı 3)

Resim 25. Dava 3: GPT-4 cevabı (Devamı 4)

Resim 26. Dava 3: GPT-4 cevabı (Devamı 5)

GPT-4'e yöneltilen istemler sonucunda, GPT-4, sanıklar X ve G hakkında TCK 245/1 "Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması" suçundan ceza, sanık S hakkında ise beraat kararı vermiştir. Her sanık üzerinden tek tek ceza değerlendirmesi yapılmış, X ve G açısından ceza verilirken etkin pişmanlık hükümleri de değerlendirilmiştir.

Dava 3: GPT-5 çözümlemesi (Bkz. Resim 27):

1) Olgu Listesi

- Müşteki O cüzdanını kaybetmiş, içinde kendisine ait banka kartı ve kızına ait kredi kartı var.
- Kartlarla toplamda yaklaşık 2.570 TL tutarında alışveriş ve kontör yüklemesi yapılmış.
- Kamera kayıtlarında kartı kullanan kişi "X" (kadın). Yanında iki küçük kız çocuk var.
- "X" in ifadesine göre kartı eşi "G" ve arkadaşı "S" vermiş, "eve alışveriş yap" demişler.
- "G", cüzdanı "S" ile parkta bulduğunu, kartı kullandığını, sonra eşine alışveriş yaptırdığını kabul ediyor.
- "S", "cüzdanı gördük, "G" aldı, harcamaları "G" ve eşi yaptı, ben yapmadım" diyor.
- Zarar şüpheliler tarafından giderilmiş, müştekiler şikâyetten vazgeçmiş.

Ara Bulgu #1: Cüzdan kaybolmuş, kart başkasına ait olduğu bilinerek kullanılmış, alışveriş yapılmış, müşteki zararı karşılanmış ve şikâyetini geri çekmiş.

2) Suç Tipi Adayları

- **TCK m.142/2-b:** Hırsızlık (banka veya kredi kartının haksız kullanılması suretiyle).
- **TCK m.245/1:** Başkasına ait banka veya kredi kartını rızası dışında kullanma.
- **TCK m.158:** Nitelikli dolandırıcılık (ama burada mağdur banka değil, kart sahibidir).

Ara Bulgu #2: Somut olaya en uygun suç tipi TCK 245/1'dir (başkasına ait banka/kredi kartının kullanılması).

3) Tipiklik Eşleştirmesi

- TCK 245/1: “Başkasına ait banka/kredi kartını, her ne suretle olursa olsun ele geçirip, kart sahibinin rızası olmadan kullanan kişi, haksız yarar sağlarsa...”
- Kart başkasına aittir. Rıza yoktur. Alışveriş yapılmış ve haksız yarar sağlanmıştır.
- Fail: Kartı kullanan “X” (temassız alışverişleri yapan).
- Ortak fail: Kartı bulan ve kullanılmasına karar veren “G”.
- “S”nin doğrudan harcama yaptığına dair kamera veya kesin delil yok.

Ara Bulgu #3: Tipiklik şartları “X” ve “G” açısından gerçekleşmiştir. “S”nin fiile katılımı şüpheli kalmıştır.

4) Delil Kontrolü

- Kamera kayıtları → hukuka uygun, “X”in kullanımını doğruluyor.
- Kart hareket dökümü → alışverişin yapıldığını gösteriyor.
- Telefon numarası → kontör yüklemesiyle örtüşüyor.
- Taraf ifadeleri → birbirini teyit ediyor, ancak S’nin fiile katılımı tartışmalı. **Ara Bulgu #4:** Deliller, “X” ve “G”nin fiilini kesin ve inandırıcı şekilde ispatlıyor; “S” hakkında ise şüphe vardır.

5) Manevî Unsur

- Kartı kullananlar, bunun kendilerine ait olmadığını biliyor. Kast mevcuttur.
- “Okuma yazma bilmem, kimin olduğunu bilmedim” savunması, kartın başkasına ait olduğunun anlaşılmasını engellemez.

Ara Bulgu #5: “X” ve “G”nin doğrudan kastı vardır. “S”nin kastı konusunda yeterli delil yoktur.

6) Hukuka Uygunluk / Şahsî Cezasızlık Nedenleri

- Etkin pişmanlık: TCK 245’te açık düzenleme yok, fakat zarar giderilmesi HAGB/ceza indirimi açısından dikkate alınabilir.
- Şikâyetten vazgeçme: TCK 245/1 suçu **şikâyete bağlı değildir**, dolayısıyla feragat davayı düşürmez.

Ara Bulgu #6: Hukuka uygunluk nedeni yok; zarar giderilmesi lehe indirim sebebidir.

7) Teşebbüs – İştirak – İctima

- Fiil tamamlanmıştır (alışveriş yapılmış).
- İştirak vardır: “G” (azmettiren/ortak fail) + “X” (doğrudan fail).
- “S” hakkında iştirak sabit değildir.

Ara Bulgu #7: “X” ve “G” müşterek faildir. “S” lehine “şüpheden sanık yararlanır” ilkesi uygulanır.

8) Nitelikli Haller ve Lehe Kanun

- TCK 245/1’in cezası: 3 yıldan 6 yıla kadar hapis + adli para cezası.
- Olayda nitelikli hal yok, basit hal uygulanır.
- Lehe olan düzenleme TCK 245/1’dir.

Ara Bulgu #8: Temel yaptırım aralığı 3-6 yıl hapis + adli para cezasıdır.

9) Yaptırım Aralığı

- “X” ve “G” için: Temel ceza alt sınırdan başlar (3 yıl).
- Zararın giderilmesi → TCK 62 kapsamında takdiri indirim (1/6).
- Sabıkasızlık → HAGB/erteleme değerlendirilebilir.
- “S” için → Beraat.

Ara Bulgu #9: “X” ve “G” için 2 yıl 6 ay hapis + adli para cezası; “S” için beraat.

10) Sonuç: Hüküm Taslağı

Sanık “X”: TCK 245/1 uyarınca 3 yıl hapis + adli para cezası ile cezalandırılmasına, TCK 62 takdiri indirim uygulanarak 2 yıl 6 ay hapis + adli para cezasına, sabıkasız oluşu ve zararın giderilmesi dikkate alınarak CMK 231 kapsamında HAGB uygulanmasına.

Sanık “G”: TCK 245/1 uyarınca aynı şekilde 2 yıl 6 ay hapis + adli para cezasına, HAGB uygulanmasına.

Sanık “S”: Suça katıldığına dair kesin ve inandırıcı delil bulunmadığından **beraatine**.

KısaGerekçe:

Kart başkasına ait olup rıza dışında kullanılmış, haksız yarar sağlanmıştır. Kamera kayıtları ve taraf ifadeleri “X” ve “G”nin fiilini kesin olarak ortaya koymaktadır. “S”nin fiile katılımı şüphe boyutunda kalmıştır. Zararın giderilmiş olması cezada indirim ve HAGB açısından lehe değerlendirilmiştir.

ChatGPT 5

1) Olgu Listesi

- Müşteki O cüzdanını kaybetmiş, içinde kendisine ait banka kartı ve kızına ait kredi kartı var.
- Kartlarla toplamda yaklaşık 2.570 TL tutarında alışveriş ve kontör yüklemesi yapmış.
- Kamera kayıtlarında kartı kullanan kişi X (kadın). Yanında iki küçük kız çocuk var.
- X'in ifadesine göre kartı eşi G ve arkadaşı S vermiş, "eve alışveriş yap" demişler.
- G, cüzdanı S ile parkta bulduğunu, kartı kullandığını, sonra eşine alışveriş yaptırdığını kabul ediyor.
- S, "cüzdanı gördük, G aldı, harcamaları G ve eşi yaptı, ben yapmadım" diyor.
- Zarar şüpheliler tarafından giderilmiş, müşteriler şikâyetten vazgeçmiş.

Ara Bulgu #1: Cüzdan kaybolmuş, kart başkasına ait olduğu bilinerek kullanılmış, alışveriş yapılmış, müşteri zararı karşılanmış ve şikâyetini geri çekmiş.

2) Suç Tipi Adayları

- TCK m.142/2-b: Hırsızlık (banka veya kredi kartının haksız kullanılması suretiyle).
- TCK m.245/1: Başkasına ait banka veya kredi kartını nızası dışında kullanma.
- TCK m.158: Nitelikli dolandırıcılık (ama burada mağdur banka değil, kart sahibidir).

Ara Bulgu #2: Somut olaya en uygun suç tipi TCK 245/1'dir (başkasına ait banka/kredi kartının kullanılması).

Resim 27. Dava 3: GPT-5 cevabı

ChatGPT 5

3) Tipiklik Eşleştirmesi

- TCK 245/1: "Başkasına ait banka/kredi kartını, her ne suretle olursa olsun ele geçirip, kart sahibinin rızası olmadan kullanan kişi, haksız yarar sağlarsa..."
- Kart başkasına aittir. Rıza yoktur. Alışveriş yapılmış ve haksız yarar sağlanmıştır.
- Fail: Kartı kullanan X (temassız alışverişleri yapan).
- Ortak fail: Kartı bulan ve kullanımına karar veren G.
- S'nin doğrudan harcama yaptığına dair kamera veya kesin delil yok.

Ara Bulgu #3: Tipiklik şartları X ve G açısından gerçekleşmiştir. S'nin fiile katılımı şüpheli kalmıştır.

4) Delil Kontrolü

- Kamera kayıtları → hukuka uygun, X'in kullanımını doğruluyor.
- Kart hareket dökümü → alışverişin yapıldığını gösteriyor.
- Telefon numarası → kontör yüklemesiyle örtüşüyor.
- Taraf ifadeleri → birbirini teyit ediyor, ancak S'nin fiile katılımı tartışmalı.

Ara Bulgu #4: Deliller, X ve G'nin fiilini kesin ve inandırıcı şekilde ispatlıyor; S hakkında ise şüphe vardır.

5) Manevî Unsur

- Kartı kullananlar, bunun kendilerine ait olmadığını biliyor. Kast mevcuttur.
- "Okuma yazma bilmem, kimin olduğunu bilmedim" savunması, kartın başkasına ait olduğunun anlaşılmasını engellemez.

Ara Bulgu #5: X ve G'nin doğrudan kastı vardır. S'nin kastı konusunda yeterli delil yoktur.

Resim 28. Dava 3: GPT-5 cevabı (Devamı 1)

ChatGPT 5

6) Hukuka Uygunluk / Şahsî Cezasızlık Nedenleri

- Etkin pişmanlık: TCK 245'te açık düzenleme yok, fakat zarar giderilmesi HAGB/ceza indirimi açısından dikkate alınabilir.
- Şikâyetten vazgeçme: TCK 245/1 suçu şikâyete bağlı değildir, dolayısıyla feragat davayı düşürmez.

Ara Bulgu #6: Hukuka uygunluk nedeni yok; zarar giderilmesi lehe indirim sebebidir.

7) Teşebbüs – İştirak – İctima

- Fiil tamamlanmıştır (alışveriş yapılmış).
- İştirak vardır: G (azmettiren/ortak fail) + X (doğrudan fail).
- S hakkında iştirak sabit değildir.

Ara Bulgu #7: X ve G müşterek faildir. S lehine "şüpheden sanık yararlanır" ilkesi uygulanır.

8) Nitelikli Haller ve Lehe Kanun

- TCK 245/1'in cezası: 3 yıldan 6 yıla kadar hapis + adli para cezası.
- Olayda nitelikli hal yok, basit hal uygulanır.
- Lehe olan düzenleme TCK 245/1'dir.

Ara Bulgu #8: Temel yaptırım aralığı 3-6 yıl hapis + adli para cezasıdır.

Resim 29. Dava 3: GPT-5 cevabı (Devamı 2)

ChatGPT 5

9) Yaptırım Aralığı

- X ve G için: Temel ceza alt sınırdan başlar (3 yıl).
- Zararın giderilmesi → TCK 62 kapsamında takdirli indirim (1/6).
- Sabıkasızlık → HAGB/erteleme değerlendirilebilir.
- S için → Beraat.

■ **Ara Bulgu #9:** X ve G için 2 yıl 6 ay hapis + adli para cezası; S için beraat.

10) Sonuç: Hüküm Taslağı

Sanık X: TCK 245/1 uyarınca 3 yıl hapis + adli para cezası ile cezalandırılmasına, TCK 62 takdirli indirim uygulanarak 2 yıl 6 ay hapis + adli para cezasına, sabıkasız oluşu ve zararın giderilmesi dikkate alınarak CMK 231 kapsamında HAGB uygulanmasına.

Sanık G: TCK 245/1 uyarınca aynı şekilde 2 yıl 6 ay hapis + adli para cezasına, HAGB uygulanmasına.

Sanık S: Suça katıldığına dair kesin ve inandırıcı delil bulunmadığından **beraatine**.

★ Kısa Gerekçe:

Kart başkasına ait olup rıza dışında kullanılmış, haksız yarar sağlanmıştır. Kamera kayıtları ve taraf ifadeleri X ve G'nin fiilini kesin olarak ortaya koymaktadır. S'nin fiile katılımı şüphe boyutunda kalmıştır. Zararın giderilmiş olması cezada indirim ve HAGB açısından lehe değerlendirilmiştir.

Resim 30. Dava 3: GPT-5 cevabı (Devamı 3)

GPT-5 de X ve G için aynı hükme ulaşmış, ancak S açısından beraat kararı verirken ayrıca TCK 142 “Hırsızlık” ve TCK 158 “Nitelikli Dolandırıcılık” hükümlerini de değerlendirmiştir. Tipiklik değerlendirmesi, delil kontrolü, klast, şahsi cezasızlık sebepleri, iştirak, içtima, nitelikli haller ve lehe kanun hükümleri de değerlendirmede ele alınmıştır.

Ceza hâkimi ise X ve G’yi TCK 245/1’den cezalandırmış, S hakkında ise TCK 39 “Yardım Etme” hükümleri çerçevesinde cezaya hükmetmiştir. X’in kamera kayıtları ile kartı kullanarak alışveriş yaptığı sabit olduğundan ceza almasına, G’nin ise ifadelerinde ve kart hareketlerinde benzinlik alışverişinin sabit olmasından dolayı ceza almasına karar verilmiştir. S her ne kadar bizzat alışveriş yapmamış olsa da yardım etme hükümlerinden ceza almasına karar verilmiştir.

Benzerlikler

- Üç karar da X ve G’nin TCK 245/1’den cezalandırılması gerektiği yönündedir.

Farklılıklar

- GPT-4 ve GPT-5, S’nin beraatine karar verirken hâkim yardım hükümlerinden ceza vermiştir.
- GPT-5, GPT-4’ten farklı olarak hırsızlık ve dolandırıcılık ihtimallerini de değerlendirmiştir.
- GPT-4, iştirak, içtima ve nitelikli hal gibi unsurları incelemeyen karar vermiştir.

4.4. Dava 4: Şüphelinin Müştekiye Ait Yatırım Hesabına Giriş Yaparak Hisse Satın Alması (Bkz. EK-8).

Dava 4: GPT-4 çözümlemesi (Bkz. Resim 32):

1. OLAYIN HUKUKİ NİTELENDİRMESİ

Olay Özeti (Hukuki Dille):

Sanık “Y”, şikâyetçi “X”in yatırım hesabına (A Yatırım) ilk başta “N”nin bilgisi ve muvafakatiyle erişmiştir. Ancak, daha sonra N'nin açık rızası olmaksızın, “X”e ait yatırım hesabına yeniden erişerek 17.000 TL değerinde varant alımı işlemi yapmıştır. “N” ve “X”, bu işlemten haberdar olmadıklarını ve zarar gördüklerini beyan etmişlerdir.

2. SUÇ TESPİTİ

TCK açısından değerlendirme:

TCK 245/1 - Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması

“Başkasına ait bir banka veya kredi kartını, kart sahibinin veya kartın haksız olarak eline geçmesine sebebiyet verilen kişinin rızası olmaksızın kullanmak suretiyle kendisine veya başkasına yarar sağlayan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.”

Ancak olayda kredi kartı değil, yatırım hesabı söz konusu. Dolayısıyla bu madde uygun değildir.

TCK 243 – Bilişim Sistemine Girme

(1) Bir bilişim sisteminin bütününe veya bir kısmına, hukuka aykırı olarak giren kişi hakkında...

(2) Bu fiil... sistemdeki verileri yok etme veya değiştirme fiilini oluştursa...

“Y”, ikinci girişini “N”nin rızası dışında ve tek kullanımlık şifre güvenliği kırılmaksızın, daha önce kendisine verilen şifreyi tekrar kullanarak yapmıştır. Bu durum, sistemin güvenlik engelini aşmadan gerçekleştiği için TCK 243/1 kapsamında değerlendirilebilir.

TCK 244 – Sistemi Engelleme, Bozma, Verileri Yok Etme veya Değiştirme

(1) Bir bilişim sisteminin çalışmasını engelleyen veya bozan kişi...

(2) Bir bilişim sistemindeki verileri bozan, yok eden, değiştiren veya erişilmesini engelleyen kişi...

Burada ise:

- Sanık sistemin çalışmasını engellememiş,

- Ama yatırım işlemi yaparak hesap verileri üzerinde değişiklik yapmıştır (varant alımı).

Dolayısıyla TCK 244/2 kapsamında verileri değiştirme ve kullanıcının iradesi dışında işlem yapma suçu oluşmuştur.

3. FAILİN KASTI

“Y”nin “rızaıyla yaptım” savunması:

- İlk işlem için geçerli olabilir, çünkü “N” tarafından şifre “bir defalık” verilmiş.
- Ancak ikinci işlem için “N”nin "bir daha girmemesini söyledim" ifadesi, rızanın geri alındığını ve buna rağmen tekrar işlem yapılmasını hukuka aykırı kılar.

Şüphelinin kastı mevcuttur ve ikinci girişte bilinçli şekilde işlem yapmıştır.

4. DELİL DEĞERLENDİRMESİ

Lehine ve aleyhine:

- “A Yatırım” kayıtları (IP, işlem tarih-saat, işlem türü): Sanığın hesabı kullandığını kesin olarak kanıtlar.
- “N”nin ifadesi: İlk giriş için sınırlı rıza, ikinci giriş için açıkça “girmemesi” yönünde uyarı olduğunu belirtir.
- Tek kullanımlık şifre uygulaması: Sanığın ikinci girişi, büyük ihtimalle hesabın açık kaldığı bir anda ya da fiziksel cihaz aracılığıyla yapılmış olabilir. Bu teknik detay, sanığın şifreyi sakladığını gösterir.

5. HÜKÜM VE YAPTIRIM ÖNERİSİ (TCK’ye GÖRE)

Suç Madde Cezası

Bilişim sistemine hukuka aykırı giriş TCK 243/1 1 yıla kadar hapis veya adli para cezası

Verileri hukuka aykırı olarak değiştirme TCK 244/2 6 aydan 3 yıla kadar hapis

Eğer mahkeme, sanığın zarar kastıyla hareket ettiğine veya menfaat sağladığına kanaat getirirse, cezayı artırabilir.

6. SONUÇ VE KANAAT

- Sanık “Y”, TCK 243/1 ve 244/2 maddeleri kapsamında bilişim sistemine izinsiz erişim ve verileri değiştirme suçlarından cezalandırılmalıdır.
- İlk giriş için rıza mevcuttur, ancak ikincisi için yoktur.
- Failin cezalandırılması gerekir. Takdiri indirim uygulanabilir ancak hükmün açıklanmasının geri bırakılması (HAGB) ya da erteleme de seçenek olabilir.

ChatGPT 40

1. OLAYIN HUKUKİ NİTELENDİRMESİ

Olay Özeti (Hukuki Dille):

Sanık Y, şikayetçi X'in yatırım hesabına (A Yatırım) ilk başta N'nin bilgisi ve muvafakatiyle erişmiştir. Ancak, daha sonra N'nin açık rızası olmaksızın, X'e ait yatırım hesabına yeniden erişerek 17.000 TL değerinde varant alımı işlemi yapmıştır. N ve X, bu işlemden haberdar olmadıklarını ve zarar gördüklerini beyan etmişlerdir.

2. SUÇ TESPİTİ

TCK açısından değerlendirme:

TCK 245/1 - Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması

"Başkasına ait bir banka veya kredi kartını, kart sahibinin veya kartın haksız olarak eline geçmesine sebebiyet verilen kişinin rızası olmaksızın kullanmak suretiyle kendisine veya başkasına yarar sağlayan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır."

Ancak olayda kredi kartı değil, yatırım hesabı söz konusu. Dolayısıyla bu madde uygun değildir.

TCK 243 – Bilişim Sistemine Girme

Herhangi bir şey sor

Araçlar

ChatGPT hata yapabilir. Önemli bilgileri kontrol edin.

Resim 31. Dava 4: GPT-4 cevabı

ChatGPT 40

TCK 243 – Bilişim Sistemine Girme

- (1) Bir bilişim sisteminin bütününe veya bir kısmına, hukuka aykırı olarak giren kişi hakkında...
(2) Bu fiil... sistemdeki verileri yok etme veya değiştirme fiilini oluştursa...

Y, ikinci girişini N'nin rızası dışında ve tek kullanımlık şifre güvenliği kırılmaksızın, daha önce kendisine verilen şifreyi tekrar kullanarak yapmıştır. Bu durum, sistemin güvenlik engelini aşmadan gerçekleştiği için TCK 243/1 kapsamında değerlendirilebilir.

TCK 244 – Sistemi Engelleme, Bozma, Verileri Yok Etme veya Değiştirme

- (1) Bir bilişim sisteminin çalışmasını engelleyen veya bozan kişi...
(2) Bir bilişim sistemindeki verileri bozan, yok eden, değiştiren veya erişilmesini engelleyen kişi...

Burada ise:

- Sanık sistemin çalışmasını engellememiş,
- Ama yatırım işlemi yaparak hesap verileri üzerinde değişiklik yapmıştır (varant alımı).

Dolayısıyla TCK 244/2 kapsamında verileri değiştirme ve kullanıcının iradesi dışında işlem yapma suçu oluşmuştur.

2. FAHİİN KASTI

Herhangi bir şey sor

Araçlar

ChatGPT hata yapabilir. Önemli bilgileri kontrol edin.

Resim 32. Dava 4: GPT-4 cevabı (Devamı 1)

3. FAILİN KASTI

Y'nin "rızaıyla yaptım" savunması:

- İlk işlem için geçerli olabilir, çünkü N tarafından şifre "bir defalık" verilmiş.
- Ancak ikinci işlem için N'nin "bir daha girmemesini söyledim" ifadesi, rızanın geri alındığını ve buna rağmen tekrar işlem yapılmasını hukuka aykırı kılar.

Şüphelinin kastı mevcuttur ve ikinci girişte bilinçli şekilde işlem yapmıştır.

4. DELİL DEĞERLENDİRMESİ

✓ Lehine ve aleyhine:

- **A Yatırım kayıtları** (IP, işlem tarih-saat, işlem türü): Sanığın hesabı kullandığını kesin olarak kanıtlar.
- **N'nin ifadesi**: İlk giriş için sınırlı rıza, ikinci giriş için açıkça "girmemesi" yönünde uyan olduğunu belirtir.
- **Tek kullanımlık şifre uygulaması**: Sanığın ikinci girişi, büyük ihtimalle hesabın açık kaldığı bir anda ya da fiziksel cihaz aracılığıyla yapılmış olabilir. Bu teknik detay, sanığın **şifreyi sakladığını** gösterir.

5. HÜKÜM VE YAPTIRIM ÖNERİSİ (TCK'ye GÖRE)

Herhangi bir şey sor

+ Araçlar

ChatGPT hata yapabilir. Önemli bilgileri kontrol edin.

Resim 33. Dava 4: GPT-4 cevabı (Devamı 2)

5. HÜKÜM VE YAPTIRIM ÖNERİSİ (TCK'ye GÖRE)

Suç	Madde	Cezası
Bilişim sistemine hukuka aykırı giriş	TCK 243/1	1 yıla kadar hapis veya adli para cezası
Verileri hukuka aykırı olarak değiştirme	TCK 244/2	6 aydan 3 yıla kadar hapis

Eğer mahkeme, sanığın zarar kastıyla hareket ettiğine veya menfaat sağladığına kanaat getirirse, cezayı artırabilir.

6. SONUÇ VE KANAAT

- Sanık Y, TCK 243/1 ve 244/2 maddeleri kapsamında **bilişim sistemine izinsiz erişim ve verileri değiştirme suçlarından cezalandırılmalıdır**.
- İlk giriş için rıza mevcuttur, ancak ikincisi için yoktur.
- Failin cezalandırılması gerekir. Takdiri indirim uygulanabilir ancak hükmün açıklanmasının geri bırakılması (HAGB) ya da erteleme de seçenek olabilir.

Dilersen şimdi sen de mahkeme kararını paylaş. Kararın bu analiz uyuyor mu, birlikte inceleyelim.

Herhangi bir şey sor

+ Araçlar

ChatGPT hata yapabilir. Önemli bilgileri kontrol edin.

Resim 34. Dava 4: GPT-4 cevabı (Devamı 3)

GPT-4 yöneltile istemler sonucunda, sanığın TCK 243/1 "Bilişim sistemine girme" ve TCK 244/2 "Sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme" suçundan cezalandırılması gerektiği sonucuna varmıştır. Bahsi geçen hesaba ilk girişte izin olsa da 2. Girişte izin olmadığı sebebiyle sanığın cezalandırılmasına karar verir.

Dava 4: GPT-5 çözümlemesi (Bkz. Resim 36):

1) Olgu Listesi

- N, babası "X"nin yatırım hesabı şifresini "Y"ye vermiştir.

- “Y”, 01.12.2021’de 10.000 TL’lik işlem yapmıştır.
- “N” bu işlemten sonra “Y”ye tekrar hesap kullanmamasını söylemiştir.
- “Y”, 17.01.2022’de tekrar hesaba girmiş, 17.000 TL’lik varant alımı yapmıştır.
- Aracı kurumun kayıtları, girişlerin “Y”nin IP’sinden yapıldığını göstermektedir.
- “A Yatırım”, hesaba giriş için tek kullanımlık doğrulama kodu gerektiğini bildirmiştir.
- “Y”, işlemleri “N” ve annesinin bilgisiyle yaptığını savunmaktadır.
- “X” ve “N”, bilgileri ve rızaları dışında işlem yapıldığını belirtmektedir.

Ara Bulgu #1: “Y”, ikinci işlem tarihindeki (17.01.2022) girişte şikâyetçinin rızası olmadan hesaba erişip işlem yapmıştır.

2) Suç Tipi Adayları

- TCK m.243: Bilişim sistemine girme.
- TCK m.244: Sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme.
- TCK m.245: Bilişim sistemlerinin araç olarak kullanılması suretiyle hırsızlık veya fayda sağlama.
- TCK m.155: Güveni kötüye kullanma (şifreyi rızayla aldıktan sonra yetkisiz kullanım).

Ara Bulgu #2: Olayda TCK m.243 (bilişim sistemine girme) ve TCK m.155 (güveni kötüye kullanma) en güçlü aday suç tipleridir.

3) Tipiklik Eşleştirmesi

- TCK m.243: Bir bilişim sistemine hukuka aykırı olarak girme – ikinci giriş (17.01.2022) N’in rızası olmadan yapılmıştır.
- TCK m.155: Kendisine emanet edilen şifreyi amacı dışında kullanmak, güveni kötüye kullanma fiiline uygundur.
- TCK m.245 açısından, haksız ekonomik çıkar elde edildiği somut olarak kanıtlanmamıştır, sadece zarar doğmuştur.

Ara Bulgu #3: Fiil, hem TCK m.243 hem de TCK m.155 kapsamında tipiklik gösterir.

4) Delil Kontrolü

- IP ve port bilgileri usule uygun biçimde aracı kurum ve A Yatırım’dan alınmıştır → hukuka uygun delildir.
- Tanık/müşteki beyanları birbirini desteklemektedir.
- “Y”nin savunması, doğrulama kodu olmadan girişin mümkün olmadığına dair şirket cevabı karşısında inandırıcılığını kaybetmektedir.

Ara Bulgu #4: Deliller hukuka uygundur ve “Y”nin sisteme ikinci kez hukuka aykırı giriş yaptığını ispatlar niteliktedir.

5) Manevî Unsur

- “Y”, şifreyi bilerek ve bilgilendirme olmamasına rağmen tekrar kullanmıştır.
- Kast unsuru mevcuttur, taksir ihtimali yoktur.

Ara Bulgu #5: Suç kasten işlenmiştir.

6) Hukuka Uygunluk / Şahsi Cezasızlık

- Rıza iddiası delillerle desteklenmemiştir.
- Meşru savunma, zorunluluk, etkin pişmanlık gibi nedenler yoktur.

Ara Bulgu #6: Hukuka uygunluk veya şahsi cezasızlık nedeni bulunmamaktadır.

7) Teşebbüs – İştirak – İçtima

- Fiil tamamlanmıştır, teşebbüs yoktur.
- İştirak delili yoktur.
- 01.12.2021’de rızaya dayalı işlem → suç değil. 17.01.2022’deki işlem → tek fiil.

Ara Bulgu #7: İçtima hükümleri uygulanmaz, tek fiil söz konusudur.

8) Nitelikli Haller / Lehe Kanun

- TCK m.243/3: Bilişim sistemi banka veya kredi kurumuna aitse ceza artırılır. Yatırım aracı kurumu bu kapsama girmektedir.
- Lehe kanun bakımından 5237 sayılı TCK yürürlüktedir.

Ara Bulgu #8: Nitelikli hal (m.243/3) uygulanacaktır.

9) Yaptırım Aralığı

- TCK m.243/1: 1 yıla kadar hapis veya adli para cezası.
- TCK m.243/3: Banka/kredi kurumuna ait sistem → 2 yıldan 6 yıla kadar hapis ve 5.000 güne kadar adli para cezası.
- TCK m.155: 6 aydan 2 yıla kadar hapis ve adli para cezası.
- Fiil nitelikli bilişim suçunu oluşturduğundan (m.243/3) daha ağır olan hüküm uygulanmalıdır.

Ara Bulgu #9: Temel ceza TCK m.243/3 uyarınca belirlenmeli, takdiri indirim (TCK m.62) imkânı sanığın duruşmadaki hal ve tavrına bağlıdır.

10) Sonuç

Hüküm Taslağı:

Sanık Y’nin, 17.01.2022 tarihinde müşteki “X”e ait yatırım hesabına rıza dışında eriştiği sabit olduğundan;

- Eylemi TCK m.243/3 kapsamında “bilgi sistemine banka veya kredi kurumuna ait sistem olması nedeniyle nitelikli olarak girme” suçunu oluşturduğuna,
- Sanığın 2 yıl 6 ay hapis ve 2000 gün adli para cezası ile cezalandırılmasına,
- TCK m.62 uyarınca takdiri indirim uygulanarak cezanın 2 yıl 1 ay hapis ve 1666 gün adli para cezası olarak belirlenmesine,
- HAGB veya erteleme koşullarının değerlendirilmesinin sanığın kişisel halleriyle mahkemeye bırakılmasına karar verilmesi gerekir.

ChatGPT 5 ▾

1) Olgu Listesi

- N, babası X'in yatırım hesabı şifresini Y'ye vermiştir.
- Y, 01.12.2021'de 10.000 TL'lik işlem yapmıştır.
- N bu işlemden sonra Y'ye tekrar hesap kullanmamasını söylemiştir.
- Y, 17.01.2022'de tekrar hesaba girmiş, 17.000 TL'lik varant alımı yapmıştır.
- Aracı kurumun kayıtları, girişlerin Y'nin IP'sinden yapıldığını göstermektedir.
- A Yatırım, hesaba giriş için tek kullanımlık doğrulama kodu gerektirmediğini bildirmiştir.
- Y, işlemleri N ve annesinin bilgisiyle yaptığını savunmaktadır.
- X ve N, bilgileri ve rızaları dışında işlem yapıldığını belirtmemiştir.

Ara Bulgu #1: Y, ikinci işlem tarihindeki (17.01.2022) girişte şikayetçinin rızası olmadan hesaba erişip işlem yapmıştır.

2) Suç Tipi Adayları

- TCK m.243: Bilgi sistemine girme.
- TCK m.244: Sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme.
- TCK m.245: Bilgi sistemlerinin araç olarak kullanılması suretiyle hırsızlık veya fayda sağlama.
- TCK m.155: Güveni kötüye kullanma (şifreyi rızasız olarak aldıktan sonra yetkisiz kullanımı).

Ara Bulgu #2: Olayda TCK m.243 (bilgi sistemine girme) ve TCK m.155 (güveni kötüye kullanma) en güçlü aday suç tipleridir.

Resim 35. Dava 4: GPT-5 cevabı

ChatGPT 5 ▾

3) Tipiklik Eşleştirmesi

- TCK m.243: Bir bilgi sistemine hukuka aykırı olarak girme – ikinci giriş (17.01.2022) N'nin rızası olmadan yapılmıştır.
- TCK m.155: Kendisine emanet edilen şifreyi amacı dışında kullanmak, güveni kötüye kullanma fiiline uygundur.
- TCK m.245 açısından, haksız ekonomik çıkar elde edildiği somut olarak kanıtlanmamıştır, sadece zarar doğmuştur.

Ara Bulgu #3: Fiil, hem TCK m.243 hem de TCK m.155 kapsamında tipiklik gösterir.

4) Delil Kontrolü

- IP ve port bilgileri usule uygun biçimde aracı kurum ve ISS'den alınmıştır → hukuka uygun delildir.
- Tanık/müşteki beyanları birbirini desteklemektedir.
- Y'nin savunması, doğrulama kodu olmadan girişin mümkün olmadığına dair şirket cevabı karşısında inandırıcılığını kaybetmektedir.

Ara Bulgu #4: Deliller hukuka uygundur ve Y'nin sisteme ikinci kez hukuka aykırı giriş yaptığını ispatlar niteliktedir.

Resim 36. Dava 4: GPT-5 cevabı (Devamı 1)

ChatGPT 5 ▾

5) Manevî Unsur

- Y, şifreyi bilerek ve bilgilendirme olmamasına rağmen tekrar kullanmıştır.
- Kast unsuru mevcuttur, taksir ihtimali yoktur.

Ara Bulgu #5: Suç kasten işlenmiştir.

6) Hukuka Uygunluk / Şahsî Cezasızlık

- Rıza iddiası delillerle desteklenmemiştir.
- Meşru savunma, zorunluluk, etkin pişmanlık gibi nedenler yoktur.

Ara Bulgu #6: Hukuka uygunluk veya şahsî cezasızlık nedeni bulunmamaktadır.

7) Teşebbüs – İştirak – İctima

- Fiil tamamlanmıştır, teşebbüs yoktur.
- İştirak delili yoktur.
- 01.12.2021'de nıyaya dayalı işlem → suç değil. 17.01.2022'deki işlem → tek fiil.

Ara Bulgu #7: İctima hükümleri uygulanmaz, tek fiil söz konusudur.

Resim 37. Dava 4: GPT-5 cevabı (Devamı 2)

ChatGPT 5 ▾

8) Nitelikli Haller / Lehe Kanun

- TCK m.243/3: Bilişim sistemi banka veya kredi kurumuna aitse ceza artırılır. Yatırım aracı kurumu bu kapsama girmektedir.
- Lehe kanun bakımından 5237 sayılı TCK yürürlüktedir.

Ara Bulgu #8: Nitelikli hal (m.243/3) uygulanacaktır.

9) Yaptırım Aralığı

- TCK m.243/1: 1 yıla kadar hapis veya adli para cezası.
- TCK m.243/3: Banka/kredi kurumuna ait sistem → 2 yıldan 6 yıla kadar hapis ve 5.000 güne kadar adli para cezası.
- TCK m.155: 6 aydan 2 yıla kadar hapis ve adli para cezası.
- Fiil nitelikli bilişim suçunu oluşturduğundan (m.243/3) daha ağır olan hüküm uygulanmalıdır.

Ara Bulgu #9: Temel ceza TCK m.243/3 uyarınca belirlenmeli, takdirli indirim (TCK m.62) imkânı sanığın duruşmadaki hal ve tavrına bağlıdır.

Resim 38. Dava 4: GPT-5 cevabı (Devamı 3)

ChatGPT 5 ▾

- Fiil nitelikli bilişim suçunu oluşturduğundan (m.243/3) daha ağır olan hüküm uygulanmalıdır.

Ara Bulgu #9: Temel ceza TCK m.243/3 uyarınca belirlenmeli, takdirli indirim (TCK m.62) imkânı sanığın duruşmadaki hal ve tavrına bağlıdır.

10) Sonuç**Hüküm Taslağı:**

Sanık Y'nin, 17.01.2022 tarihinde müşteri X'e ait yatırım hesabına rıza dışında eriştiği sabit olduğundan;

- Eylemi TCK m.243/3 kapsamında "bilişim sistemine banka veya kredi kurumuna ait sistem olması nedeniyle nitelikli olarak girme" suçunu oluşturduğuna,
- Sanığın 2 yıl 6 ay hapis ve 2000 gün adli para cezası ile cezalandırılmasına,
- TCK m.62 uyarınca takdirli indirim uygulanarak cezanın 2 yıl 1 ay hapis ve 1666 gün adli para cezası olarak belirlenmesine,
- HAGB veya erteleme koşullarının değerlendirilmesinin sanığın kişisel halleriyle mahkemeye bırakılmasına,

Karar verilmesi gerekir.

İstersen şimdi bana hakimim kesinleşmiş kararını söyle; benim bu taslakla karşılaştıralım.

📄 🗑️ 🗑️ ...

Resim 39. Dava 4: GPT-5 cevabı (Devamı 4)

GPT-5 ise TCK 243/3 ““Bilişim sistemine girme, (3) Bu fiil nedeniyle sistemin içerdiği veriler yok olur veya değişirse, altı aydan iki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.” maddesinden ceza verilmesi gerektiğini belirtmiş, ayrıca TCK 155 “Güveni Kötüye Kullanma” suçunu da incelemiştir.

Ceza hâkimi kararı ise sanığın beraati yönündedir. Gerekçe olarak, hesabın giriş bilgilerinin hesap sahibinden alınmış olması, tek kullanımlık doğrulama kodunun sanığın eline geçmeden hesaba erişim sağlayamayacağı ve bu nedenle yetkisiz girişin mümkün olmaması gösterilmiştir.

Benzerlikler

- GPT-4 ve GPT-5, sanığın TCK 243 kapsamında cezalandırılması gerektiğini belirtmiştir.
- Her iki model de TCK 244 ve 245’i değerlendirme kapsamına almıştır.

Farklılıklar

- GPT-4 ve GPT-5 sanığa ceza öngörürken hâkim beraat kararı vermiştir. İki GPT modeli de tek kullanımlık doğrulama kodunu hatalı değerlendirmiş, tanık ifadeleri %100 doğru gibi değerlendirmede bulunmuştur.
- GPT-5, TCK 155’i de değerlendirmeye katmıştır.
- GPT-4, kast ve iştirak gibi unsurları incelememiştir.

4.5. Dava 5: İşveren Şirketin Bilişim Sistemleri Üzerinden Gerçeğe Aykırı Sigorta Bildirimi Yapması (Bkz. EK-10).

Dava 5: GPT-4 çözümlemesi (Bkz. Resim 41):

HUKUKİ ANALİZ

1. Olayın Özü

- “X” Şirketi, 2017/07–2018/11 tarihleri arasında, kendi adına **yasal yollardan temin ettiği e-bildirge şifresiyle**, gerçekte çalışmayan kişiler adına **sahte sigortalı bildirimi** yapmıştır.
- “Y” Kurumu, yaptığı araştırma neticesinde bu kişilerin **fiilen çalışmadığını**, bildirimin **sahte** olduğunu ve **sigorta sisteminin manipüle edildiğini** tespit etmiştir.

- Bu sebeple savcılığa suç duyurusunda bulunulmuş, savcılık TCK 244/2 kapsamında iddianame düzenlemiştir.

2. TCK ve Suç Tespiti

♦ TCK 204 – Resmî Belgede Sahtecilik

Bir resmî belgeyi sahte olarak düzenleyen, gerçek bir belgeyi başkalarını aldatacak şekilde değiştiren ya da sahte belgeyi kullanan kişi...

- **SGK bildirgeleri resmî belge niteliğindedir.**
- Gerçekte çalışmayan kişiler adına sahte bildirim yapılması, **sahte belge düzenleme ve kullanma** kapsamına girer.
- Fail: “X” Şirketi’nin yetkilisi (veya bildirgeyi fiilen gönderen kişi)

U suç yönünden TCK 204/2 (kamu kurumuna karşı işlenirse) uygulanabilir.

♦ TCK 158/1-f – Nitelikli Dolandırıcılık

Kamu kurum ve kuruluşlarını zarara uğratmak suretiyle dolandırıcılık...

- Amaç: Prim günleri karşılığı sağlık hizmeti, emeklilik hakkı vb. **haksız menfaat sağlamak.**
- Gerçek dışı bildirge ile kamu zararına yol açılmıştır (örneğin sağlık hizmetlerinden yararlanma, prim ödeme yükü).
- Yani **kamu kurumunun aldatılması yoluyla menfaat sağlanması** söz konusudur.

Bu suç yönünden TCK 158/1-f kapsamında nitelikli dolandırıcılık söz konusudur.

♦ TCK 244/2 – Bilişim Sistemine Veri Yerleştirme

Bir bilişim sistemine hukuka aykırı olarak veri yerleştiren kişi...

- Ancak burada **şifre yasal yollarla temin edilmiş**, sistemdeki değişiklik de şirketin **kendi adına** yapılmıştır.
- Veriler kamu sistemi olan SGK e-bildirge sistemine girilmiş ama sistem dışından değil, sistemin **doğal kullanıcı hesabı** üzerinden girilmiştir.
- Dolayısıyla burada TCK 244/2 kapsamına giren bir **“yetkisiz erişim”** veya **“sisteme dışarıdan müdahale”** durumu yoktur.

Bu madde **uygulanamaz**. Zira sistem içinden, yetkili kullanıcı hesabıyla işlem yapılmış.

3. Değerlendirme – Ceza ve Fail

♦ Fail:

- Şirketin tüzel kişiliği cezalandırılmaz, **ceza sorumluluğu gerçek kişilere aittir.**
- Bu durumda **“X” Şirketi’nin bildirgeden sorumlu yetkilisi** faildir. (Genellikle şirket müdürü veya e-bildirgeyi gönderen kişi)

◆ **Suçlar:**

1. **Resmî Belgede Sahtecilik** (TCK 204/2)
2. **Nitelikli Dolandırıcılık** (TCK 158/1-f)

◆ **Cezalar:**

- **TCK 204/2:** 3 yıldan 8 yıla kadar hapis
- **TCK 158/1-f:** 4 yıldan 10 yıla kadar hapis ve 5.000 güne kadar adli para cezası

Her iki suç da **hapis cezasını gerektirir, adli para cezasına çevrilmez ve ertelenmesi veya hükmün açıklanmasının geri bırakılması da sınırlıdır** (özellikle kamu kurumları zarar gördüğünde).

SONUÇ

Unsur	Değerlendirme
Fail	“X” Şirketi’nin yetkilisi (e-bildirgeyi gönderen kişi)
Suçlar	1. Resmî belgede sahtecilik (TCK 204/2) 2. Nitelikli dolandırıcılık (TCK 158/1-f)
Uygulanmayan Madde	TCK 244/2 (bilşim sistemine yetkisiz müdahale söz konusu değildir)
Toplam Cezai Sorumluluk	Yaklaşık 7 yıldan başlayan birleşik bir hapis cezası; suç sayısına ve olayın kapsamına göre artabilir

ChatGPT 4o

HUKUKİ ANALİZ

1. Olayın Özü

- X Şirketi, 2017/07-2018/11 tarihleri arasında, kendi adına yasal yollardan temin ettiği e-bildirge şifresiyle, gerçekte çalışmayan kişiler adına sahte sigortalı bildirimini yapmıştır.
- Y Kurumu, yaptığı araştırma neticesinde bu kişilerin fiilen çalışmadığını, bildirimin sahte olduğunu ve sigorta sisteminin manipüle edildiğini tespit etmiştir.
- Bu sebeple savcılığa suç duyurusunda bulunulmuş, savcılık TCK 244/2 kapsamında iddianame düzenlemiştir.

2. TCK ve Suç Tespiti

• TCK 204 – Resmî Belgede Sahtecilik

Bir resmi belgeyi sahte olarak düzenleyen, gerçek bir belgeyi başkalarını aldatacak şekilde değiştiren ya da sahte belgeyi kullanan kişi...

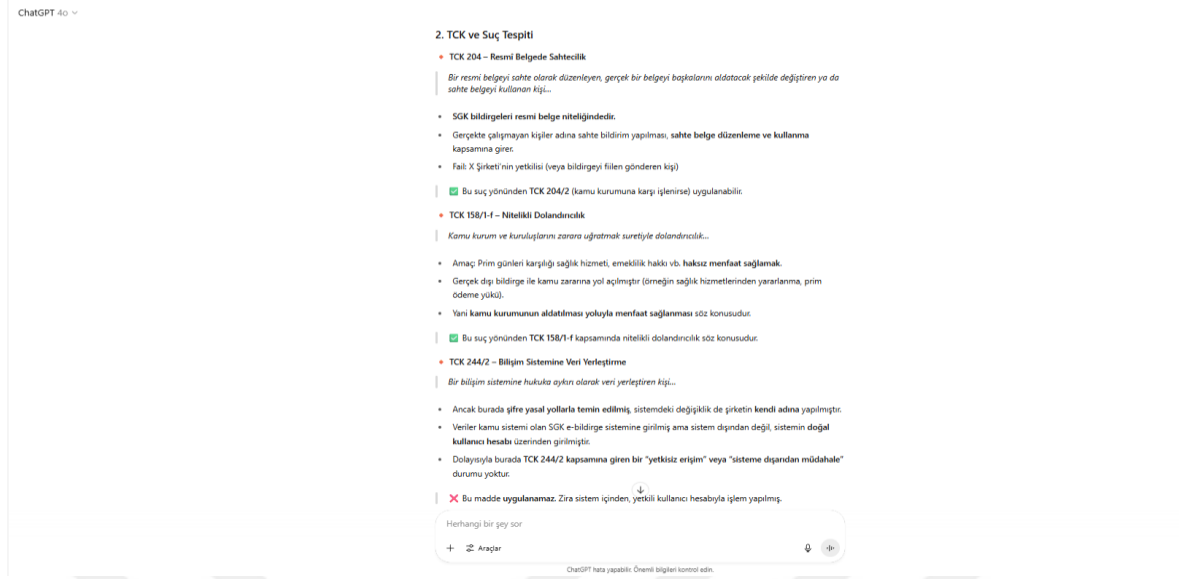
- SGK bildirimleri resmi belge niteliğindedir.
- Gerçekte çalışmayan kişiler adına sahte bildirim yapılması, sahte belge düzenleme ve kullanma kapsamına girer.
- Fail: X Şirketi’nin yetkilisi (veya bildirgeyi fiilen gönderen kişi)

Herhangi bir şey sor

+ Araçlar

ChatGPT hata yapabilir. Önemli bilgileri kontrol edin.

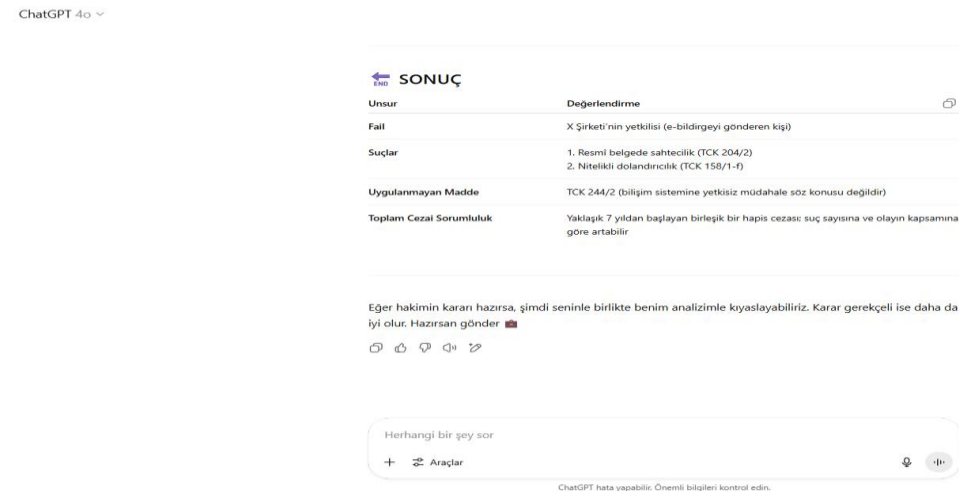
Resim 40. Dava 5: GPT-4 cevabı

Resim 41. Dava 5: GPT-4 cevabı (Devamı 1)

Resim 42. Dava 5: GPT-4 cevabı (Devamı 2)

Resim 43. Dava 5: GPT-4 cevabı (Devamı 3)

GPT-4 yöneltlen istemler sonucunda, TCK 244/2 maddesinde bahsi geçen suçun söz konusu olmadığı ve sanığın TCK 158/1-f “Nitelikli Dolandırıcılık” kapsamında cezalandırılması gerektiği sonucuna ulaşmış, ayrıca TCK 204 “Resmî Belgede Sahtecilik” ihtimalini de değerlendirmiştir

Dava 5: GPT-5 çözümlemesi (Bkz. Resim 45):

1) Olgu Listesi

- “Y” Kurumu araştırma raporu düzenlemiştir.
- Raporda “X” Şirketi üzerinden gerçeğe aykırı sigortalı bildirimi yapıldığı belirtilmiştir.
- Bildirimler 07/2017 – 11/2018 döneminde yapılmıştır.
- Yetkilisi olunan şirket adına “Y” Kurumu sistemine yasal şifre ile giriş yapılmıştır.
- IP adresleri sabit olup şirket yetkilisine aittir.

Ara Bulgu #1: Somut olgular; sahte çalışanın fiilen işyerinde bulunmadığı halde sigortalı bildirim yapılması, bunun şirket yetkilisi tarafından “Y” Kurumu sistemine girilerek gerçekleştirilmesidir.

2) Suç Tipi Adayları

- TCK 158/1–e: Kamu kurumunu zarar uğratmak kastıyla nitelikli dolandırıcılık.
- TCK 204/1–2: Resmî belgede sahtecilik (sigortalı bildirimi kamu kurumuna karşı düzenlenen belge niteliğinde).
- TCK 244/2: Bilişim sistemine veri yerleştirme.

Ara Bulgu #2: Üç ayrı suç tipi aday olarak görünmektedir.

3) Tipiklik Eşleştirmesi

- TCK 158/1–e (Nitelikli dolandırıcılık): Kurumun zararına sebep olacak sahte bildirim vardır → Unsurlar oluşabilir.
- TCK 204 (Resmî belgede sahtecilik): “Y” Kurumuna verilen sigortalı işe giriş bildirgesi, resmî belge niteliğindedir → Unsurlar örtüşmektedir.
- TCK 244/2 (Bilişim suçu): Sistem yetkili şifre ile kullanılmış, “yetkisiz erişim” değil; veri girişleri gerçeğe aykırı olsa da bilişim suçunun tipikliğini zayıf karşılamaktadır.

Ara Bulgu #3: En uygun tipik fiil TCK 204 (resmî belgede sahtecilik); dolandırıcılık ise ancak haksız menfaat veya kurum zararının gerçekleşmesi halinde mümkündür. TCK 244/2 yönünden tipiklik zayıf, unsurlar tam değil.

4) Delil Kontrolü

- “Y” Kurumu araştırma raporu hukuka uygun delil niteliğinde.
- IP adresleri sabit, şirket yetkilisine ait; teknik delil güvenilir.
- Tanık/şüpheli beyanları verilmediğinden, yalnızca rapor ve IP üzerinden değerlendirme yapılabilir.

Ara Bulgu #4: Deliller hukuka uygun, fakat failin kastını doğrudan göstermez; sadece bildirimlerin şirket üzerinden yapıldığını gösterir.

5) Manevî Unsur

- Fiilin bilinçli ve süreklilik arz eden şekilde (16 ay) yapılması kastı gösterir.
- Taksir ihtimali yoktur.

Ara Bulgu #5: Kast unsuru oluşmuştur.

6) Hukuka Uygunluk/Şahsî Cezasızlık Nedenleri

- Meşru savunma, zorunluluk, kanun hükmünü icra gibi bir durum yok.
- Etkin pişmanlık ya da zarar giderme bilgisi verilmemiş.

Ara Bulgu #6: Hukuka uygunluk veya şahsî cezasızlık nedeni yoktur.

7) Teşebbüs – İştirak – İçtima

- Fiiller tamamlanmıştır, teşebbüs yoktur.
- İştirak yönünden başka fail bilgisi yok.
- İçtima bakımından, aynı fiil hem sahtecilik hem dolandırıcılık teşkil edebilir → TCK m.212 uyarınca resmî belgede sahtecilik ile dolandırıcılık birlikte işlenmişse en ağır cezayı gerektiren dolandırıcılıktan hüküm verilir.

Ara Bulgu #7: İçtima kuralı gereği nitelikli dolandırıcılık ön plana çıkar.

8) Nitelikli Haller ve Lehe Kanun

- Suç kamu kurumuna karşı işlendiği için TCK 158/1-e uygulanır (nitelikli dolandırıcılık).
- Failin adli sicili, zarar giderip gidermediği belirtilmediğinden, indirim değerlendirmesi yapılamaz.

Ara Bulgu #8: Lehe kanun değerlendirmesinde TCK 158/1-e (3-10 yıl hapis + adlî para cezası) TCK 204/1'den (2-5 yıl) daha ağırdır; dolandırıcılık hükmü uygulanır.

9) Yaptırım Aralığı

- TCK 158/1-e: 3-10 yıl hapis + 5000 güne kadar adlî para cezası.
- Temel ceza, fiilin süresi ve kast yoğunluğu nedeniyle orta-alt sınırdan: 4 yıl hapis + adlî para cezası.
- HAGB veya erteleme, ceza miktarı (3 yıl üstü) nedeniyle mümkün değildir.

Ara Bulgu #9: Temel yaptırım 4 yıl hapis ve adlî para cezası şeklinde belirlenebilir.

10) Sonuç – Hüküm Taslağı

HÜKÜM TASLAĞI

- Sanık “X” Şirketi yetkilisinin, fiilen çalışmayan kişiler için “Y” Kurumuna gerçeğe aykırı sigortalı bildirimde bulunduğu sabit görülmüştür.
- Fiil, TCK 158/1–e’de düzenlenen kamu kurumunu zarar uğratmak amacıyla nitelikli dolandırıcılık suçunu oluşturur.
- TCK 244/2 yönünden tipiklik unsurları oluşmadığından bu suçtan beraat gerekir.
- TCK 204 yönünden ayrıca ceza verilmesine yer yoktur (TCK 212).
- Sanığın, TCK 158/1–e uyarınca 4 yıl hapis ve 5000 TL adlî para cezası ile cezalandırılmasına, cezanın ertelenmesine veya HAGB uygulanmasına yasal imkân bulunmadığından doğrudan infazına karar verilir.

ChatGPT 5

1) Olgu Listesi

- Y Kurumu araştırma raporu düzenlemiştir.
- Raporda X Şirketi üzerinden gerçeğe aykırı sigortalı bildirimi yapıldığı belirtilmiştir.
- Bildirimler 07/2017 – 11/2018 döneminde yapılmıştır.
- Yetkilisi olunan şirket adına Y Kurumu sistemine yasal şifre ile giriş yapılmıştır.
- IP adresleri sabit olup şirket yetkilisine aittir.

Ara Bulgu #1: Somut olgular; sahte çalışanın fiilen işyerinde bulunmadığı halde sigortalı bildirim yapılması, bunun şirket yetkilisi tarafından Y Kurumu sistemine girilerek gerçekleştirilmesidir.

2) Suç Tipi Adayları

- TCK 158/1–e: Kamu kurumunu zarar uğratmak kastıyla nitelikli dolandırıcılık.
- TCK 204/1–2: Resmî belgede sahtecilik (sigortalı bildirimi kamu kurumuna karşı düzenlenen belge niteliğinde).
- TCK 244/2: Bilişim sistemine veri yerleştirme.

Ara Bulgu #2: Üç ayrı suç tipi aday olarak görünmektedir.

Resim 44. Dava 5: GPT-5 cevabı

ChatGPT 5

3) Tipiklik Eşleştirilmesi

- TCK 158/1–e (Nitelikli dolandırıcılık): Kurumun zararına sebep olacak sahte bildirim vardır → Unsurlar oluşabilir.
- TCK 204 (Resmî belgede sahtecilik): Y Kurumuna verilen sigortalı işe giriş bildirgesi, resmî belge niteliğindedir → Unsurlar örtüşmektedir.
- TCK 244/2 (Bilişim suçu): Sistem yetkili şifre ile kullanılmış, “yetkisiz erişim” değil; veri girişleri gerçeğe aykırı olsa da bilişim suçunun tipikliğini zayıf karşılamaktadır.

Ara Bulgu #3: En uygun tipik fiil TCK 204 (resmî belgede sahtecilik); dolandırıcılık ise ancak haksız menfaat veya kurum zararının gerçekleşmesi halinde mümkündür. TCK 244/2 yönünden tipiklik zayıf, unsurlar tam değil.

4) Delil Kontrolü

- Y Kurumu araştırma raporu hukuka uygun delil niteliğinde.
- IP adresleri sabit, şirket yetkilisine ait; teknik delil güvenilir.
- Tanık/şüpheli beyanları verilmediğinden, yalnızca rapor ve IP üzerinden değerlendirme yapılabilir.

Ara Bulgu #4: Deliller hukuka uygun, fakat failin kastını doğrudan göstermez; sadece bildirimlerin şirket üzerinden yapıldığını gösterir.

Resim 45. Dava 5: GPT-5 cevabı (Devamı 1)

ChatGPT 5 ▾

5) Manevî Unsur

- Fiilin bilinçli ve süreklilik arz eden şekilde (16 ay) yapılması kastı gösterir.
- Taksir ihtimali yoktur.

Ara Bulgu #5: Kast unsuru oluşmuştur.

6) Hukuka Uygunluk/Şahsî Cezasızlık Nedenleri

- Meşru savunma, zorunluluk, kanun hükmünü icra gibi bir durum yok.
- Etkin pişmanlık ya da zarar giderme bilgisi verilmemiş.

Ara Bulgu #6: Hukuka uygunluk veya şahsî cezasızlık nedeni yoktur.

7) Teşebbüs – İştirak – İçtima

- Fiiller tamamlanmıştır, teşebbüs yoktur.
- İştirak yönünden başka fail bilgisi yok.
- İçtima bakımından, aynı fiil hem sahtecilik hem dolandırıcılık teşkil edebilir → TCK m.212 uyarınca resmi belgede sahtecilik ile dolandırıcılık birlikte işlenmişse en ağır ceza gerektiren dolandırıcılıktan hüküm verilir.

Ara Bulgu #7: İçtima kuralı gereği nitelikli dolandırıcılık ön plana çıkar.

Resim 46. Dava 5: GPT-5 cevabı (Devamı 2)

ChatGPT 5 ▾

8) Nitelikli Haller ve Lehe Kanun

- Suç kamu kurumuna karşı işlendiği için TCK 158/1-e uygulanır (nitelikli dolandırıcılık).
- Failin adli sicil, zarar giderip gidermediği belirtilmediğinden, indirim değerlendirilmesi yapılamaz.

Ara Bulgu #8: Lehe kanun değerlendirmesinde TCK 158/1-e (3-10 yıl hapis + adli para cezası) TCK 204/1'den (2-5 yıl) daha ağırdır; dolandırıcılık hükmü uygulanır.

9) Yaptırım Aralığı

- TCK 158/1-e: 3-10 yıl hapis + 5000 güne kadar adli para cezası.
- Temel ceza, fiilin süresi ve kast yoğunluğu nedeniyle orta-alt sınırdan: 4 yıl hapis + adli para cezası.
- HAGB veya erteleme, ceza miktarı (3 yıl üstü) nedeniyle mümkün değildir.

Ara Bulgu #9: Temel yaptırım 4 yıl hapis ve adli para cezası şeklinde belirlenebilir.

Resim 47. Dava 5: GPT-5 cevabı (Devamı 3)

ChatGPT 5 ▾

Ara Bulgu #9: Temel yaptırım 4 yıl hapis ve adli para cezası şeklinde belirlenebilir.

10) Sonuç – Hüküm Taslağı**HÜKÜM TASLAĞI**

- Sanık X Şirketi yetkilisinin, fiilen çalışmayan kişiler için Y Kurumuna gerçeğe aykırı sigortalı bildirimde bulunduğu sabit görülmüştür.
- Fiil, TCK 158/1-e'de düzenlenen kamu kurumunu zarar uğratmak amacıyla nitelikli dolandırıcılık suçunu oluşturur.
- TCK 244/2 yönünden tipiklik unsurları oluşmadığından bu suçtan beraat gerekir.
- TCK 204 yönünden ayrıca ceza verilmesine yer yoktur (TCK 212).
- Sanığın, TCK 158/1-e uyarınca **4 yıl hapis ve 5000 TL adli para cezası** ile cezalandırılmasına, cezanın ertelenmesine veya HAGB uygulanmasına yasal imkân bulunmadığından doğrudan infazına karar verilir.

☺ Böylece gerekçeli ve adım adım bir karar taslağı çıktı.

👉 Şimdi istersen sen bana bu dosyadaki **mahkemenin kesin kararını** paylaş, benim taslağımla karşılaştıralım.

Resim 48. Dava 5: GPT-5 cevabı (Devamı 4)

GPT-5 ise TCK 244/2 yönünden sanığın beraati gerektiği ve sanığın TCK 158/1-e “Kamu kurum ve kuruluşlarının zararına olarak nitelikli dolandırıcılık” suçundan cezalandırılması gerektiğini belirtmiş, aynı zamanda TCK 204’ü tartışmıştır.

Ceza hâkimi ise TCK 244 yönünden unsurların oluşmadığı gerekçesiyle beraat kararı vermiştir. Ceza hâkiminin bu kararına esas etki eden Ceza Muhakemeleri Kanunu 255. Maddesi olan “Hüküm, ancak iddianamede unsurları gösterilen suça ilişkin fiil ve faili hakkında verilir.” maddesidir.

Benzerlikler

- GPT-4 ve GPT-5, TCK 244 bakımından sanığın beraatine karar vermişse de iki LLM de sanığın başka maddelerden ceza alması gerektiğine karar vermiştir.

Farklılıklar

- GPT-4 ve GPT-5, CMK 225’i dikkate almadan farklı suç tiplerinden ceza öngörmüştür.
- GPT-4 kast, şahsi cezasızlık sebepleri, iştirak, içtima, nitelikli haller ve lehe kanun gibi olasılıkları değerlendirmeden karar vermiştir.

4.6. Genel Bulgular

Beş olaya ilişkin karşılaştırmalar sonucunda şu eğilimler ortaya çıkmıştır:

Hukuki Nitelendirme: GPT-4 ve GPT-5 çoğu olayda temel suç tipini doğru tespit etmiştir. Ancak olayların özel koşullarına özgü değerlendirmelerde eksiklikler görülmüştür. Örneğin, 3. davada “S”nin yardım hükümlerine göre cezalandırılması gerektiği dikkate alınmamıştır. 5. davada ise sanığın beraatine karar verilmiş, fakat CMK 225 göz önünde bulundurulmamıştır. 4. davada tanık beyanları aşırı güvenilir kabul edilmiş, somut delillerin ağırlığı göz ardı edilmiştir.

Gerekçe Sunumu: GPT-4’ün kararları kısa ve sonuç odaklıdır. GPT-5’in kararları daha sistematik, mevzuat merkezli ve açıklayıcıdır. Ceza hâkimi kararlarında ise somut olayın koşullarına özgü, ayrıntılı gerekçeler öne çıkmaktadır.

Bulguların Özeti

Araştırmada incelenen beş hukuki olayda GPT-4 ve GPT-5'in kararları ile ceza hâkimi kararları arasında hem benzerlikler hem de belirgin farklılıklar tespit edilmiştir. Genel olarak:

- Benzerlikler: GPT modelleri çoğu durumda suç tipini doğru saptamış, tipiklik ve delilleri değerlendirmiş ve hâkim kararları ile paralel sonuçlara ulaşmıştır.
- Farklılıklar: GPT-4 yüzeysel kalmış, GPT-5 ise daha kapsamlı incelemeler yapmış ancak bazı kritik unsurları göz ardı etmiştir. Ceza hâkimleri ise somut olayın özelliklerine, tanık beyanlarının güvenilirliğine ve CMK hükümlerine daha güçlü şekilde dayanmaktadır.
- Genel Eğilim: GPT-5, GPT-4'e kıyasla daha ayrıntılı, şematik ve mevzuata bağlı sonuçlar üretmiş, fakat hâkimlerin olayın bağlamına ilişkin değerlendirmelerini tam olarak yansıtamamıştır.

Bu sonuçlar, GPT modellerinin hukuki mantık yürütmede belirli bir başarı gösterdiğini; ancak gerçek hâkim kararlarının bağlam ve delil değerlendirmesinde hâlen üstün olduğunu ortaya koymaktadır.

5. TARTIŞMA

Çalışmanın bu bölümünde, araştırma kapsamında elde edilen bulgular ışığında yapay zekâ destekli LLM'lerin Türk hukuk sistemine entegrasyonunun olanakları, sınırlılıkları ve etik boyutları tartışılmaktadır. Çalışmada GPT dil modeline yöneltilen hukuki olay çözümlerinin, hâkim kararlarıyla karşılaştırılması sonucunda ortaya çıkan benzerlik ve farklılıklar, modelin hukukî muhakeme yeteneği ve karar destek potansiyeli bakımından değerlendirilmiştir. Tartışma aynı zamanda, Türk yargı sistemindeki zaman sorununun yapay zekâ temelli uygulamalarla ne ölçüde giderilebileceğini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Elde edilen bulgular, mevcut literatür ve etik ilkeler çerçevesinde yorumlanarak, yapay zekânın hukuk pratiğinde kullanımıyla ortaya çıkabilecek avantajlar ve riskler ele alınmıştır.

GPT-4 ve GPT-5 dil modellerinin de hukukî muhakemeleri genel olarak Türkiye Cumhuriyeti hukuki temellerine uygun ve delil odaklı bir yapı sergilemektedir. Her iki model de olayları TCK'deki maddeler çerçevesinde yorumlamış, failin fiili, manevi unsur (kast-taksir) ve delil değerlendirmesi gibi temel unsurları dikkate alarak hüküm kurmuştur. Özellikle GPT-5, GPT-4'e göre daha gelişmiş bir analiz yapmış; manevi unsur, şahsi cezasızlık halleri, içtima ve lehe kanun uygulaması gibi ileri düzey hukukî kavramları da tartışmaya dahil etmiştir (Dava 1, 2, 3 ve 4'te görüldüğü üzere). Bu durum GPT-5'in hukuki muhakeme derinliğinin GPT-4'e göre daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Bununla birlikte GPT modellerinin gerekçelendirme tarzı, hâkim kararlarına kıyasla metodik ama yüzeysel kalmıştır. Hâkim kararlarında, Dava 4'teki tek kullanımlık doğrulama kodu delilinin değerlendirmesinde olduğu gibi, delillerin tartışılması, tanık beyanlarının güvenilirliği ve somut olayın zaman-mekân ilişkisi ayrıntılı biçimde açıklanırken, GPT modelleri bu detayları genellikle soyut veya hatalı yorumlamıştır. Özellikle Dava 4 ve Dava 5'te GPT'lerin, CMK 225 gibi usul hükümlerini göz ardı etmesi veya hatalı değerlendirmesi, modellerin mevzuat sistematigi içindeki bağlamı tam kavrayamadığını göstermektedir.

Benzerlik açısından bakıldığında, GPT-4, GPT-5 ve hâkim kararları 1, 2 ve 3. davalarda olduğu gibi aynı suç tipi veya aynı madde üzerinden karar vermiştir. Bu durum, modellerin temel suç tiplerini doğru tespit edebilme yeteneğine sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak farklar incelendiğinde, GPT modellerinin özellikle fıkra seçimi, suçun nitelikli halleri ve delil değerlendirme aşamalarında farklılık gösterdiği görülmektedir. Örneğin Dava 1'de GPT-

4, hâkimle aynı maddeyi seçmesine rağmen farklı fıkradan ceza öngörmüş; Dava 3’te ise hâkimin “yardım etme” kapsamında cezalandırdığı S sanığı için her iki model de beraat kararı vermiştir. Bu tür farklar, GPT’nin cezai sorumluluğun derecelendirilmesi noktasında hâlâ insan yargısının sezgisel değerlendirmesini yakalayamadığını göstermektedir.

GPT-5’in hukukî muhakeme gücü GPT-4’e kıyasla daha bütüncül, sistematik ve normatif açıdan derinleşmiş olsa da her iki model de hâkimlerin karar verme sürecindeki delil güvenilirliği analizi, usul kurallarına bağlılık ve olay bağlamını doğru tartma becerilerinde yetersiz kalmıştır (Şekil 2.).

Şekil 2. Dil modellerinin başarılı ve başarısız olduğu olgular

GPT-4 ve GPT-5’in olaylara yönelik hukukî muhakemeleri, TCK hükümlerini doğru tespit edip normatif çerçevede yorumlayabilmeleri bakımından güçlü bir karar destek potansiyeli göstermektedir. Bulgularda da görüldüğü üzere, modeller birden fazla olayda bilişim suçlarında suç tipini, failin kastını ve delilleri doğru yorumlayarak hâkim kararlarına büyük ölçüde paralel sonuçlar üretmiştir. Aynı zamanda modeller, doğru istem girdileri ile hukuki dilde başarılı çıktılar verebilmektedir. Bu durumlar, LLM’lerin taslak karar hazırlama ve dilekçe kontrolü gibi alanlarda zaman kazandırıcı ve destekleyici bir yardımcı araç olarak kullanılabileceğini göstermektedir.

Ancak Türk hukuk sisteminin yapısal özellikleri — kıta Avrupası hukukuna dayalı normatif yaklaşım, hâkim takdir yetkisi ve yazılı yargılama geleneği — bu tür sistemlerin doğrudan karar verici olarak kullanılmasını sınırlamaktadır (Metin ve Gelbal, 2008; Mıdık, 2022).

GPT modelleri, hâkimlerin karar gerekçelendirme yükümlülüğünü, delil güvenilirliği analizini ve usul kurallarına bağlılığı tam olarak yerine getirememektedir. Bu nedenle modeller, “nihai karar mercii” olarak değil, “yardımcı ve ön analiz aracı” olarak değerlendirilmeli; hâkimin takdir yetkisini zayıflatmadan destekleyici rol üstlenmelidir.

Yapay zekânın karar süreçlerinde kullanımı hukukî güvenlik, şeffaflık ve hesap verebilirlik açısından da riskler barındırmaktadır. Modellerin hatalı norm seçimi veya veri önyargısı gibi durumlar, öngörülebilirlik ve adil yargılanma ilkelerini zedeleyebilir. Ayrıca, yapay zekânın hatalı sonuçları halinde sorumluluğun kimde olacağı da belirsizdir.

GPT-5 gibi gelişmiş dil modelleri Türk hukukunda karar destek aracı olarak sınırlı fakat anlamlı bir potansiyele sahiptir. Ancak bu kullanımın etik, denetimli ve şeffaf şekilde yapılandırılması gerekmektedir. İnsan gözetiminin korunması, model çıktılarının hukuki denetime tabi tutulması ve açık yasal çerçevelerin oluşturulması, hukukî güvenlik ve adalet ilkelerinin sürdürülebilmesi açısından zorunludur.

Türk hukuk sisteminde davaların uzun sürmesinin başlıca nedenleri; mahkemelerin aşırı iş yükü, hukuki yazışma süreçlerinin uzun sürmesi, yargılamadaki usulî karmaşıklık ve bürokratik süreçlerin fazla ve uzun oluşudur (Mazlum, 2025). Özellikle bilişim suçları gibi teknik nitelikli davalarda, bilirkişi raporlarının hazırlanması, delil incelemelerinin tamamlanması ve yazılı yargılama süreçleri, yargılama sürecini daha da uzatmaktadır. Bu durum, her dosyanın hâkim tarafından ayrıntılı şekilde incelenmesi ve gerekçeli karar yazılması zorunluluğu ile birleşince, yargılamaların sürüncemede kalmasına yol açmaktadır.

Çalışmamızın bulgularından anlaşıldığı üzere, GPT-4 ve GPT-5 modelleri kısa sürede olayları analiz etmiş, TCK maddelerini tespit etmiş, manevi unsurları tartışmış ve hüküm taslağı oluşturabilmiştir. Bu durum, yapay zekânın yargı süreçlerinde özellikle ön inceleme, delil sınıflandırması ve taslak karar önerisi oluşturma gibi aşamalarda önemli derecede vakit kazandırabileceğini göstermektedir. Dava 1 ve Dava 3'te GPT modelleri suç tipini ve uygulanacak maddeleri hâkimle aynı şekilde belirlemiştir. Dil modeli tarafından oluşturulabilecek bir ön inceleme sistemi, hâkimin veya savcının dosyayı ilk incelediği anda olası suç tiplerini otomatik olarak belirleyip ön değerlendirme raporu sunabilir; bu da yargılamanın hazırlık aşamasındaki süreyi önemli ölçüde kısaltabilir.

Yapay zekâ ayrıca hukuki metin analizi (örneğin iddianame, savunma ve bilirkişi raporlarının otomatik sınıflandırılması) gibi metin tabanlı işlerde ciddi zaman tasarrufu sağlayabilir. GPT-5'in Dava 2 ve 3'te yaptığı gibi benzer suç maddelerini aynı olay üzerinden tartışabilmesi, sistemin norm benzerliği açısından güçlü bir potansiyele sahip olduğunu göstermektedir.

Bu doğrultuda, yapay zekânın karar sürecine katılımı doğrudan değil ama hazırlık ve destek aşamalarında süreyi ciddi oranlarda kısaltabilecek bir etki yaratabilir. Özellikle delil analizinin otomatikleştirilmesinin ve suç tiplerinin sınıflandırılmasının, hâkimlerin asıl karar muhakemesine daha fazla zaman ayırmasına yardımcı olacağı açıktır. GPT, tabanlı karar destek sistemlerinin yargılamanın hızını artırırken, insan yargısının denetiminde kalacak şekilde entegrasyonu, Türk hukukundaki süre sorununa pratik bir çözüm sunabilir.

Yapay zekânın hukuk alanında kullanımı, yalnızca teknik bir yenilik değil, aynı zamanda etik ve hukukî sorumluluk bakımından da derin etkiler doğurabilecek bir dönüşüm sürecidir. Türk hukuk sistemi hâkim bağımsızlığı, adil yargılanma hakkı ve kişisel verilerin korunması ilkeleri üzerine kuruludur. Bu ilkeler, yargılamanın insan muhakemesine ve vicdani kanaate dayanmasını zorunlu kılar. Ancak çalışmada kullanılan GPT-4 ve GPT-5 modellerinin karar süreçlerinin şeffaf biçimde izlenememesi, “algoritmik gerekçelendirme” eksikliği nedeniyle hâkim bağımsızlığı ve adil yargılanma hakkı açısından risk taşımaktadır. Ayrıca bu sistemlerin kullandığı verilerde kişisel bilgi, tanık beyanı veya delil gibi unsurların yer alması, veri güvenliği ve gizlilik bakımından sorumluluk doğurabilir. Bu nedenle yapay zekâ sistemlerinin hukukî verilerle çalıştırılmadan önce anonimleştirme, veri maskeleyme ve erişim kontrolü gibi önlemlerle desteklenmesi gerekmektedir.

Bir diğer etik boyut, algoritmik önyargı ve tarafsızlık sorunudur. GPT modellerinin benzer maddeleri (örneğin TCK 244, 155, 158) farklı biçimlerde değerlendirmesi, sistemin tutarlılığını ve önyargısızlığını sorgulatmaktadır. Bu nedenle karar destek sistemlerinde kullanılan algoritmaların denetlenebilir, açıklanabilir ve izlenebilir biçimde geliştirilmesi önem taşır. Türkiye’de bu alana özgü yasal ve kurumsal çerçevelerin oluşturulması, yapay zekânın yalnızca yardımcı bir araç olarak kullanılmasını güvence altına alacaktır. Ayrıca Adalet Bakanlığı bünyesinde kurulacak etik komisyonlar tarafından, yapay zekâ uygulamaları adil yargılanma hakkı, veri güvenliği ve şeffaflık ilkeleri yönünden periyodik olarak denetlenmelidir. Böylece yapay zekâ, yargı bağımsızlığını gölgeleyen bir unsur değil,

insan muhakemesini destekleyen bir araç hâline gelebilir. Bu çalışmada kullanılan veri seti yalnızca beş örnek olayın analizine dayanmakta olup bu olaylar sadece bilişim hukuku alanındadır. Bu nedenle, ulaşılan sonuçların Türk yargı pratiğini bütün yönleriyle temsil ettiğini söylemek mümkün değildir. Özellikle davaların seyri açısından önemli unsurlar olan mahkeme içtihatlarının dinamik yorumu gibi öğeler, bu deneysel çalışmada yer almamaktadır. Dolayısıyla modelin verdiği yanıtlar, yalnızca kendisine sunulan sınırlı olay betimlerine dayanarak oluşturulmuş bir ön değerlendirme niteliğindedir.

Deneyde kullanılan model, GPT-4 ve GPT-5 sürümlerini temel almakta olup bu modellerin hiçbirisi hukuk alanında özel olarak eğitilmiş sistemler değildir. GPT, yalnızca doğal dili anlama ve üretme kapasitesine sahip bir LLM'dir. Bu nedenle verdiği cevaplar, hukuki bilgiye dayalı kesin hükümler değil, dilsel örüntülerden türetilmiş kelimelerin bağlamına dayanan tahminler olarak değerlendirilmelidir. Model, hukuki mantık yürütmeyi taklit edebilse de yargı pratiğinde belirleyici olan kanıt değerlendirmesi, tanık güvenilirliği veya maddi vakıaların sübjektif yorumu gibi unsurları dikkate alamamaktadır.

GPT uygulaması, çeşitli alanlardaki çok yönlülüğünü ve etkinliğini sergileyen birçok alanı kapsamaktadır. Tıp sektöründe yapılan çalışmalar, GPT-3.5'in klinik doğal dil işleme görevlerinde kullanımını vurgulayarak, biyomedikal kanıt çıkarma ve ilaç durumu belirlemede dikkate değer bir doğruluk elde ettiğini ortaya koymuştur (Sivarajkumar ve diğerleri, 2024). Bu özellik, geniş tıbbi literatürden ilgili hasta bilgilerinin çıkarılmasını kolaylaştırarak klinik karar alma süreçlerini geliştirdiği için özellikle sağlık profesyonelleri için faydalıdır (Yang ve diğerleri, 2025). Ayrıca araştırmalar, GPT'nin öğrencilere klinik değerlendirmelerde yardımcı olarak etkileşimli öğrenme ortamları yaratarak eczacılık eğitiminde önemli bir potansiyele sahip olduğunu göstermektedir (Yang ve diğerleri, 2025). Ancak GPT'nin performansı, genellikle eğitim verilerindeki önyargılardan ve hatalardan etkilenerek tutarsız olabilmektedir (Yang ve diğerleri, 2025).

Tıp alanının ötesinde, GPT'nin faydası duygusal destek uygulamalarına da uzanır; burada, hızlı mühendislik ve düşünce zinciri stratejilerinin duygusal diyaloglardaki performansını artırabileceği ve modelin insan benzeri empatik tepkiler vermesine olanak sağlayabileceği gösterilmiştir (Huang ve diğerleri, 2024). Mühendislik eğitimi alanında, özellikle jeoteknik çalışmalarda, GPT-4, karmaşık sorunları analiz etmek ve öğrenciler arasında anlayışı kolaylaştırmak için hedefli yönlendirme stratejileri kullanarak öğrenme çıktılarını

iyileştirmek için kullanılmıştır; ancak etkinliği, konunun karmaşıklığına bağlı olarak değişebileceği gözlemlenmiştir (Chen ve diğerleri, 2024).

Bir diğer kritik uygulama alanı da dezenformasyonla mücadeledir. Yapay zekâ alanındaki son gelişmeler, yanıltıcı bilgilerin tespitini iyileştirerek ve yanlış bilgileri etkisiz hale getirebilecek doğru içerikler üreterek yanlış anlatılarla mücadele etmek için GPT gibi modellerden yararlanmaya odaklanmıştır (Montoro-Montarroso ve diğerleri, 2023). Bu modellerin büyük miktarda metin verisini analiz etme kapasitesi, dezenformasyonla ilişkili kalıpların daha verimli bir şekilde belirlenmesini sağlayarak, potansiyel olarak daha bilinçli bir kamu söylemine ve müdahale stratejilerine yol açmaktadır (Montoro-Montarroso ve diğerleri, 2023).

Eğitim alanında GPT, büyük ilgi görmüştür. Yükseköğretim ortamlarında öğrenme çıktılarını iyileştirmek ve bilgi edinimini kolaylaştırmak için giderek daha fazla kullanılmaktadırlar. Bir çalışma, yapay zekâ tabanlı sohbet robotlarının öğrenci katılımını, kavramayı ve bilgi kalıcılığını önemli ölçüde artırabileceğini, ancak bunların etkililiğine ilişkin ampirik kanıtların yetersiz olduğunu göstermiştir (Malik ve diğerleri, 2025). Ayrıca, dil sınav soruları oluşturmak için GPT kullanımına yönelik araştırmalar hem fırsatları hem de zorlukları ortaya koymuş ve eğitimde değerlendirme için pratik çıkarımları vurgulamıştır (Kic-Drgas ve Kılıçkaya, 2024). Bu durum, ChatGPT gibi araçların kişiselleştirilmiş öğrenme ve uyarlanabilir öğretim stratejilerine yardımcı olduğu pedagojide yapay zekânın dönüştürücü potansiyelinin altını çizmektedir.

Eğitim uygulamalarının yanı sıra, GPT teknolojisi gazetecilik ve içerik oluşturma alanında da ilerleme kaydetmektedir. Yapay zekâ tarafından üretilen içeriğin medyaya entegrasyonu, anlatıların nasıl oluşturulup yayıldığını yeniden şekillendirmektedir. Örneğin, GPT modellerinin kullanımı, özellikle zamanında haberciliğin kritik önem taşıdığı hızlı tempolu bir haber ortamında faydalı olabilecek bilgilendirici makalelerin hızla oluşturulmasını sağlamaktadır (Lund ve diğerleri, 2023). Ancak, akademik dürüstlük ve dezenformasyon potansiyeliyle ilgili etik endişeler de dikkate alınmalıdır (Lund ve diğerleri, 2023). Bazı çalışmalar, yapay zekânın tutarlı metinler üretebilmesine rağmen, gazetecilikte kullanımının güvenilirlik ve doğruluk konularını ele alan sağlam çerçeveler gerektirdiğini savunmaktadır (Lund ve diğerleri, 2023).

GPT'nin hukuk alanında öne çıkan uygulamalarından biri ise, bu modellerin dava metinlerini analiz etmede ve avukatların argüman oluşturmalarına yardımcı olacak ilgili bilgileri çıkarmada etkili olduğu kanıtlanmış hukuki argüman madenciliğidir. Zubaer ve diğerleri (2023) tarafından yapılan araştırma, GPT'nin hukuki dili işlemedeki etkinliğini vurgulayarak, bu modellerin hukuki argümanları belirlemede ve bunları pratik kullanım için tutarlı bir şekilde yapılandırmada bazı geleneksel yöntemlerden daha iyi performans gösterebileceğini göstermektedir (Zubaer ve diğerleri, 2023). Bu özellik, GPT'yi argüman oluşturma çabalarını geliştirmek isteyen hukuk profesyonelleri için değerli bir kaynak haline getirmektedir.

Bu çalışma, GPT teknolojisinin tıp, eğitim, mühendislik ve gazetecilik gibi farklı alanlardaki çok yönlü kullanımına ilişkin literatürle ortak noktalar taşımakla birlikte önemli farklılıklar da ortaya koymaktadır. Tıp alanında klinik karar destek süreçlerinin iyileştirilmesi, eğitimde öğrenme çıktılarının artırılması, gazetecilikte hızlı içerik üretimi veya duygusal destek uygulamalarında empati benzeri yanıtların sağlanması gibi örneklerde olduğu gibi, bu çalışmada da GPT'nin karmaşık metinsel verileri işleme, ilgili bilgiyi ayıklama ve kullanıcıya karar sürecinde destek sağlama kapasitesi temel bir ortak payda oluşturmaktadır. Benzer şekilde, dezenformasyonla mücadele alanındaki araştırmalar da GPT modellerinin büyük ölçekli metinleri analiz ederek yanıltıcı anlatıları tespit etme ve doğrulayıcı içerik üretme potansiyelini ortaya koymakta; böylece kamusal söylemin daha doğru bilgiyle şekillenmesine katkı sağlamaktadır. Bununla birlikte, hukuki alanın yapısal özellikleri nedeniyle bu çalışma, diğer alanlardan farklı olarak GPT'nin normatif değerlendirme gerektiren, mantıksal tutarlılığın hayati olduğu ve yüksek riskli sonuçlara sahip hukuk metinlerini çözümleme performansını incelemektedir. Eğitimde veya tıpta görülen önyargı ve tutarsızlık riskleri burada da geçerli olmakla beraber, hukuki yorumlamada küçük bir hatanın bile sonuca etkisi daha büyük olduğundan, bu çalışma GPT'nin hukuki argüman madenciliği ve dava çözümlemesi bağlamında nasıl davrandığını daha kritik bir perspektiften ele almaktadır. Sonuç olarak, önceki çalışmaların GPT'nin çeşitli sektörlerde verimlilik sağladığını göstermesine paralel olarak bu araştırma da modelin hukuk alanında işlevsel bir araç olabileceğini ortaya koymakta; ancak hukukun normatif ve sistematik yapısı nedeniyle GPT kullanımının diğer alanlardan daha dikkatli, sınırlı ve yöntemsel bir değerlendirme gerektirdiğini vurgulamaktadır.

Ayrıca OpenAI tarafından 29.10.2025 tarihli kullanım politikası güncellemesi ile GPT'nin bazı özelliklerine sınırlamalar getirilmiştir (OpenAI, t.y.). OpenAI hizmetlerinin insanların hayatlarını etkileyen kritik alanlarda onları manipüle etmek, kandırmak, istismar etmek veya haklarına müdahale etmek için kullanılmasını yasaklamaktadır (OpenAI, t.y.). Bu kapsamda; akademik sahtekârlık, dolandırıcılık, siyasi manipülasyon, ayrıca insanların yaşamını ciddi şekilde etkileyebilecek hukuk, tıp, finans, istihdam, barınma, eğitim, sigorta, kamu hizmetleri, göç, ulusal güvenlik gibi hassas konularda insan denetimi olmadan yüksek riskli kararların otomatikleştirilmesi de yasaktır (OpenAI, t.y.). Amaç, insanların kendi kararlarını özgürce verebilmesini ve temel haklarının korunmasını sağlamaktır (OpenAI, t.y.).

Bu çalışma, yapay zekâ modellerinin hukuki kararları analiz etme ve anlamlandırma kapasitesini inceleyen önemli bir araştırmayı temsil etmektedir. Çalışmanın yürütüldüğü dönemde GPT modelleri, hukuki metin çözümlemesi yapabilmekte ve araştırmacılara bu alanda geniş bir inceleme alanı sunmaktaydı. Ancak OpenAI'nin 2025 yılı sonu itibarıyla yürürlüğe giren yeni kullanım politikası kapsamında, yapay zekâ sistemlerinin kişiye özel hukuki değerlendirme veya yönlendirme niteliği taşıyabilecek içerik üretmesi kısıtlanmıştır (OpenAI, t.y.).

Bu politika değişikliği, tez çalışmasının değerini daha da artırmıştır. Çünkü bu çalışma, söz konusu kısıtlama öncesindeki döneme ait nadir bir bilimsel incelemeyi belgelemektedir. Araştırma; yapay zekânın hukuki muhakeme süreçlerine nasıl yaklaşabildiğini, hangi noktalarda güçlü veya sınırlı olduğunu ve hukuk alanındaki potansiyel kullanım çerçevesini ortaya koymaktadır. Güncel politikalar sebebiyle artık aynı nitelikte bir çalışma yürütmek mümkün olmadığından, bu tez hem akademik hem de teknolojik gelişim açısından referans değeri taşıyan özgün bir kaynak niteliğine kavuşmuştur.

Bu çalışmada GPT-4 ve GPT-5 kullanılarak elde edilen yanıtlar karşılaştırıldığında, iki model arasında anlamlı farklılıklar bulunduğu görülmektedir. Bu farklılıkların ortaya çıkmasının temel nedeninin GPT-5'in, GPT-4'e göre yetenek ve özelliklerinin geliştirilmiş olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. OpenAI'nin resmi tanıtımına göre GPT-5, GPT-4'e kıyasla daha gelişmiş bir yapay zekâ sistemi olup, otomatikleştirilmiş akıl yürütme mekanizmaları sayesinde karmaşık problemlerde daha doğru ve tutarlı sonuçlar üretmektedir (OpenAI, 2025). Modelin kodlama, matematik, metin üretimi, sağlık ve görsel algı gibi alanlarda performansının artırıldığı, ayrıca hız ve kullanılabilirlik açısından önemli

iyileştirmeler sunduğu belirtilmektedir (OpenAI, 2025). Bu özellikleriyle GPT-5, hem genel hem de profesyonel kullanım için daha güvenilir ve yetkin bir dil modeli olarak konumlandırılmaktadır (OpenAI, 2025). Ayrıca GPT-4, genel amaçlı ve güvenilir bir dil modeli olarak öne çıkarken, GPT-5 yaratıcılık, akıl yürütme ve alana özgü uyarlanabilirlik bakımından niteliksel bir ilerleme sunmaktadır (Georgiou, 2025). GPT-5'in özellikle eğitim, sağlık ve akademi alanlarında bağlama daha duyarlı ve özelleşmiş çıktılar ürettiği görülmektedir (Georgiou, 2025).

Bu çalışma her ne kadar Türk hukuk sisteminde yapay zekânın karar destek potansiyelini göstermesi açısından önemli bir ön adım olsa da veri setinin küçüklüğü, alan eğitiminin olmaması ve yargı dosyalarının bütünsel niteliğini içermemesi nedeniyle, elde edilen bulguların temsil gücü sınırlı olarak değerlendirilmelidir. Gelecekte daha geniş, çok boyutlu veri setleriyle ve hukuk eğitimi almış modellerle yapılacak araştırmalar, yapay zekânın yargısal karar süreçlerine katkısını daha sağlıklı biçimde ölçmeye olanak tanıyacaktır.

6. SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışmanın odak noktası, Türk hukuk sisteminin derinlerine kök salmış ve davaların uzamasına yol açan yapısal dinamikleri titizlikle incelemektir. Bu bağlamda, yapay zekâ tabanlı sistemlerin, özellikle de GPT gibi büyük dil modellerinin, bu kronik soruna ne denli çözüm getirebileceği değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular dikkat çekicidir: Yapay zekâ, hukuki vakaları anlamlandırma ve mevcut normlara tutarlı çıkarımlar geliştirme aşamalarında şaşırtıcı derecede kayda değer bir başarı sergileyebilmiştir. Ancak, bu teknolojik yeteneklerin, bir insan hâkimin sahip olduğu derin sezgi ve muhakeme yeteneğinin tamamında sahip olabileceği yanılgısına düşülmemelidir. Yapay zekânın, yargı süreçlerinde iş yükünü hafifletme, zaman tasarrufu sağlama ve genel verimliliği artırma potansiyeline sahip bir destekleyici araç olarak konumlandırılması gerektiği kanaatine varılmıştır. Aşağıda, bu temel tespitler ışığında, yapay zekânın hukukî muhakeme yeteneğinin sınırları, mevcut uygulamadaki kısıtlamaları ve gelecekteki yargısal süreçlere katabileceği olası pozitif etkiler ayrıntılı bir şekilde tartışılacaktır.

Çalışma kapsamında yapılan değerlendirmeler göstermektedir ki, GPT benzeri üretken yapay zekâ modelleri belirli ölçüde hukukî muhakeme yeteneği sergileyebilmektedir. Model, olayları anlamlandırma, ilgili TCK maddelerini tespit etme ve gerekçeli karar taslağı oluşturma gibi aşamalarda çoğu zaman insan hâkimle benzer sonuçlara ulaşmıştır. Ancak bu başarı, modelin gerçekten “hukukî düşünme” yeteneğine sahip olduğunu değil, dilsel örüntüler üzerinden hukuka benzer sonuçlar üretebildiğini göstermektedir. Çünkü yapay zekâ, olguların ahlaki, sosyal ve insani yönlerini değerlendirme kapasitesine sahip değildir. Dolayısıyla, hukukî muhakemede belirleyici olan takdir yetkisi, vicdanî kanaat ve adalet duygusu gibi unsurlar yalnızca insan yargısına özgüdür.

GPT tabanlı sistemlerin yargısal karar verme sürecinde yardımcı araç olarak kullanılması, Türk hukukunda kronikleşmiş zaman sorununun azaltılmasına katkı sağlayabilir. Modelin çok kısa sürede olayları çözümlemesi, taslak metinler hazırlaması ve usule ilişkin hataları tespit edebilmesi, hem yargı mensuplarının iş yükünü hafifletebilir hem de yargı süreçlerinin daha verimli ve hızlı işlemesine yardımcı olabilir. Özellikle Türk yargılama sisteminde, hâkimin her dosya için gerekçeli karar yazmakla yükümlü olduğu düşünüldüğünde, GPT benzeri sistemlerin taslak karar üretimi veya ön inceleme raporu hazırlama gibi işlevleri büyük kolaylık sağlayacaktır.

Her ne kadar GPT gibi yapay zekâ tabanlı dil modellerinin yargı sürecinin hızlanmasına katkı sağlayacağı düşünülse de bu katkının sınırsız olduğu düşünülmemelidir. GPT'nin hukuk alanında eğitilmemiş olması, veri setinin sınırlı kalması ve modelin bağlam dışı yanılma riski, onu karar verici değil, yalnızca karar destekleyici bir araç haline getirmektedir. Modelin önerileri, insan yargısının yerini alamaz; aksine, yargıcın karar verme sürecinde alternatif bakış açıları sunarak süreci destekleyebilir. Bu çerçevede yapay zekânın hukukta kullanımı, insan unsurunu ortadan kaldırmak yerine, hız, erişilebilirlik ve tutarlılık bakımından adalet hizmetine katkı sağlayan bir “yardımcı ortak” olarak konumlandırılmalıdır.

GPT benzeri yapay zekâ sistemleri hukukî muhakemeyi tamamen ikame edemez; fakat doğru sınırlar içinde kullanıldığında, Türk hukuk sisteminde süregelen zaman, iş yükü ve verimlilik sorunlarının çözümünde güçlü bir destek potansiyeli taşımaktadır. Gelecekte bu modellerin hukuk verisiyle eğitilmesi ve etik çerçevede denetlenmesi, onların yargı pratiğinde daha güvenilir, şeffaf ve sorumlu biçimde kullanılmasını mümkün kılacaktır.

Bu çalışma, Türk hukukunda yapay zekânın uygulanabilirliğini doğrudan inceleyen deneysel bir örnek olarak değerlendirilebilir. Çalışmada beş farklı olay üzerinden yapılan analizler, GPT-4 ve GPT-5 modellerinin ceza hukuku bağlamında nasıl sonuçlar üretebildiğini ortaya koymuştur. Bu yönüyle çalışma, teorik tartışmaların ötesine geçerek, somut olay temelli bir inceleme yoluyla LLM'lerin hukukî muhakeme performansını gözlemleme imkânı sunmuştur. Her olayda GPT'nin olay örgüsünü çözümleme, uygun TCK maddelerini belirleme ve delilleri yorumlama süreçlerindeki tutarlılığı, yapay zekânın belirli sınırlar içinde karar destek aracı olarak işlev görebileceğini göstermiştir.

Bu araştırmanın özgün yönlerinden bir diğeri, istem mühendisliği tekniklerinin hukuk alanında yapay zekâ kullanımına etkisini de gözlemlemektir. Modelin hukukî değerlendirme biçimini güçlendirmek amacıyla istem tasarlanmış ve bu sayede modelin yorum derinliği, norm tercihleri ve delil değerlendirme biçimi gözlemlenmiştir. Bu yöntem, yapay zekâ sistemlerinin sadece cevap üretme kabiliyetini değil, aynı zamanda hukukî akıl yürütme tarzını da incelemeye imkân tanımaktadır. Bu yönüyle prompt engineering, gelecekte yargı bilişim sistemlerinde model doğruluğunu, tarafsızlığını ve yorum tutarlılığını ölçmek için yenilikçi bir metodolojik yaklaşım olarak değerlendirilebilir.

Bu çalışma Türk hukuk sisteminde yapay zekânın potansiyel entegrasyonuna dair öncül bir örnek olmayı amaçlamaktadır. Sınırlı sayıda olay üzerinden yürütülmüş olsa da GPT tabanlı modellerin ceza hukuku karar mantığını belirli ölçüde taklit edebildiği, ancak hâkim muhakemesinin yerini alamayacağı açıkça görülmüştür. Buna karşın, yapay zekânın ön değerlendirme, emsal arama ve norm analizi gibi süreçlerde kullanılmasının yargılamayı hızlandırabileceği ve karar süreçlerinde yardımcı bir araç olarak değerlendirilebileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Türk hukuk sisteminde yapay zekâ tabanlı uygulamaların entegrasyonu, yalnızca akademik düzeyde değil, kurumsal ölçekte de desteklenmesi gereken bir süreçtir. Bu bağlamda Adalet Bakanlığı, Yargıtay ve UYAP gibi kurumların öncülüğünde pilot projelerin artırılması önerilebilir. Çalışmada elde edilen bulgular, GPT benzeri LLM'lerin ceza hâkimlerinin kararlarıyla belirli ölçüde örtüşebildiğini göstermiştir; bu da yapay zekâ sistemlerinin mevcut yargısal veri tabanlarına entegre edilmesi hâlinde, özellikle emsal karar tarama, metin sınıflandırma, taslak karar önerme ve delil özetleme gibi alanlarda önemli bir işlev görebileceğini ortaya koymaktadır. Pilot projeler hem teknik sınırlamaları hem de etik riskleri küçük ölçekte test etmeye imkân tanıyarak daha güvenli ve kontrollü bir geçiş süreci sağlayacaktır.

Yapay zekâ uygulamalarının yargı süreçlerine entegre edilmesinde insan faktörü de en az teknik altyapı kadar önemlidir. Bu nedenle, yargı mensupları, savcılar ve adliye personeli için yapay zekâ okuryazarlığı ve etik farkındalık eğitimlerinin zorunlu hale getirilmesi önem taşımaktadır. Bu tür eğitimler, personelin yapay zekâ sistemlerinin nasıl çalıştığını, hangi tür verilerden beslendiğini ve hangi etik sınırlar içinde kullanılabileceğini anlamasını sağlar. Böylece hem sistemlerin yanlış veya önyargılı kullanımının önüne geçilebilir hem de insan yargısının nihai karar verici konumu korunabilir.

Buna ek olarak, yapay zekâ tabanlı karar destek sistemlerinin geliştirilmesinde şeffaflık ve denetlenebilirlik ilkeleri de gözetilmelidir. Çalışmamızda görüldüğü üzere GPT modelleri, bazı olaylarda doğru normatif çıkarımlara ulaşmış olsa da gerekçelendirme süreci her zaman tam olarak izlenememektedir. Bu durum, hukukî güvenlik ve hesap verebilirlik açısından risk oluşturabilir. Bu nedenle geliştirilecek sistemlerin kullandıkları algoritmaların açıklanabilir, karar süreçlerinin denetlenebilir ve kullanıcı müdahalesine açık biçimde tasarlanması gereklidir. Böylece yapay zekâ, yargı erkinin bağımsızlığına zarar vermeden,

hukukî sürecin hızını ve verimliliğini artıran destekleyici bir unsur olarak konumu korunabilir.

Bu çalışma ile Türk hukuk sisteminde yapay zekâ uygulamalarına yönelik daha kapsamlı araştırmaların zeminini oluşturabilmek istenmektedir. Gelecekte yapılacak çalışmaların, yalnızca bilişim hukuku alanıyla sınırlı kalmayıp ceza hukukunda diğer alanlarda hatta idare, ticaret, iş ve borçlar hukuku gibi farklı hukuk dallarını da kapsayacak biçimde genişletilmesi önerilmektedir. Böylelikle, yapay zekâ modellerinin farklı hukukî düşünme biçimleri ve yorum gelenekleri karşısında nasıl performans gösterdiği daha kapsamlı biçimde analiz edilebilir. Özellikle yazılı yargılama geleneği güçlü olan Türk hukuk sistemi açısından, yapay zekânın metin yorumlama ve norm uygulama kapasitesi, her bir hukuk dalı için ayrı ayrı değerlendirilmeye değerdir.

Ayrıca, bu çalışmada yalnızca GPT-4 ve GPT-5 modelleri kullanılmış olsa da gelecekte Claude, Gemini, Mistral gibi farklı LLM'lerin benzer olaylarda karşılaştırmalı test edilmesi önerilebilir. Ayrıca çok modlu modeller kullanılarak, görsel işitsel öğelerin analizi sağlanabilir. Bu tür karşılaştırmalar, modellerin hukukî muhakeme tarzları, gerekçelendirme derinlikleri ve norm seçimi tutarlılıkları açısından farklılıklarını ortaya koyacaktır. Bu gibi çalışmalarla, hangi modelin Türk hukukuna daha uygun yorumlama biçimine sahip olduğu belirlenebilir.

Bir diğer önemli araştırma yönü, yerelleştirilmiş hukuk modellerinin geliştirilmesidir. Mevcut çalışmada kullanılan GPT modelleri, genel dil yetkinliği yüksek olmasına rağmen, hukuk alanında özel bir eğitimden geçirilmemiştir. Bu nedenle gelecekte, yapay zekâyâ örnek yargı kararları, mevzuat yapıları, kanun gerekçeleri ve doktrin açıklamaları gibi yerel hukuk materyalleriyle özel bir eğitim verilebilir, ayrıca Almayla Artırılmış Üretim (Retrieval-Augmented Generation - RAG) temelli yaklaşımlarla desteklenebilir. Böylelikle modelin Türk hukuk terminolojisine, norm sistematığına ve yargısal diline daha uygun şekilde metin üretmesi ve hâkime destek olacak işlemleri gerçekleştirmesi mümkün olacaktır.

İleride yürütülecek araştırmalarda etkileşimli deney tasarımlarının uygulanması da önem taşımaktadır. Örneğin, hâkim veya savcıların yapay zekâ ile ortak değerlendirme yaptığı senaryolar oluşturularak, modelin insan yargısı üzerindeki etkisi gözlemlenebilir. Böyle bir

yaklaşım, sadece teknolojik doğruluk düzeyini değil, aynı zamanda yargı pratiğinde insan–yapay zekâ iş birliğinin sınırlarını anlamaya da katkı sağlayacaktır. Bu tür çalışmalar, Türk hukuk sisteminde yapay zekânın kurumsal entegrasyonuna yönelik daha sağlam ve veri temelli politikaların geliştirilmesine yardımcı olacaktır.

KAYNAKLAR

- Ademu, I. O., Imafidon, C. O., & Preston, D. S. (2011). A new approach of digital forensic model for digital forensic investigation. *International Journal of Advanced Computer Science and Applications*, 2(12).
- Akil, C. (2011). Medeni yargılama hukukunda mahkeme tarafından atanan bilirkişi-uzman tanık ayrımı. *Ankara Barosu Dergisi*(2), 171-183.
- Alassan, M. S. Y., Espejel, J. L., Bouhandi, M., Dahhane, W., & Ettifouri, E. H. (2024). Comparison of open-source and proprietary LLMs for machine reading comprehension: A practical analysis for industrial applications. *arXiv preprint arXiv:2406.13713*.
- Alcántara Francia, O. A., Nunez-del-Prado, M., & Alatrasta-Salas, H. (2022). Survey of text mining techniques applied to judicial decisions prediction. *Applied Sciences*, 12(20), 10200.
- Al Zubaer, A., Granitzer, M., & Mitrović, J. (2023). Performance analysis of large language models in the domain of legal argument mining. *Frontiers in artificial intelligence*, 6, 1278796.
- Arisoy, E., Sainath, T. N., Kingsbury, B., & Ramabhadran, B. (2012, June). Deep neural network language models. In *Proceedings of the NAACL-HLT 2012 Workshop: Will We Ever Really Replace the N-gram Model? On the Future of Language Modeling for HLT* (pp. 20-28).
- Ashley, K. D. (2018). Automatically extracting meaning from legal texts: opportunities and challenges. *Ga. St. UL Rev.*, 35, 1117.
- Ashley, K. D. (2022). Prospects for legal analytics: some approaches to extracting more meaning from legal texts. *University of Cincinnati Law Review*, 90(4), 5.
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi. (2024) Deniz and Others v. Türkiye, Başvuru No. 43382/19 and 236 others, Karar Tarihi: 17 Aralık 2024. [https://hudoc.echr.coe.int/tur#{"itemid":\["001-238521"\]}](https://hudoc.echr.coe.int/tur#{)
- Aydın, D. (2014). Ceza Muhakemesinde Deliller. Yetkin Basım Yayın.
- Aydın, N. (2018). Nitel Araştırma Yöntemleri: Etnoloji. *Uluslararası Beşerî ve Sosyal Bilimler İnceleme Dergisi*, 2(2), 60-71.
- Bang, Y., Cahyawijaya, S., Lee, N., Dai, W., Su, D., Wilie, B., Lovenia, H., Ji, Z., Yu, T., & Chung, W. (2023). A multitask, multilingual, multimodal evaluation of chatgpt on reasoning, hallucination, and interactivity. *arXiv preprint arXiv:2302.04023*.
- Baytaz, A. B. (2020). Seri Muhakeme Usulü. *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi*, 8(2), 227-273.
- Berber, A. (2017). Yönetimde kavramsal çerçeve belirleme ve nitel araştırma yöntemleri. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 46, 71-73.
- Biswas, S. (2023). Role of chatGPT in Law: According to chatGPT. Available at SSRN 4405398.

- Bowen GA. 2009. Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal* 9: 27–40
- Brown, P. F., Della Pietra, V. J., Desouza, P. V., Lai, J. C., & Mercer, R. L. (1992). Class-based n-gram models of natural language. *Computational linguistics*, 18(4), 467-480.
- Buchanan, B. G., & Headrick, T. E. (1970). Some speculation about artificial intelligence and legal reasoning. *Stan. L. Rev.*, 23, 40.
- Ceza Muhakemesi Kanunu. (2004). Kanun No: 5271. Resmî Gazete: 17.12.2004/25673. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5271&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- Chakraborty, S., Paul, H., Ghatak, S., Pandey, S. K., Kumar, A., Singh, K. U., & Shah, M. A. (2022). An AI-based medical chatbot model for infectious disease prediction. *Ieee Access*, 10, 128469-128483.
- Chang, Y., Wang, X., Wang, J., Wu, Y., Yang, L., Zhu, K., Chen, H., Yi, X., Wang, C., & Wang, Y. (2024). A survey on evaluation of large language models. *ACM Transactions on Intelligent Systems and Technology*, 15(3), 1-45.
- Chen, B., Zhang, Z., Langrené, N., & Zhu, S. (2023). Unleashing the potential of prompt engineering in large language models: a comprehensive review. *arXiv preprint arXiv:2310.14735*.
- Chen, L., Tophel, A., Hettiyadura, U., & Kodikara, J. (2024). An investigation into the utility of large language models in geotechnical education and problem solving. *Geotechnics*, 4(2), 470-498.
- Choi, W. C., & Chang, C. I. (2025). A Survey of Techniques, Key Components, Strategies, Challenges, and Student Perspectives on Prompt Engineering for Large Language Models (LLMs) in Education.
- Christina M. Schuck, “A Search for the Caselaw to Support the Computer Search ‘Guidance’ in United States v. Comprehensive Drug Testing,” *Lewis & Clark Law Review* 16, no. 2 (2012): 749.
- Cui, J., Ning, M., Li, Z., Chen, B., Yan, Y., Li, H., Ling, B., Tian, Y., & Yuan, L. (2023). Chatlaw: A multi-agent collaborative legal assistant with knowledge graph enhanced mixture-of-experts large language model. *arXiv preprint arXiv:2306.16092*.
- Çınar, A. R. (2006). Ceza Yargılamasında temyiz yolu: 5271 ve 1412 sayılı Ceza Yargılaması Yasaları ile karşılaştırmalı hukukta (Alman hukukunda) temyiz yolu. *Turhan Kitabevi Yayınları*.
- DalGLISH, S. L., Khalid, H., & McMahon, S. A. (2020). Document analysis in health policy research: the READ approach. *Health policy and planning*, 35(10), 1424-1431.
- Değirmenci, O. (2020). Adli Bilişimde Önceliklendirme (Trijaj) Yönteminin Ceza Muhakemesi Hukuku Açısından Değerlendirilmesi. *Bilişim Hukuku Dergisi*, 2(1), 47-79.
- Devlin, J., Chang, M.-W., Lee, K., & Toutanova, K. (2019). Bert: Pre-training of deep bidirectional transformers for language understanding. *Proceedings of the 2019*

conference of the North American chapter of the association for computational linguistics: human language technologies, volume 1 (long and short papers),

- Ding, R., Zhang, C., Wang, L., Xu, Y., Ma, M., Zhang, W., Qin, S., Rajmohan, S., Lin, Q., & Zhang, D. (2023). Everything of thoughts: Defying the law of penrose triangle for thought generation. arXiv preprint arXiv:2311.04254.
- Dong, Q., Li, L., Dai, D., Zheng, C., Ma, J., Li, R., ... & Sui, Z. (2024, November). A survey on in-context learning. In Proceedings of the 2024 conference on empirical methods in natural language processing (pp. 1107-1128).
- Dugac, G., & Altwicker, T. (2025). Classifying legal interpretations using large language models. *Artificial Intelligence and Law*, 1-19.
- Duvan, A. Ö. (2019). Bireysel Başvuru Kararlarında Makul Sürede Yargılanma Hakkı. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 68(1), 287-336.
- Erdoğan, S. (2017). İslâm Muhâkeme Hukukunda Delil Sistemleri ve Hâkimin Takdir Yetkisi. *Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 132-144.
- Eriş, A. U. (2018). Ceza muhakemesi hukukunda uzlaştırma ve uzlaştırma eğitimi.
- Ersoy, U. (2020). Seri Muhakeme ve Basit Yargılama Usullerinde İtiraz Kurumuna İlişkin Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 28(2), 857-885.
- Gedik, D. (2019). Ceza muhakemesinde hâkimin delilleri değerlendirme serbestliği (CMK M. 217). *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN'a Armağan, 21, 913-963.
- Gibbs, S. (2016). Chatbot lawyer overturns 160,000 parking tickets in London and New York. *The Guardian*, 28, 2016.
- Georgiou, G. P. (2025). Capabilities of GPT-5 across critical domains: Is it the next breakthrough?. arXiv preprint arXiv:2508.19259.
- Göksu, M. (2011). Hukuk yargılamasında elektronik delil. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Gözübüyük, Ş., & Gölcüklü, F. (2011). Avrupa insan hakları sözleşmesi ve uygulaması. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara.
- Güneş, M., (2012), "UYAP Bilgi Sisteminin Bilgiyi Yaratma, Koruma ve Transfer Etme Açısından Adalet Bakanlığı Çalışanlarının Örgütsel Öğrenme Sürecine Etkisinin İncelenmesi: Uzman Kullanıcılar Üzerinde Bir Uygulama", Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Büro Yönetimi Eğitimi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Huang, Y., Li, L., Dong, W., Dong, Y., Huang, Y., & Liu, H. Human-AI Collaboration Supporting GPT-4o Achieving Human-Level User Feedback in Emotional Support Conversations: Integrative Modeling and Prompt Engineering Approaches.
- Hukuk Muhakemeleri Kanunu, (2011). Kanun No: 6100. Resmi Gazete: 04.02.2011/27836. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6100.pdf>
- Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu, (2021). Kanun No: 6325. Resmî Gazete: 22.11.1982/28331. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6325.pdf>

- Iu, K. Y., & Wong, V. M.-Y. (2023). Chatgpt by openai: The end of litigation lawyers? Available at SSRN 4339839.
- Isaac, O., & Johnson, N. (t.y.) The Use of Chatbots in Providing Free Legal Guidance: Benefits and Limitations.
- İnternet: Harvey AI. (t.y.). Harvey AI: The AI assistant for work. Web: <https://www.harvey.ai> 20 Kasım 2025’de alınmıştır.
- İnternet: OpenAI. (t.y.). Kullanım politikaları. Web: https://openai.com/tr-TR/policies/usage-policies/?utm_source=chatgpt.com 28 Kasım 2025’de alınmıştır.
- İnternet: OpenAI. (2015). Karşınızda GPT-5. OpenAI. https://openai.com/tr-TR/index/introducing-gpt-5/?utm_source=chatgpt.com, Son Erişim Tarihi: 17.12.2025.
- Ji, Z., Lee, N., Frieske, R., Yu, T., Su, D., Xu, Y., Ishii, E., Bang, Y. J., Madotto, A., & Fung, P. (2023). Survey of hallucination in natural language generation. *ACM computing surveys*, 55(12), 1-38.
- Jing, K., & Xu, J. (2019). A survey on neural network language models. *arXiv preprint arXiv:1906.03591*.
- Kalyan, K. S., Rajasekharan, A., & Sangeetha, S. (2021). Ammus: A survey of transformer-based pretrained models in natural language processing. *arXiv preprint arXiv:2108.05542*.
- Kaniemozhi A/P Katheravan, Puvanamathi A/P Mathiallahan, Nabeel Mahdi Althabhwai, ‘Science and Technology's Influence on Law: The Perspective of Jurisprudence’ (2022) 1(2) *Economic Growth and Environment Sustainability* 32-35.
- Kaplan, J., McCandlish, S., Henighan, T., Brown, T. B., Chess, B., Child, R., Gray, S., Radford, A., Wu, J., & Amodei, D. (2020). Scaling laws for neural language models. *arXiv preprint arXiv:2001.08361*.
- Karakehya, H., & Tunçer, A. İ. (2021). Ceza Muhakemesinde Basit Yargılama ve Adil Yargılanma Hakkı. *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, (17), 303-354.
- Kekeç, E. K. (2011). Arabuluculuk yoluyla uyusmazlık çözümünde temel asamalar ve taktikler. *Verlag nicht ermittelbar*.
- Klappert, J., Lange, F., Maierhöfer, P., & Usovitsch, J. (2021). Integral reduction with Kira 2.0 and finite field methods. *Computer Physics Communications*, 266, 108024.
- Ko, H. (2009). On the role of a mediator: A behavioural law and economics perspective. *Asia Pacific Law Review*, 17(sup1), 195-204.
- Kojima, T., Gu, S. S., Reid, M., Matsuo, Y., & Iwasawa, Y. (2022). Large language models are zero-shot reasoners. *Advances in neural information processing systems*, 35, 22199-22213.
- Kuijjer, M. (2013). The right to a fair trial and the Council of Europe’s efforts to ensure effective remedies on a domestic level for excessively lengthy proceedings. *Human Rights Law Review*, 13(4), 777-794.

- Lappin, S. (2024). Assessing the strengths and weaknesses of large language models. *Journal of Logic, Language and Information*, 33(1), 9-20.
- Laskar, M. T. R., Bari, M. S., Rahman, M., Bhuiyan, M. A. H., Joty, S., & Huang, J. X. (2023). A systematic study and comprehensive evaluation of ChatGPT on benchmark datasets. *arXiv preprint arXiv:2305.18486*.
- Liu, P., Yuan, W., Fu, J., Jiang, Z., Hayashi, H., & Neubig, G. (2023). Pre-train, prompt, and predict: A systematic survey of prompting methods in natural language processing. *ACM computing surveys*, 55(9), 1-35.
- Lund, B. D., Wang, T., Mannuru, N. R., Nie, B., Shimray, S., & Wang, Z. (2023). ChatGPT and a new academic reality: AI-written research papers and the ethics of the large language models in scholarly publishing *Journal of the Association for Information Science and Technology*, 74, 570-581.
- Lunhol, O., & Torhalo, P. (2024). Artificial Intelligence in Law Enforcement: current state and development prospects. *Proceedings of Socratic Lectures*, 10, 120-124.
- Luo, M., Xu, X., Dai, Z., Pasupat, P., Kazemi, M., Baral, C., ... & Zhao, V. Y. (2023). Dr. icl: Demonstration-retrieved in-context learning. *arXiv preprint arXiv:2305.14128*.
- Loutsaris, M. A., & Charalabidis, Y. (2020). Legal informatics from the aspect of interoperability: A review of systems, tools and ontologies. *Proceedings of the 13th International Conference on Theory and Practice of Electronic Governance*,
- Mann, B., Ryder, N., Subbiah, M., Kaplan, J., Dhariwal, P., Neelakantan, A., Shyam, P., Sastry, G., Askell, A., & Agarwal, S. (2020). Language models are few-shot learners. *arXiv preprint arXiv:2005.14165*, 1(3), 3.
- Mazlum, İ. (2025). Hukuk Yargılamasında Hedef Süre Uygulaması. *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 15(1), 1011-1043.
- McHugh, B., Myers, D., & Patel, A. (2024). AI Co-Counsel: An Attorney's Guide to Using Artificial Intelligence in the Practice of Law Symposium. *Akron Law Review*, 57(3), 3.
- Medvedeva, M., Wieling, M., & Vos, M. (2021). Rethinking the Field of Automatic Prediction of Court Decisions' (2023). *Artificial Intelligence and Law*, 31, 195.
- Metin, Ö., & Gelbal, O. (2008). The path to modern Turkish law. *Ankara Bar Review*, 1(2), 121-125.
- Mıdık, B. (2022). Teknolojik Gelişmeler Işığında Hukuk Yargılamasını Yeniden Düşünmek: Otomasyondan Köklü Dönüşüme. *Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* (25/26).
- Miao, J., Thongprayoon, C., Suppadungsuk, S., Krisanapan, P., Radhakrishnan, Y., & Cheungpasitporn, W. (2024). Chain of thought utilization in large language models and application in nephrology. *Medicina*, 60(1), 148.
- Micah, E. E., Saidu, I. H., Ibitomi, T., & Sanusi, B. S. (2023). Digital forensics in the era of cybercrime: emerging trends and challenges for forensic accountants in Nigeria. *European Journal of Accounting, Auditing and Finance Research*, 11(9), 85-100.

- Mienye, I. D., Swart, T. G., & Obaido, G. (2024). Recurrent neural networks: A comprehensive review of architectures, variants, and applications. *Information*, 15(9), 517.
- Min, S., Lewis, M., Zettlemoyer, L., & Hajishirzi, H. (2021). Metaicl: Learning to learn in context. *arXiv preprint arXiv:2110.15943*.
- Minaee, S., Mikolov, T., Nikzad, N., Chenaghlu, M., Socher, R., Amatriain, X., & Gao, J. (2024). Large language models: A survey. *arXiv preprint arXiv:2402.06196*.
- Montoro-Montarroso, A., Cantón-Correa, J., Rosso, P., Chulvi, B., Panizo-Lledot, Á., Huertas-Tato, J., ... & Gómez-Romero, J. (2023). Fighting disinformation with artificial intelligence: fundamentals, advances and challenges. *Profesional de la Información*, 32(3).
- Murray, M. D. (2023). Artificial intelligence and the practice of law part 2: Working with your new AI staff attorney. Available at SSRN 4478748.
- Naveed, H., Khan, A. U., Qiu, S., Saqib, M., Anwar, S., Usman, M., Akhtar, N., Barnes, N., & Mian, A. (2023). A comprehensive overview of large language models. *ACM Transactions on Intelligent Systems and Technology*.
- Nay, J. J. (2023). Large language models as fiduciaries: a case study toward robustly communicating with artificial intelligence through legal standards. *arXiv preprint arXiv:2301.10095*.
- Necz, D. (2024). Rules over words: Regulation of chatbots in the legal market and ethical considerations. *Hungarian Journal of Legal Studies*, 64(3), 472-485.
- Nguyen, T.-S., Nguyen, L.-M., Tojo, S., Satoh, K., & Shimazu, A. (2018). Recurrent neural network-based models for recognizing requisite and effectuation parts in legal texts. *Artificial Intelligence and Law*, 26(2), 169-199.
- Nguyen, H. T. (2023). A brief report on lawgpt 1.0: A virtual legal assistant based on gpt-3. *arXiv preprint arXiv:2302.05729*.
- Nigam, S. K., Balaramamahanthi, D. P., Mishra, S., Shallum, N., Ghosh, K., & Bhattacharya, A. (2025, January). NYAYAANUMANA and INLEGALLLAMA: The largest Indian legal judgment prediction dataset and specialized language model for enhanced decision analysis. In *Proceedings of the 31st International Conference on Computational Linguistics* (pp. 11135-11160).
- Nori, H., King, N., McKinney, S. M., Carignan, D., & Horvitz, E. (2023). Capabilities of gpt-4 on medical challenge problems. *arXiv preprint arXiv:2303.13375*.
- Nti, I. K., Boateng, S., Quarcoo, J. A., & Nimbe, P. (2024). Artificial intelligence application in law: A scientometric review. *Artificial Intelligence and Applications*,
- Özbek, M. (2005). Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin “Ceza Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk” Konulu Tavsiye Kararı. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7(1), 127-166.
- Özbek, M. (2005). Ceza Muhakemesi Kanununda Uzlaştırma. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 54(3), 289-321.

- Özen, M. (2016). Türk Ceza Muhakemesinde İstinaf. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 65(4), 2331-2388.
- Özmumcu, S. (2013). Arabulucunun Rolü Kolaylaştırıcı ve Değerlendirici Arabuluculuk. Journal of Istanbul University Law Faculty, 71(1), 1369-1389.
- Razgildiev, B. T. (2022). Artificial Intelligence: Nature And Place In The System Of Criminal Law Relations. European Proceedings of Social and Behavioural Sciences.
- Savelka, J., Grabmair, M., & Ashley, K. D. (2020). A law school course in applied legal analytics and AI. Law Context: A Socio-Legal J., 37, 134.
- Savira, J., Djaja, B., & Sudirman, M. (2023). Polemic of Artificial Intelligence (AI) Technology on the Development of Human Resources, Especially in Legal Practitioners. Edunity: Social and Educational Studies, 2(10), 1089-1095.
- Schulhoff, S., Ilie, M., Balepur, N., Kahadze, K., Liu, A., Si, C., Li, Y., Gupta, A., Han, H., & Schulhoff, S. (2024). The prompt report: a systematic survey of prompt engineering techniques. arXiv preprint arXiv:2406.06608.
- Sel, İ., & Hanbay, D. (2021). Ön eğitilmiş dil modelleri kullanarak Türkçe tweetlerden cinsiyet tespiti. Fırat Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi, 33(2), 675-684.
- Selçuk, S. (2025). Makûl Sürede Yargılama Yapılmasında Yapay Zekânın Etkisi. Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, (62), 431-464.
- Sivarajkumar, S., Kelley, M., Samolyk-Mazzanti, A., Visweswaran, S., & Wang, Y. (2024). An empirical evaluation of prompting strategies for large language models in zero-shot clinical natural language processing: algorithm development and validation study. JMIR Medical Informatics, 12, e55318.
- Stoykova, R., & Franke, K. (2020, May). Standard representation for digital forensic processing. In 2020 13th International Conference on Systematic Approaches to Digital Forensic Engineering (SADFE) (pp. 46-56). IEEE.
- Susskind, R. E. (1986). Expert systems in law: A jurisprudential approach to artificial intelligence and legal reasoning. The modern law review, 49(2), 168-194.
- Szilágyi, R., & Tóth, M. (2023). Use of LLM for SMEs, opportunities and challenges. Journal of Agricultural Informatics, 14(2).
- Şahin, İ. (2019). Anayasa Mahkemesi Kararlarında Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlali. Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi (1), 223-256.
- Şensoy, N. (1946). İstinaf. Journal of Istanbul University Law Faculty, 12(4), 1058-1072.
- T.C. Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü (2024). Adalet İstatistikleri. https://adlisicil.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/7042025092455Adalet_Istatiistikleri_2024%20Türkçe_Ingilizce.pdf
- Tan, X., Shi, S., Qiu, X., Qu, C., Qi, Z., Xu, Y., & Qi, Y. (2023). Self-criticism: Aligning large language models with their understanding of helpfulness, honesty, and harmlessness. Proceedings of the 2023 conference on empirical methods in natural language processing: industry track,

- Tazminat Komisyonunun Görevleri ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Kanun, (2013). Kanun No: 6384. Resmî Gazete: 19.01.2013728533. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6384&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- Tezcan, D., & Erdem, M. (2004). Ruhan/SANCAKDAR, Oğuz. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Işığında Türkiye'nin İnsan Hakları Sorunu, 1.
- Türk Dil Kurumu. (t.y.). İstinaf. Türkçe Sözlük. Erişim tarihi: 21 Kasım 2025, <https://sozluk.gov.tr>
- Türkan, A., & Erdinçertürk, A. (2017). Akademik Çalışmalar Bağlamında UYAP'a Bakış. Dicle Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dicle Adalet Dergisi, 1(2), 69-86.
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (1982). Kanun No: 2709. Resmî Gazete: 09.11.1982/17863. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=2709&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- Trozze, A., Davies, T., & Kleinberg, B. (2024). Large language models in cryptocurrency securities cases: Can a gpt model meaningfully assist lawyers? (2024). arXiv preprint arXiv:2308.06032.
- Ünal, F., & Kiraz, İ. (2016). Türkiye'de E-Devlet Uygulamalarının Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Etkinliği: Adalet Bakanlığı Uyp Bilişim Sistemi Örneği. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 437-450.
- Ünal, M. (1982). Hukuk Davalarının Uzamasının Nedenleri ve Yargılamada Çabukluğun Sağlanması. Ankara Barosu Dergisi, 39(6).
- Ünal, O. G. (2011). Bilgisayarlarda bilgisayar programlarında ve kütüklerinde arama kopyalama ve elkoyma. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Vargas-Murillo, A. R., Turriate-Guzman, A. M., Delgado-Chávez, C. A., & Sanchez-Paucar, F. (2024). Transforming justice: Implications of artificial intelligence in legal systems. Academic Journal of Interdisciplinary Studies, 13(2), 433.
- Vaswani, A., Shazeer, N., Parmar, N., Uszkoreit, J., Jones, L., Gomez, A. N., Kaiser, Ł., & Polosukhin, I. (2017). Attention is all you need. Advances in neural information processing systems, 30.
- Villata, S., Araszkieicz, M., Ashley, K., Bench-Capon, T., Branting, L. K., Conrad, J. G., & Wyner, A. (2022). Thirty years of artificial intelligence and law: the third decade. Artificial Intelligence and Law, 30(4), 561-591.
- Zeleznikow, J. (2023). The benefits and dangers of using machine learning to support making legal predictions. Wiley Interdisciplinary Reviews: Data Mining and Knowledge Discovery, 13(4), e1505.
- Zhang, Z., Yao, Y., Zhang, A., Tang, X., Ma, X., He, Z., Wang, Y., Gerstein, M., Wang, R., & Liu, G. (2025). Igniting language intelligence: The hitchhiker's guide from chain-of-thought reasoning to language agents. ACM computing surveys, 57(8), 1-39.

- Zhao, W. X., Zhou, K., Li, J., Tang, T., Wang, X., Hou, Y., Min, Y., Zhang, B., Zhang, J., & Dong, Z. (2023). A survey of large language models. arXiv preprint arXiv:2303.18223, 1(2).
- Zheng, M., Liu, B., & Sun, L. (2022). LawRec: automatic recommendation of legal provisions based on legal text analysis. *Computational Intelligence and Neuroscience*, 2022(1), 6313161.
- Zhou, Z., Shi, J. X., Song, P. X., Yang, X. W., Jin, Y. X., Guo, L. Z., & Li, Y. F. (2024). Lawgpt: A chinese legal knowledge-enhanced large language model. arXiv preprint arXiv:2406.04614.
- Yang, H., Hu, M., Most, A., Hawkins, W. A., Murray, B., Smith, S. E., ... & Sikora, A. (2025). Evaluating accuracy and reproducibility of large language model performance on critical care assessments in pharmacy education. *Frontiers in Artificial Intelligence*, 7, 1514896.
- Yıldırım, K. (2000). *Hukuk Devletinin Gereği: İstinaf*. İstanbul: Nesil Matbaacılık.
- Yıldırım, A., & Simsek, H. (1999). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11 baskı: 1999-2018).
- Yıldız, A. K. (2002). *Ceza muhakemesinde ispat ve delillerin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yılmaz, F. (2024). Digitalization of The Justice System and New Communication Technologies: A Review on The Visual Interface of The National Judiciary Informatics System (UYAP). *Eurasian Journal of Media Communication and Culture Studies*, 2(2), 118-132.
- Yücel, M. T. (2015). *Adli yargıda makul süre felsefesi ve matematiği*.
- Qin, C., Zhang, A., Zhang, Z., Chen, J., Yasunaga, M., & Yang, D. (2023). Is ChatGPT a general-purpose natural language processing task solver? arXiv preprint arXiv:2302.06476.
- Xie, N., Bai, Y., Gao, H., Xue, Z., Fang, F., Zhao, Q., ... & Yang, M. (2024, October). Delilaw: A chinese legal counselling system based on a large language model. In *Proceedings of the 33rd ACM International Conference on Information and Knowledge Management* (pp. 5299-5303).

EKLER

EK-1. Dava 1 olay özeti

Taraflar (Gerçek/Tüzel kişiler)

- Müşteki: X
- Şüpheliler: Y, Z, T, B, G, D

Olayın gelişimi (Ne oldu, nasıl gerçekleşti?)

Müştekinin telefonuna “www.aaa adresine girerek knight hesabınızı güncelleyebilirsiniz.” Şeklinde mesaj gelir. Müşteki de mesajda verilen linkli adrese girer, hesap bilgilerini açılan ekrana girerek mesajda söylenildiği şekilde güncelleme yapmak amacıyla oyun hesabına giriş yapar. Bu girişinin ardından oyun hesabına tekrar giriş yaptığında 2013 tarihinde değeri 2.000 TL olan bütün oyun içi eşyalarının çalındığını fark eder. Bunun üzerine savcılığa şikâyetle bulunur.

Savcılık Siber suçlarla mücadele biriminden IP araştırması talep eder. Site bilgileri, suç saatinde siteye giriş yapan kişilerin giriş bilgileri. IP bilgileri, mail adresleri, tespit edilir. Site sahibinin “Y” olduğu tespit edilir.

“Y” ile birlikte 57 kullanıcının daha IP bilgileri ve açık kimlik bilgilerinin tespiti yapılır. Siteye giriş yaptığı tespit edilen 57 IP ve telefon numarasından 4 şahıs tespit edilir. IP ile kimliği tespit edilen şahıslardan bir tanesi “Z”. “Ben oyundan anlamam” şeklinde ifade vermiştir. Suçun işlendiği saatte siteye giriş yapan hesabın bilgilerinden telefon numarası sahibinin “T” olduğu tespit edilir.

“T” sorgusunda: “Y” bana hesabı satmak istedi, suça konu hesaba giriş yaptım, hesapta hiç eşya olmadığını gördüğüm zaman hesabın çalıntı olabileceğini düşünerek çıkış yaptım. Suçsuzum.” demiştir.

Tespit edilen IP adreslerinden biri “G”, savunmasında: “Tespit edilen IP’lerden birisinin sahibi “B” ve tespit edilen telefon numarası sahibi “T”nin kullanmakta oldukları internet IP’si bana aittir. İnternet sağlayıcısında bulunan kayıtlardaki telefon numarası bana aittir. B ve “T” benim arkadaşlarımdır.” demiştir.

Tespit edilen IP’lerden bir tanesinin sahibi “D”, internet cafe sahibidir. Savcılık tarafından dosyanın incelenmesi amacıyla bilirkişiye gönderilmesine karar verilir.

Bilirkişi raporunda “T”nin hem www.aaa sitesine giriş kaydı olan telefon sahibi olduğu, mail adresi ile giriş yaptığı tarih ve saatteki İP bilgileri internetini kullandığı “G”nin olması ve suçun işlendiği tarihte Tnin 20’den fazla erişim kaydının olmasından kaynaklı olarak Tnin suçlu olduğu yönünde rapor sunar

Savcılık iddianameyi “T” adına, TCK madde 244 üzerinden hazırlar.

“T” ilk savunmasında hesabı satın almadığını iddia eder. Daha sonradan savunmasını değiştirerek hesabı “Y”den satın aldığını iddia eder, Zararı gidermeyi teklif eder. Sanık müşteri ile anlaşarak zararı giderir, bunun üzerine müşteri şikâyetini geri çeker ancak suç, takibi şikâyetle bağlı bir suç olmadığından yargılama devam eder.

EK-2. Dava 1 hâkim kararı

Hâkim kararında; “T”nin, www.aaa adlı internet sitesine giriş kaydı bulunan telefonun sahibi olduğu, siteye kendi e-posta adresiyle giriş yaptığı tarih ve saatteki IP bilgilerinin, internet erişimini sağladığı “G” adına kayıtlı olduğu tespitine, suçun işlendiği tarihte “T”ye ait siteye 20’den fazla erişim kaydının bulunması dikkate alınarak, “T”nin TCK 244/4. maddesi olan “Sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme” uyarınca cezalandırılmasına karar verilmiştir. Sanık bir üst mahkemeye istinaf başvurusunda bulunur. İstinaf başvurusu Bölge Adliye Mahkemesi tarafından reddedilir, mahkeme kararı üst mahkeme tarafından onanır, karar kesinleşir.

EK-3. Dava 2 olay özeti

Taraflar (Gerçek/Tüzel kişiler)

Şirketler: X Şirketi ve Y Şirketi

Şüpheli: A

Müştekiler: B, C ve D

Olayın gelişimi (Ne oldu, nasıl gerçekleşti?)

“X” şirketi A tarafından 21/12/2017 tarihinde kurulmuştur. “A” şirketi “B”, “C” ve “D”ye 20/07/2020 tarihinde devretmiş ve şirket ile tüm ilişkisini kesmiştir. Ancak “A” şirketten ayrılırken şirketin mail adres şifrelerini ve internet sitesi şifrelerini vermemiş. Şirketin diğer sahipleri de şifreleri değiştirmemiştir.

“A”, “Y” şirketini 11/06/2020 tarihinde kurmuştur. “A”nın “X” şirketinde çalıştığı sırada şirket, büyük bir firmanın Genç Girişim Hızlandırma Programı’na başvurmuş ve bu programa Kabul edilmiştir.

“A” şirketten ayrıldıktan sonra program sahibi şirket ile “X” şirketinin mail hesaplarından iletişime geçmiş (Şirketten ayrılmış ve tüm bağlarını kopartmış olmasına rağmen) ve ilerleyen süreçte muhatabın “Y” şirketi olduğunu, şirketin el ve isim değiştirdiğini beyan etmiştir.

Şikâyet sonrası savcılık tarafından şüpheli A’nın cep telefonu incelenmiş, 09.11.2020 tarihinde “X” şirketi kullanıcı adıyla şirket internet sitesine giriş yaptığı tespit edilmiştir. Cep telefonunda Google adresinde kayıtlı 3 adet “X” şirketi hesabı olduğu, bu hesaplara da eylül, ekim ve kasım aylarında düzenli olarak giriş yaptığı tespit edilmiştir. Bunlarla birlikte olarak sanığın diğer elektronik materyalleri de incelendiğinde 2020 yılının eylül, ekim ve kasım aylarında düzenli olarak “X” şirketi mail hesaplarına erişim sağladığı ortaya çıkmıştır.

Şüphelinin şahsi bilgisayarını incelendiğinde verilerin oluşturulma ve son değiştirme tarihlerinin şirket hissesinin devrinden çok daha sonra devam ettiği anlaşılmıştır. Program sahibi firma ile yapılan görüşmeler ve mailer incelendiğinde şüphelinin “X” şirket maillerinden gönderdiği maillerde şirket isminin “Y” olarak değiştirildiğini beyan ettiği anlaşılmıştır.

Şüpheli mahkeme süresince savunmalarında e-posta hesaplarına giriş yapmadığını iddia etmiştir. Program sahibi firma ile herhangi görüşme yapmadığını, daha eski tarihte program sahibi firma ile görüşmeler yaptığını ve şirket ismini değiştirmeyi planladığını anlattığı, bunun üzerine de program sahibi firmanın “Y” şirketini özel olarak davet ettiğini beyan etmiştir.

Şüpheli e-postalara olan erişimini kaçamaklı ikrar etmiştir. Mahkeme süresince de beyan ve savunmalarını mahkeme sürecine göre değiştirip uyarlamaya devam etmiştir. Şirket verilerinin tutmaya devam etmesi ve bu veriler üzerinde değişiklik yapmaya devam etmesi sadece program sahibi firma ile olan ilişkilerini değil diğer şirketler ile olan ilişkilerine de zarar verdiği iddia edilmiştir.

EK-4. Dava 2 hâkim kararı

Sanığın, “X” şirketine ait e-posta adreslerine düzenli olarak izinsiz şekilde girmeye devam ettiği, bu suretle şirkete ait bilgi ve verilere hukuka aykırı biçimde erişim sağladığı, ilerleyen süreçte ise katılanların e-posta hesaplarında bulunan verilere erişimi engellediğinin somut materyallerle kesin olarak tespit edildiği anlaşılmıştır. Bu fiilleri nedeniyle sanığın, TCK 244/2 ve 244/4. maddeleri uyarınca cezalandırılmasına karar verilmiştir.

TCK madde 244 (Sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme): 244/2: *Bir bilişim sistemindeki verileri bozan, yok eden, değiştiren veya erişilmez kılan, sisteme veri yerleştiren, var olan verileri başka bir yere gönderen kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.*

244/4: *Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan fiillerin işlenmesi suretiyle kişinin kendisinin veya başkasının yararına haksız bir çıkar sağlamasının başka bir suç oluşturmaması halinde, iki yıldan altı yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezasına hükmolunur.*

Sanık tarafından Bölge Adliye Mahkemesine yapılan istinaf başvurusu esastan reddedilmiş, mahkeme kararı onanarak kesinleşmiştir.

EK-5. Dava 3 olay özeti

Taraflar (Gerçek/Tüzel kişiler)

Müştekiler: O ve A

Şüpheliler: X, G ve S

Olayın gelişimi (Ne oldu, nasıl gerçekleşti?)

“O”, içerisinde kızına ait kredi kartı ve kendisine ait banka akrtının bulunduğu cüzdanını kaybeder. Daha sonra kart hareketleri incelendiğinde kartından harcama yapıldığını tespit eder. Benzinlik, market ve ileişim bayiinden yapılan alışverişlerin dökümünü alır. Alışveriş yapılan yerlerden “A İLETİŞİM” adlı yerden kamera görüntülerini ve suç ile alakalı olan telefon numarasını da alır. Aldığı telefon numarasını arayarak konu ile alakalı olarak iletişime geçer. Sonuç alamamasının üzerine savcılığa şikâyetle bulunur. Suça konu kartın kuklanıldığı mekân tespit edilir. Kartın kullanıldığı tarih ve saat aralığında kamera kayıtları temin edilir. Kamera kayıtlarının bulunduğu CD incelenir, 2 küçük kız ve 1 kadın tarafından kartın kullanılarak alışveriş yapıldığı tespit edilir. Alışveriş, kredi kartının temassız özelliği kullanılarak yapılır.

Şüpheli ve kamera kayıtlarında alışveriş yaptığı kesin olan “X” ifadesinde: “Bizim maddi durumumuz iyi değildir. Kocam “G” ve arkadaşı “S”, bana kartı verdiler, “bu karttan eve ne gerekiyorsa al” dediler. Ben de gidip alışveriş yaptım ve eve gerekli her şeyi aldım. Aynı zamanda eşimin arkadaşı “S”, kendisine kontör yüklememi istedi. Ben de gidip yükledim. 70 TL ile kontör yükledim, 2.500 TL tutarında alışveriş yaptım. Bu olayın yaşanmasından daha sonra bana konu ile ilgili bilgi verdiler, cüzdanı parkta bulduklarını söylediler. Ben kendiklerine bağırdım ve kavga ettim, bana söylemedikleri için kendilerini azarladım. Tepki gösterdim. Kart sahibinin eşi ile görüşerek özür diledim ancak kendisi bana kızarak telefonu suratıma kapattı. Daha sonrasında karakola gelerek ifade vermek istedim bunun için de eşime baskı yaptım.”

Kartı kullanarak alışveriş yapan kadın “X”in eşi “G” ifadesinde: ““S” ile parkta oturmaktaydık. Yerde bir cüzdan bulduk. İçine baktık para yoktu. Kredi kartı ve kimlik kartı bulunmaktaydı. Benzin istasyonuna giderek bulduğumuz kredi kartı ile cola ve sigara aldık. Daha sonra eve geldik, durumumuz kötü olduğundan “S”ye sordum “kartı kullanalım mı?” diye. Kullan dedi. Kartı eşime “arkadaşımın bana borcu vardı, nakit parası olmadığından kredi kartını bana verdi ve istediğim alışveriş yapabileceğimi söyledi. Alışveriş yap” diyerek alışverişe yolladım. Zararı gidermek isteriz, kartları kırıp attık.”

Kart sahibi “O”nun kızı Şikâyetçi A ifadesinde: “Babam “O” kartını kaybettiğini söyledi. Ben de bankaya gittim. Kontrol ettirdim ve karttan alışveriş yapıldığını öğrendik. Nerede ne kadar alışveriş yapıldığını tespit ederek şikâyetçi oldum.”

Kart sahibi “O” ifadesinde: “Kendi banka kartım ve kızımın kredi kartının da içerisinde bulunduğu cüzdanımı kaybettim. Cüzdanımı bulan şahıslar kredi kartından alışveriş yapmışlar. Nereden alışveriş yapıldığını öğrenerek şikâyetçi olduk. “A BİLİŞİM” isimli dükkândan alışveriş yapıldığını görerek kamera görüntülerini ve kontör yüklenen telefon numarasını aldım. Kontör yüklenen telefon numarasını aradım. Konu ile alakalı görüşmek amacıyla geleceklerin söylediler ancak gelmediler. Şikâyetçiyim.”

Sulh ceza duruşması sırasında ifadesi alınan, kartı kullanarak alışveriş yapan kadın “X”in eşi “G” ifadesinde: “Suçlamaları Kabul etmiyorum. Zararı gidermeye razıyım. Maddi olarak zor durumdaydım” der.

Şüpheliler müştekilerin zararını giderir. Müştekilere şikâyetlerinden feragat ederler.

İddianame hazırlanır. Şüpheliler: X, G, S

Yargılama aşamasında kartı kullanarak alışveriş yapan kadın “X”in eşi “G”nin arkadaşı “S” ifadesinde: ““G” ile birlikte cüzdanı parkta gördük. “G” aldı, her türlü harcamayı karttan “G” ve eşi yaptı. Suçsuzum, Beraatimi isterim.”

Müştekiler “O” ve “A” ifadelerinde: “Zararımız karşılandı, şikâyetçi değiliz.”

Kartı kullanarak alışveriş yapan kadın “X” ifadesinde: “Okuma yazma bilmem. Suça konu kartı bana “G” ve “S” verdiler. Ben kartın kimin olduğumu bile anlamadım. Olaylar sonrasında gerçeği öğrendiğimde iki sanığa da sitem ettim ve kavga ettim. Zararı giderdim. Beraatimi isterim.”

EK-6. Dava 3 hâkim kararı

X yönünden:

Kamera görüntülerinde kartı kullanan kişinin sanık “X” olduğu sabit olduğundan, ayrıca sanığın gerek soruşturma gerekse kovuşturma aşamalarında suçu işlediğini kabul ettiği dikkate alınarak, TCK 245. maddesi uyarınca cezalandırılmasına karar verilmiştir.

G yönünden:

Sanık “G”nin ifadesinde belirttiği üzere, olay günü bir benzinlikte kart kullanılarak alışveriş yapıldığı sabit görülmüştür. Sanığın gerek soruşturma gerekse kovuşturma aşamalarında suçu işlediğini kabul etmesi nedeniyle, TCK 245. maddesi kapsamında cezalandırılmasına karar verilmiştir.

S yönünden:

Kamera görüntüleri, taraf beyanları ve banka kayıtları birlikte değerlendirildiğinde, sanık “S”nin bizzat kartı kullanarak herhangi bir alışveriş yapmadığı, ancak diğer sanıkların ifadelerinden hareketle suçun işlenmesine yardım ettiği sabit olmuştur. Bu nedenle, sanığın TCK 245. maddesinde düzenlenen “banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması” suçuna yardım etme hükümleri uyarınca cezalandırılmasına karar verilmiştir.

İlgili madde:

TCK Madde 245 – Banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması:

“Başkasına ait bir banka veya kredi kartını, her ne suretle olursa olsun ele geçiren veya elinde bulunduran kimse, kart sahibinin veya kartın kendisine verilmesi gereken kişinin rızası olmaksızın bunu kullanarak veya kullandırarak kendisine veya başkasına yarar sağlarsa, üç yıldan altı yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.”

Sonuç:

Sanıklar tarafından Bölge Adliye Mahkemesine yapılan istinaf başvurusu esastan reddedilmiş, mahkeme kararı onanarak kesinleşmiştir.

EK-7. Dava 4 olay özeti

Taraflar (Gerçek/Tüzel kişiler)

Şikâyetçi: X

Şüpheli: Y

Olayın gelişimi (Ne oldu, nasıl gerçekleşti?)

“X”ın kızı “N”, “X”in adına “A Yatırım” hesabından yatırım ve borsa ile uğraşmaktadır. “A Yatırım”, yatırım yapmak amacıyla kurulmuş olan bir aracı kurumdur. “N” ve “Y” internet üzerinden tanışmışlardır. “N”, babasına ait yatırım hesabı şifresini, “Y”nin bir defaya mahsus olmak üzere inceleyebilmesi ve yol göstermesi için “Y”ye verir. “Y”, “X”e ait yatırım hesabının şifresini “N”den alarak 01.12.2021 tarihinde hesap üzerinden 10.000 TL değerinde yatırım yapar. Bu yatırım sonucu “N” zarara uğrar.

“N” iddialarına göre, “Y”ye hesaba bir daha girmemesini ve hesapta işlem yapmamasını belirtir. “Y” buna rağmen 17.01.2022 tarihinde elinde bulunan şifre ile hesaba girer, 17.000 TL değerinde varant alımı yapar. Son işlem sonucunda “N”, “Y” hakkında şikâyetçi olur, Savcılığa suç duyurusunda bulunur.

“A” Yatırım isimli şirketten “X”e ait yatırım hesabının hesap hareketlerinin özeti ve hesap giriş hareketlerinin dökümü isitenmiştir. Şikâyetçinin iddiasında bulunan tarih ve saatlerde hesaba giriş yapan IP ve PORT adresleri talep edilmiştir. “A Yatırım” tarafından gönderilen IP ve PORT bilgileri internet sağlayıcı firmaya gönderilerek bu IP ve PORT adreslerinin açık kimlik, iletişim ve aders bilgilerinin gönderilmesi talep edilmiştir. İnternet Sağlayıcı firmanın gönderdiği bilgiler sonucu IP ve PORT adreslerinin “Y” ve “B”ye ait olduğu ortaya çıkar.

“A Yatırım” adlı şirkete, yatırım hesabına girerken cep telefonuna veya mail adresine doğrulama kodu gönderilip gönderilmediği sorulur. “A Yatırım” şirketinden gelen cevapta, yatırım hesabına girerken tek kullanımlık kod gönderildiği ve bu kod ile hesaba erişim sağlanabildiği, bu kod olmadan hesaba erişimin mümkün olmadığı cevabı gelir. Gelen bilgiler sonucunda savcılık tarafından şüpheli “Y” adına iddianame hazırlanır.

Yargılama aşamasında sanık “Y” savunmasında: “Suçu kabul etmiyorum. İddia edilen varant alımları şikâyetçinin kızı “N” ve annesinin bilgisi ve talebi ile yaptım. N ile tanışmamız internet üzerinde bulunan bir borsa grubunda meydana geldi. Suça konu yatırım hesabında şikâyetçilerin bilgisi ve rızası olmadan hiçbir şey yapmadım.”

Müşteki “X” beyanında: “Hesaptan bilgim ve rızam olmadan alım ve satım yapılmıştır. Tutarları ve detayları kızım “N” daha iyi bilir.”

“N” beyanında: “Biz sanık ile internet üzerinden tanıştık. İnternette bulunan bir mesajlaşma uygulamasında bulunan bir borsa grubundayız. Ben bir gün ablam ile bu mesajlaşma uygulaması üzerinden konuşurken sanık “Y”, yatırım hesabının şifresini öğrenmiştir. Bilgim ve rızam olmadan hesap üzerinden alım ve satım yapmıştır. Şikâyetçiyiz.”

EK-8. Dava 4 hâkim kararı

Dosya kapsamından, hesap giriş bilgilerinin “N” tarafından “Y”ye verildiği, sanığın bu bilgilerle “A Yatırım” hesabına mobil ve elektronik ortamdan giriş yaptığı, söz konusu giriş işlemleri sırasında sistem tarafından tek kullanımlık doğrulama kodu talep edildiği ve bu kodun hesap sahibinin telefonuna gönderildiği anlaşılmıştır.

Bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde, sanık “Y”nin suça konu hesaba, hesap sahibinin bilgi ve rızası dâhilinde giriş yaptığı sabit görülmüştür. Şikâyetçi “N”nin, alınan hisse senetlerinde uğradığı zarar nedeniyle şikâyetinde bulunduğu, ancak sanık “Y”nin eyleminin kast unsuru taşımadığı ve üzerine atılı suçu işlemediği kanaatine varılmıştır.

Bu gerekçelerle, sanık “Y”nin yüklenen suçu işlemediği sabit olduğundan, CMK 223/2-b maddesi uyarınca BERAATİNE karar verilmiştir.

CMK madde 223/2-b:

“Beraat kararı; yüklenen suçun sanık tarafından işlenmediğinin sabit olması hâlinde verilir.”

Şikâyetçiler tarafından Bölge Adliye Mahkemesine yapılan istinaf başvurusu esastan reddedilmiş, ilk derece mahkemesi kararı onanarak kesinleşmiştir.

EK-9. Dava 5 olay özeti

Taraflar (Gerçek/Tüzel kişiler)

Müşteki: Y Kurumu

Şüpheli 1: X Şirketi

Olayın gelişimi (Ne oldu, nasıl gerçekleşti?)

“Y” Kurumu tarafından araştırma ve incelenen raporu verilmiştir, kişinin tüm giriş, çıkış ve bildirim bilgileri bu raporda yer almaktadır. Aynı zamanda IP/Port giriş çıkış bilgileri de bu raporda yer almaktadır. “Y” Kurumu’nun asıl şikâyet sebebi aktif ve fiili çalışmaya dayanmayan, sahte iş yeri olan yerde çalışmanın gerçekten fiili çalışmaya dayanmadığı değerlendirilmiş. Bu sebeple suç duyurusunda bulunulmuştur.

“X” Şirketi’nin iş yeri üzerinden gerçeğe aykırı sigortalı bildirimini nedeniyle dolandırıcılık, bilişim sistemine müdahale, bilişim sistemine veri yerleştirme suçu işlediği iddiası yer almaktadır. İddiada 2017 yılının 7. ayından 2018 yılının 11. ayına kadar yetkilisi olduğu şirket adına yasal şekilde temin edilmiş şifreyi kullanarak gerçeğe aykırı çalışan bildiriminde bulunulduğu iddia edilmektedir.

Cumhuriyet savcılığı TCK 244/2 “Bir bilişim sistemindeki verileri bozan, yok eden, değiştiren veya erişilmez kılan, sisteme veri yerleştiren, var olan verileri başka bir yere gönderen kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.” Fıkrasından iddianame düzenler.

EK-10. Dava 5 hâkim kararı

Sanığın eylemlerinin, hukuka aykırı olarak girilen bir sisteme veri sağlayıcısı tarafından izin verilmeyen şekilde veri girişi yapılması veya veri taşıma araçlarıyla yükleme yapılması hâllerinde oluşabilecek suçun unsurlarını taşımadığı anlaşılmıştır. Bu nedenle, yüklenen fiilin kanunda suç olarak tanımlanmamış olması gerekçesiyle sanığın CMK 223/2-a maddesi uyarınca beraatine karar verilmiştir.

CMK madde 223/2-a:

(2) Beraat kararı;

a) Yüklenen fiilin kanunda suç olarak tanımlanmamış olması,

Karar, taraflarca üst mahkemeye taşınmadığından kesinleşmiştir.

EK-11. Dava inceleme formu**1. Temel Dosya Bilgileri**

- Suç / Uyuşmazlık Türü
- İlgili Kanun Maddeleri

2. Olayın Özeti

- Olayın kronolojik anlatımı
- Tarafların olay anındaki konumları ve rolleri

3. Taraf Bilgileri**3.1. Şüpheli / Sanık**

- Olayla ilgili beyanı

3.2. Mağdur / Müşteki

- Beyanı
- Zarar türü (maddi – manevi)

3.1. Diğer kişiler

- Beyanı

4. Deliller

- Fiziksel deliller (raporlar, görüntüler, adli tıp bulguları)
- Belge delilleri
- Teknik deliller (HTS kayıtları, kamera kayıtları vb.)
- Uzman/ bilirkişi raporları

7. Mahkeme Gerekçesi

- Hâkimin dayandığı maddi olgular
- Uygulanan kanun maddeleri

8. Hüküm

- Verilen karar (beraat, mahkûmiyet, tazminat, tedbir vb.)
- İndirime / artırıma neden olan unsurlar

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR.